

Ödeshögs kommun

Slutrapport för kvalitetsarbete läsår 24/25

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Den röda tråden	4
Avgränsning	5
Notering	6
Delrapport 1 - Undervisning och resultat	6
Måluppfyllelse	6
Pedagogisk utveckling	19
Kvalitetsmått	24
Delrapport 2 - Fritidshem, förskola och pedagogisk omsorg	26
Förskola	26
Fritidshem	30
Pedagogisk omsorg	35
Tillsyn	35
Kvalitetsmått	35
Samlade utvecklingsområden	37
Delrapport 3 - Ekonomi	39
Förskola	39
Fritidshem	42
Pedagogisk omsorg	44
Grundskola förskoleklass - åk 9	45
Gymnasieskola	48
Anpassad grund- och gymnasieskola	50
Budgetavvikelse 2021-2023	50
Delrapport 4 - Värdegrund	51
Försteläraryuppdraget	51
Enkäter	53
Skolskjuts – nuläge och utveckling	63
Utvärdering av det diskrimineringsförebyggande arbetet	63
Frånvaro	67
Säkerhet	70

Personuppgiftshantering	72
Hantering av inkomna synpunkter och klagomål	73
Analys	74
Avslutning	75
Bilaga 1 - Antal elever med annat modersmål än svenska	76
Bilaga 2 - Betygsfördelning per kön och ämne	77
Bilaga 3 - Fördelning av elevernas val utifrån skola	79
Bilaga 4 - Fördelning av elevernas val utifrån program	80
Bilaga 5 - Fördelning av innevarande års gy åk 1	81
Bilaga 6 - Nyckeltal förskola	82
Bilaga 7 - Nyckeltal fritidshem	83
Bilaga 8 - Nyckeltal gymnasieskola	83
Bilaga 9 - Nyckeltal grundskola, förskoleklass till åk 9	84
Bilaga 10 - Utvalda svar från ungdomsenkäten Om mig	85

Sammanfattning

Denna kvalitetsrapport sammanfattar arbetet inom Ödeshögs kommuns utbildningsverksamheter under läsåret 2024/2025. Rapporten bygger på fyra delområden – undervisning och resultat, fritidshem, förskola och pedagogisk omsorg, ekonomi samt värdegrund – och syftar till att ge en samlad bild av nuläge, styrkor och utvecklingsbehov i verksamheten.

Kvalitetsarbetet har under året tagit flera viktiga steg mot en mer enhetlig och långsiktigt hållbar struktur. Det pedagogiska arbetet har stärkts genom ökad samverkan, bättre uppföljning av elevers progression och insatser för att främja språkutveckling, läsförståelse och trygghet. Elevhälsoarbetet har blivit mer förebyggande och systematiskt, även om behov kvarstår kring dokumentation och uppföljning.

Ekonomiskt sett präglas året av ett fortsatt behov av att balansera kvalitet med kostnadseffektivitet, särskilt i ljuset av förändrade elevunderlag och pågående lokalomställningar. Förskolans struktur och fritidshemmets organisation har anpassats för att möta dessa förändringar.

Rapporten lyfter också vikten av gemensamma mål, ökad dialog mellan nivåer och att alla professioner i verksamheten – från pedagoger till elevhälsa och ledning – engageras i kvalitetsarbetet. För att säkerställa att utvecklingsinsatser leder till varaktig förbättring krävs fortsatt fokus på styrning, uppföljning och professionellt lärande.

Genom att se rapporten som ett verktyg för gemensam reflektion och handling kan Ödeshögs kommun bygga vidare på det arbete som påbörjats – med målet att varje barn och elev ska få en likvärdig och meningsfull utbildning i en trygg och utvecklande miljö.

Inledning

Bakgrund

Huvudmannens arbete med det systematiska kvalitetsarbetet är en ständigt pågående process som regelbundet analyseras och uppdateras för att uppnå en högre måluppfyllelse. Även om skollagen inte ger en exakt beskrivning av hur detta arbete ska genomföras, erbjuder Skolverkets Allmänna råd¹ vägledning för hur kvalitetsarbetet bör bedrivas. Det centrala kravet är att de nationella målen ska uppfyllas, vilket innebär att stor vikt läggs på uppföljning och analys av den dokumentation som samlas in. Eventuella brister i måluppfyllelsen ska förklaras, tillsammans med förslag på åtgärder både på kort och lång sikt. Denna dokumentation fungerar som en grund för att fatta beslut om prioriteringar och utvecklingsinsatser.

Barn och elever har, enligt FNs barnkonvention, skollagen och läroplanerna, rätt till inflytande och ansvar. Deltagandet ska anpassas efter deras ålder och utvecklingsnivå för att möjliggöra medverkan i kvalitetsarbetet. Även vårdnadshavares synpunkter ska beaktas, om än i mindre omfattning.

Under läsåret 2023/2024 inleddes i Ödeshögs kommun ett arbete för att omstrukturera det systematiska kvalitetsarbetet, med fokus både på tydlighet gentemot verksamheterna och på rapporteringsformen till politiken och allmänheten. Trots en stark vilja till förändring visade uppföljningar att den första slutrapporten främst fungerar som en nulägesrapport till följd av avsaknaden av gemensamma uppföljningsmetoder. Resultaten från det inledande arbetet betraktas ändå som värdefulla ögonblicksbilder från verksamheten. På längre sikt eftersträvas mer jämförbara resultat där faktorer som kön, socioekonomi och antal år i kommunens skolor beaktas.

Strukturen med delrapporter kommer att bibehållas, även om vissa rubriker kan justeras över tid för att förbättra den kvalitativa redovisningen. Under läsåret 2024/2025 kommer nya delrapporter att tas fram för att fortsätta utveckla och stärka kvalitetsarbetet:

- Undervisning och resultat
- Fritidshem, förskola och pedagogisk omsorg
- Ekonomi
- Värdegrund

Den röda tråden

För att kvalitetsrapporten ska få verklig betydelse i verksamheten krävs mer än att sammanställa och analysera data. Rapporten behöver ses som en del av en levande och framtidsytande process, där innehållet används för att driva utveckling, förbättra arbetsätt och skapa långsiktiga effekter i hela bildningsförvaltningen. Det förutsätter att alla nivåer – från

¹ Skolverkets allmänna råd:

<https://www.skolverket.se/publikationsserier/allmanna-rad/2012/systematiskt-kvalitetsarbete---for-skolvasendet>, 2024-10-05.

förskola till årskurs 9, inklusive förvaltningsledning och stödfunktioner – förstår sin roll och bidrar till att koppla samman nuläge, utvecklingsbehov och konkreta åtgärder.

En viktig del i detta är att gå från att enbart informera till att skapa dialog. Rapportens innehåll bör diskuteras i forum där personalen ges möjlighet att tolka och relatera slutsatserna till den egna praktiken – exempelvis genom reflektionsmöten, arbetsplatsträffar eller ämneslag.

För att ge riktning och kraft i det gemensamma utvecklingsarbetet behöver resultaten konkretiseras i form av ett antal gemensamma mål. Dessa bör spegla de mest angelägna behoven i verksamheten och samtidigt ge utrymme för varje enhet att formulera lokala åtgärder utifrån sina förutsättningar. Det är avgörande att skapa samsyn kring prioriteringar och att målen förankras i hela styrkedjan – från ledningsgrupp till undervisande personal.

Slutligen behöver rapporten ses som en gemensam angelägenhet. Den är inte till för några få att läsa eller administrera, utan utgör ett verktyg för hela organisationen. När alla yrkesgrupper – från administration och elevhälsa till skolledning, pedagoger och övrig personal – ges möjlighet att bidra och se hur deras arbete påverkar helheten, stärks också engagemanget och den kollektiva utvecklingskraften.

Genom att skapa en röd tråd som löper genom verksamheten – från förskola till årskurs 9 och förstärks vid viktiga stadieövergångar – samt tvärprofessionellt från analys till handling, från information till dialog och från rapport till faktisk förbättring, stärks utbildningen för barn och elever i hela Ödeshögs kommun.

Avgränsning

Delrapport 1

I rapportens resultat hanteras barn och elever som går i kommunens egna verksamhet. Barn och elever som har Ödeshög som hemkommun, men som är inskrivna i en fristående eller annan kommuns verksamhet, hanteras under rubriken *Uppföljning barn och elever i annan kommun* samt under *Uppföljning gymnasium*.

Delrapport 2

Pedagogisk omsorg finns med som en beskrivande rubrik och kommer att hanteras först i och med tillsynen höstterminen 2026. För information om barngruppernas storlek och målpuppfyllelse hänvisas rapporten: *Undervisning och resultat*.

Delrapport 3

Rapporten behandlar verksamheterna förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, grundskola förskoleklass - årskurs 9, gymnasieskola samt anpassad grund- och gymnasieskola. Underlaget utgår från statistik för i huvudsak verksamhetsåren 2018-2023.

Fokus ligger på Ödeshögs kommuns nettokostnadsavvikelser för respektive verksamhet. Nettokostnadsavvikelser jämför kommunens nettokostnader med referenskostnader, som är de statistiskt förväntade kostnaderna.

För verksamheterna pedagogisk omsorg samt anpassad grund- och gymnasieskola ligger fokus på nettokostnader, eftersom statistik saknas för nettokostnadsavvikelser.

För verksamheterna förskola och grundskola förskoleklass - åk 9 presenteras effektivitetsindex. Effektivitetsindex visar relativ effektivitet, i det här fallet kommunens läge i jämförelse med andra kommuner. Index för effektivitet baseras på nyckeltal för kvalitet och resurser, med justering för strukturella förutsättningar.

För verksamhetsåren 2021-2023 diskuteras nämndens budgetavvikelse per verksamhet.

Delrapport 4

I och med att verksamheten arbetar efter läsår och inte kalenderår, synkar inte alltid externa rapporter och statistik med rapporteringsprocessen. Som ledord kan man tänka att resultaten presenteras under det rapporteringsår de görs tillgängliga.

Notering

Till följd av flytt och evakuering i samband med pågående och kommande byggnationer, kommer verksamhetens fokus under denna tidsperiod snarast ligga på att bibehålla kvalitet än att lansera nya arbetsprocesser och projekt.

Delrapport 1 - Undervisning och resultat

Måluppfyllelse

Likvärdighet inom skolformer och verksamhet

Utbildningen i Sverige ska vara rättvis och tillgänglig för alla, oavsett barnens eller elevernas bakgrund och individuella behov. Skollagen betonar vikten av att ge stöd och stimulans som främjar barns och elevers utveckling och strävar efter att utjämna skillnader i förutsättningar.

Utbildningen ska vara likvärdig över hela landet och varje elev ska ha samma möjligheter att ta del av undervisningen, oberoende av geografisk hemvist eller sociala och ekonomiska förhållanden. Med detta som bakgrund presenteras både arbetssätt och utfall utifrån relevanta mätpunkter.

Förskola

Barngrupper och personaltätthet

Antalet pedagoger och storleken på barngrupperna i förskolan har en avgörande betydelse för kvaliteten på verksamheten. Mindre barngrupper och en högre andel pedagoger per barn bidrar till att varje barn får det stöd och den uppmärksamhet de behöver för att utvecklas. Forskning visar att detta skapar en tryggare miljö där barn kan lära och växa i sin egen takt. Riktlinjer från Skolverket rekommenderar därför att barngruppernas storlek anpassas efter barnens ålder och behov, samt att personalresurserna är tillräckliga för att upprätthålla en hög kvalitet i förskolan.²

Aktuella mätetal för kommunen kommer att presenteras i tabellform i syfte att visa hur bemanning och kompetensförsörjning påverkar likvärdigheten på våra förskolor, samt hur detta

² Skolverket, "Kvalitet i förskolan" (2016): Skolverket.

i sin tur bidrar till barnens måluppfyllelse. Tabell 1 visar en detaljerad översikt av personalbemanning och resurspersonal inom kommunens fyra förskolor. Den visar också antalet inskrivna barn per den 15 oktober 2024.

Förskola	Personal årsarbetare	Resurs i barngrupp, årsarbetare	Antal inskrivna barn 15/10	Barn per personal, helhetsperspektiv
Rök	5,55	1,1	34	
Ellen Key	3,55		12	
Solgården	4,8	1	27	
Skeppet	15,8	4,3	90	
Total	29,7	6,4	163	
Exklusive resurser				5,7
Inklusive resurser				4,8

Tabell 1: I tabellen genomförs en granskning av antalet pedagoger i Ödeshögs kommuns förskolor i relation till antalet inskrivna barn, vilket ger en insikt i personalens arbetsbelastning och barngruppernas storlek.

Resurspersonalen utgör en förstärkning i barngrupperna, men ansvaret för undervisningen vilar på de utbildade pedagogerna. I organisationen ingår även två undersköterskor vilka är särskilt knutna till barn med vårdbehov. Resurspersonal och ordinarie personal redovisas separat för en mer precis överblick beräknat på organisationsnivå.

Förskolor som Ellen Key, med ett lågt antal inskrivna barn, innebär både en ekonomisk och organisatorisk utmaning. Detta trots den höga kvaliteten på barnens omsorg och undervisning det kan generera. Förskolor som Skeppet och Rök har ett högre antal barn per personal, vilket gör dessa verksamheter mer kostnadseffektiva.

Att Ellen Key har en hög personaltäthet beror på grund av att nuvarande barn har långa dagar. Detta gör det svårare att schemalägga personal på ett sätt som säkerställer att barnen får den vuxentillsyn de behöver under dagen. Utöver barnens utbildning ansvarar personalen även för att förbereda frukost och mellanmål med efterföljande disk, vilket ytterligare påverkar schemaläggningen.

För att i framtiden hantera utmaningen på förskolan Ellen Key och samtidigt upprätthålla en hög kvalitet på omsorg och undervisning, kan följande åtgärder övervägas:

- Genom att omfördela personal mellan förskolor mitt på dagen, särskilt från Ellen Key till förskolor där barngrupperna är större, används personalresurser på ett mer effektivt sätt. Ett sådant arbetssätt skulle minska kostnaderna för Ellen Key utan att göra kompromisser på undervisningskvaliteten.
- Genom en aktiv satsning marknadsföra förskolan i kommunen och på så sätt generera fler inskrivna barn.

Om ingen förändring sker i barnantalet kan på sikt en sammanslagning av Ellen Key och fritidshemmet Rödingen eventuellt vara en lösning. Detta skulle kunna skapa en mer stabil och kostnadseffektiv verksamhet, samtidigt som kvaliteten i undervisningen bibehålls.

Förskola	Förskolelärare	Lärare	Barnskötare	Övrig personal utan pedagogisk utbildning
Rök	4		2	2
Ellen Key	2		1,55	
Solgården	2		4	
Skeppet	6,8	2	6,5	0,5
Total	14,8	2	14,05	2,5

Tabell 2: I tabellen presenteras antalet utbildad personal utifrån profession. Sammansättningen är avgörande för att säkerställa en hög kvalitet i förskolans utbildning.

I tabell 2 visas fördelningen av personal per yrkeskategori. Tabellen ger en tydlig bild av hur många utbildade pedagoger respektive övrig personal det finns på respektive förskola, samt hur den pedagogiska kompetensen är fördelad. Sammansättningen av personal ger en stabil grund för att tillhandahålla en trygg, utvecklande och pedagogiskt stimulerande miljö för barnen inom våra förskolor.

En utmaning som kommunen står inför är det minskande barnantalet, något som har en direkt påverkan på förskolan och skolans verksamheter. Samtidigt som en hög kvalitet i undervisning och omsorg upprätthålls, innebär det minskade barnantalet ett ekonomiskt tryck på resurserna. För att säkerställa en långsiktigt hållbar verksamhet måste åtgärder såsom omfördelning av personal eller potentiella sammanslagningar av enheter noga övervägas, samtidigt som fler barn kan lockas till verksamheterna genom aktiv marknadsföring.

Resurser	Undersköterska	Barnsköterska	Övrig personal utan pedagogisk utbildning
Rök			1,1
Ellen Key			
Solgården			
Skeppet	1,8	0,5	2
Total	1,8	1,5	3,1

Tabell 3: Tabellen belyser antalet resurser (utökning av grundbemanning för att möta barn med extraordinärt stöd), samt den personalens utbildning.

Tabell 3 visar strategiskt placerade resurser och en stabil grunduppställning för att säkerställa att alla barn i kommunens förskolor får den uppmärksamhet och det stöd de behöver. Detta gäller särskilt barn med särskilda vårdbehov. För att fortsatt utveckling av verksamheten är det viktigt att behoven noga utvärderas och bemanningen anpassas över tid för att kunna möta upp förändrade behov i barngruppen.

Hitta språket och Hitta matematiken

*Hitta språket och Hitta matematiken*³ är ett kartläggningsmaterial som används i skolan under höstterminen när barn börjar i förskoleklass. Genom att skolan analyserar resultatet och ger feedback tillbaka till förskolan kan insatser kring undervisningsstrategier justeras och extra fokus läggas på områden där barnen behöver stöd.

Språk

Analysen av språkaktiviteterna visar på en tydlig förbättring av barnens språkliga förmågor mellan 2022 och 2023. Barnens förmåga att berätta sammanhängande och beskriva saker har ökat markant och intresset för vad andra säger har stigit, vilket visar på en starkare social interaktion. Förståelsen för instruktioner har också förbättrats.

När det gäller att lyssna och samtala har intresset för högläsning och deltagande i samtal kring texter och bilder ökat betydligt. Barnen har blivit bättre på att återge händelser, vilket tyder på att de har utvecklat sin förmåga att strukturera berättelser.

I aktiviteter med symboler och bokstäver ses en blandad utveckling. Trots att intresset för bokstäver och förmågan att skriva sitt namn har ökat, har förmågan att rita och skriva bokstäver minskat. Däremot har förståelsen för vanliga ordbilder ökat kraftigt.

Slutligen har barnens förmåga att urskilja ord och språkljud förbättrats, särskilt förmågan att dela upp meningar och koppla bokstäver till språkljud. Dock finns ett fortsatt utvecklingsbehov i att urskilja första språkljudet och dela upp enkla ord. Sammanfattningsvis har barnens språkutveckling varit övervägande positiv, men vissa områden kräver ytterligare stöd och uppmärksamhet.

Matematik

Analysen av matematikresultaten för 2022 och 2023 visar att barnens matematiska färdigheter och intresse generellt sett har förbättrats. Barnen visar en ökad nyfikenhet för matematiska mönster, även om deras förmåga att pröva och följa olika idéer inom detta område har minskat något. Pedagogernas roll blir därför viktig i att skapa stimulerande aktiviteter som uppmuntrar barnens problemlösningsförmåga.

Inom tärningsspel har barnens matematiska intresse och förmåga att addera tal och uppskatta mängder nått 100 %. Detta framgångsrika resultat visar på nyttan av lärande genom lekfulla och interaktiva metoder. Pedagogerna bör fortsätta använda sådana aktiviteter för att främja barnens förståelse för tal och siffror.

Aktiviteten "Sanden/Riset" visar också positiva resultat, där barnen blivit bättre på att lösa problem inom mätning och använda matematik i praktiska situationer. För att bibehålla denna utveckling bör fler mätaktiviteter integreras i vardagen. Däremot har intresset i "Lekparken" minskat något, vilket tyder på att barnens engagemang kan variera beroende på aktivitetens upplägg. Här är det viktigt att pedagogerna anpassar aktiviteterna för att göra dem mer interaktiva och lockande, så att barnens förståelse för rumsuppfattning och spatiala koncept kan förbättras. Sammanfattningsvis pekar resultaten på en positiv utveckling, men vissa områden kräver fortsatt fokus för att upprätthålla och stärka barnens matematiska lärande.

³ <https://www.skolverket.se/undervisning/forskoleklassen/kartlaggning-i-forskoleklassen>

Grundskola F-5

Stöd till elever i behov

I grundskolans F-5 verksamhet har det under föregående läsår initierats en ny struktur för resursfördelning och stöd i skolan. En resursenhet har byggts upp där elever kan få stöd i en anpassad miljö, antingen stöd en till en eller i mindre grupper. Efter läsårets utvärdering har resursenheten nu utkristalliserats sig i två underenheter, en för mellanstadiet och en för lågstadiet.

Verksamhetens övergripande resultat visar att måluppfyllelsen är svagare i svenskans läsning i lågstadiet och i mellanstadiets matematik och engelska. Därför görs nu periodiska insatser för läsning och matematikinläring av speciallärare och resurser i hela verksamheten för att på sikt öka måluppfyllelsen. Arbetet kommer att utvärderas och analyseras för fortsatt utveckling framåt.

Omdömesfördelning F-5

En omdömesfördelning i låg- och mellanstadiet syftar till att ge en överblick över elevernas prestationer och utveckling inom olika ämnen. Istället för betyg används ofta omdömen för att beskriva hur väl eleverna uppfyller målen i läroplanen. Omdömena kan kategoriseras i olika nivåer som tydligt visar hur varje elev ligger till i sin kunskapsutveckling och de hjälper både lärare och vårdnadshavare att förstå elevens styrkor samt identifiera områden som kan behöva förbättras. Denna fördelning är en viktig del av skolans uppföljning av elevernas progression och deras behov av stöd eller ytterligare utmaningar.

För elever som inte når målen börjar verksamheten alltid sin stödinsats med vad som kallas extra anpassningar. Dessa anpassningar är ofta små förändringar i undervisningen eller skolmiljön och kan till exempel handla om att ge extra tid för att lösa uppgifter, anpassa instruktionerna, använda särskilda lärverktyg eller erbjuda extra stöd i form av struktur och tydlighet. Anpassningarna är individuella och kan vara tillfälliga eller pågå under längre tid, beroende på elevens behov. Om dessa anpassningar inte räcker behöver mer omfattande insatser göras vilka också dokumenteras i åtgärdsprogram. Tabellen nedan visar antalet elever i årskurs F-5 som har dessa mer omfattande insatser i form av särskilt stöd och extraordinärt särskilt stöd.

Andel åtgärdsprogram (elever med extra stöd)	
Årskurs	Antal
F	1
1	5
2	6
3	10
4	6
5	17

Tabell 4: Tabellen visar antalet åtgärdsprogram fördelade per årskurs i F-5. Utöver dessa har vi beslut på anpassad studiegång för elev i år 2, 4, 5. Undervisning i särskild undervisningsgrupp finns beslut på en elev.

Antalet åtgärdsprogram varierar naturligt över åren främst på grund av individvariation. I årskurs 5 upplever dock pedagogerna att siffran möjligtvis kan ha förstärkts av att eleverna haft många lärarbyten under lågstadiet och att det då fanns en instabilitet i organisationen. När den grundläggande läs, skriv- och räkneinlärningen rubbas får det långtgående konsekvenser på elevernas utbildning. Särskilda insatser med speciallärare i årskurs 4 och hög bemanning av utbildade lärare och resurser under matematiken i årskurs 5 är pågående. I klasserna arbetar man dessutom med mindre grupper och ett ökat individuellt stöd utöver de individinsatser som omfattas av åtgärdsprogrammen ovan.

Svenska som andraspråk och modersmål

I grundskolan överlag finns det endast fyra elever som definieras som nyanlända, rikssnittet ligger över tid runt 5 % de senaste 10 åren vilket Ödeshögs kommun faller långt under. Det finns en god struktur för mottagande av nyanlända elever inom verksamheten. Eleven kartläggs och placeras utifrån kunskapsnivå, även skolstarten anpassas för att "språkducha" eleverna utefter deras individuella behov.

I F-9 finns totalt 94 olika modersmål vilka presenteras i bilaga 1. Andelen elever med annat modersmål än svenska är högre i de yngre åldrarna, jämfört med riket är det dock endast 15.3 % i Ödeshög jämfört med 28.9% i hela landet.⁴

Ökningen av antalet språk inom F-5 verksamheten har lett till ett kontinuerligt utvecklingsarbete och en fortgående kartläggning av hur behovet av undervisning i svenska som andraspråk ser ut. Verksamheten behöver också fortsätta utvecklingen av hur denna undervisning ska organiseras allt eftersom att antalet elever ökar.

Behöriga lärare

Behöriga lärare spelar en avgörande roll i att säkerställa en högkvalitativ undervisning och för att främja elevernas lärande. Genom sin utbildning och yrkeskompetens har de en fördjupad kunskap inom sina ämnen och tillgång till pedagogiska metoder, vilket gör att de kan anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Behöriga lärare har också förmågan att skapa en stimulerande och trygg lärandemiljö, där eleverna kan utvecklas både akademiskt och socialt. Deras kompetens bidrar till att eleverna når skolans mål och att kvaliteten i utbildningen upprätthålls, vilket i sin tur stärker hela skolsystemets utveckling och framgång.

I Ödeshögs kommun ökar andelen behöriga lärare i grundskolan. Verksamheten arbetar aktivt med organisation och arbetsmiljö för att framstå som en attraktiv arbetsgivare med konkurrenskraftiga löner. Detta för att dels behålla legitimerade lärare som bor i kommunen i verksamheten, men även locka hit legitimerade lärare från grannkommuner. Det är viktigt att värna om de lärare som finns i närområdet och fånga upp de som utbildar sig för att få en långsiktig kompetensförsörjning i grundskolan.

	Totalt antal lärare 2023	Antal med lärarleg 2023	Andel med lärarleg 2023	Totalt antal lärare 2022	Antal med lärarleg 2022	Andel med lärarleg 2022	Totalt antal	Antal med lärarleg	Andel med lärarleg
Ödeshög	42	35	83,3%	46	36	78,3%	-4	-1	+5,1%

Tabell 5: Tabellen visar andel lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i grundskolan F-9.

⁴ (SCB, elever berättigade till modersmålsundervisning 2023)

Grundskola 6-9

På Lysingskolan arbetar verksamheten för att varje elev ska kunna nå sin fulla potential genom riktat stöd och individuella åtgärdsprogram. I en trygg och stimulerande skolmiljö kan eleverna utvecklas och prestera på sin bästa nivå. Elevhälsan och Trygghetsteamet ger eleverna verktyg för att både lyckas med sitt skolarbete och vara redo för framtiden. I dagsläget finns 26 aktiva åtgärdsprogram på Lysingskolan. Programmens syfte är att stötta elever med behov av särskilt stöd, anpassat efter varje elevs unika situation. För de elever som behöver extra stöd utöver detta planeras extraordinära insatser, exempelvis enskild undervisning eller specialpedagogiskt stöd.

Elevhälsoteamet arbetar förebyggande för att stärka elevernas välmående och minska frånvaro. Att eleverna är närvarande i skolan är avgörande för deras lärande. Trygghetsteamet fokuserar på att skapa en trygg skolmiljö genom en ökad vuxennärvaro och förebyggande aktiviteter vilka stärker både trivsel och studiero. Ett område där både Elevhälsoteamet och Trygghetsteamet möter utmaningar är att balansera tiden mellan det åtgärdande och det förebyggande arbetet. Skollagen betonar vikten av att elevhälsan i första hand ska vara förebyggande och hälsofrämjande, och Lysingskolan arbetar aktivt med att säkerställa att resurser och tid fördelas på ett sätt som uppfyller dessa krav.

Elevhälsans arbete med att stödja elever i de ämnen där könsskillnaderna är särskilt stora, såsom matematik och engelska, kan förbättra elevernas meritvärden och deras möjligheter att bli behöriga till gymnasiet. Det genomsnittliga meritvärdet för flickor ligger oftast högre än för pojkar, men genom målmedvetna insatser kan vi höja alla elevers resultat och därmed deras chanser att nå gymnasiebehörighet.

Genom dessa insatser – i linje med både skollagens krav på trygghet och studiero samt Skolverkets vägledningar om elevhälsa – kan Lysingskolan öka sina elevers måluppfyllelse och ge dem bättre förutsättningar att nå sina akademiska mål. Att främja varje elevs utveckling, som föreskrivet i 1 kap. 4 § skollagen, innebär att elevhälsoteamet, trygghetsteamet och skolans pedagoger kontinuerligt arbetar för att skapa en miljö där alla elever kan trivas, utvecklas och nå sin fulla potential.

Fritidshem

I Ödeshögs fritidshem har andelen barn per personal ökat från att förut legat under riksnittet till över. Förändringen beror på att andelen barn i fritidshemmet har ökat. Tabell 6 visar förändringen över tid mellan 2021 och 2023.

Personaltäthet, antal elever per heltidstjänst, kommunal regi			
	2021	2022	2023
Ödeshög	14,6	21,3	27
Riket totalt	20,3	20,2	21

Tabell 6: Tabellen visar antal barn per personal i kommunens fritidshem.

	Antal barn i befolkningen, 6-12 år			Andel inskrivna elever, 10-12 år			Andel inskrivna elever, 6-9 år			Total andel inskrivna elever		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Ödeshög	388	422	414	7,7	10,9	9,3	56,9	63,4	66,7	37,1	43,1	44,4
Riket totalt	877301	879731	870523	19	19,8	21,6	81,9	82,9	84	54,7	56,1	57,6

Tabell 7: Tabellen visar hur andelen inskrivna elever i fritidshemmen varierar mellan åldrarna.

Tabell 7 visar att andelen inskrivna elever är högst i lågstadiet, men ökningen av andel inskrivna elever sker både på låg- och mellanstadiet. I och med att det blivit fler äldre elever i verksamheten så startades det upp en storfritidsavdelning på Fridtjuv Berg under 2024 i syfte att kunna ha mer anpassade aktiviteter för de äldre barnen. Detta också för att kunna uppfylla fritidshemmets mål med att erbjuda en skolkompletterande verksamhet för alla elever.

En annan förändring är att Rödingens fritidshem sammanslås med Trandansens under lov. I och med sammanslagningen blir det en bättre samverkan inom verksamheten och de större barngrupperna hanteras med ett säkert arbetssätt.

Fritidshemmet har som mål att arbeta med tryggheten på fritids i de större barngrupperna samt utveckla elevinflytandet. Därför har fritidsråd startats upp med eleverna och verksamheten har också genomfört barngruppsanalyser och startat upp en enkätprocess.

Kunskapsresultat elever

Ödeshögs grundskolor arbetar systematiskt och målinriktat för att främja elevernas kunskapsutveckling och strävar efter att säkerställa att alla når de uppsatta målen. Genom regelbunden uppföljning och utvärdering av elevernas prestationer kan eventuella utmaningar tidigt identifieras och nödvändiga stödåtgärder sätts in. Till följd av tydliga mål, strukturerade insatser och en kontinuerlig dialog kan verksamheten sträva efter att förbättra kunskapsresultaten och ge alla elever de bästa förutsättningarna att lyckas i sitt lärande.

Grundskola F-5

Förutom resultaten som redan berörts ovan om andelen elever som uppnår målen i låg- och mellanstadiet, genomförs även nationella prov i årskurs 3. Tabell 8 visar att Ödeshög ligger under rikssnittet för föregående läsår. Statistiken för läsåret 23/24 är inte släppt nationellt ännu.

Resultat nationella prov åk 3 vårterminen 2024						
Ämne	Totalt antal elever	Totalt antal elever som nått målen	Totalt antal elever som inte nått målen på en eller flera delar	Andel elever i Ödeshög som nått målen 2024	Andel elever i riket som nått målen 2024	
SV	62	52	10	84 %	87 %	7 delar
MA	62	44	18	71 %	61 %	8 delar

Tabell 8: Tabellen visar resultat från nationella prov i årskurs 3 vårterminen 2024.

Omdömen för eleverna i årskurs 1-5 vårterminen 2024 visar att det finns en skillnad i andelen pojkar och flickor som inte når målen, där fler pojkar inte når målen. Vid analys av fördelningen visar det att det främst är i SO, NO, Svenska och musik som flickor når ett högre resultat, medan resultaten är förhållandevis lika fördelade i övriga ämnen.

Skillnaden mellan låg- och mellanstadiet är inte stor i jämförelse med skillnaderna i landet som helhet. Eftersom dessa skillnader ligger nära varandra anses det tillräckligt att datan kontinuerligt undersöks, utan behov av ytterligare strategier. Fokus ligger istället på de anpassningar som alltid görs för att möta individuella behov och nivåer hos varje elev.

Vid en närmare jämförelse mellan lågstadiet på Fridtjuvberg och Röks skola framträder en skillnad och en liknande trend kan också ses om man tittar på tidigare års data. Dessa resultat behöver analyseras av personalen för att identifiera eventuella orsaker och avgöra om några åtgärder behöver vidtas. Det är dock viktigt att notera att antalet elever skiljer sig mellan enheterna och ju färre elever statistiken representerar, desto större blir effekten av individuella variationer på datan.

Grundskola 6-9

Meritvärden per år och kön

Meritvärdena för både flickor och pojkar varierar över tid, men både flickor och pojkar har haft en ökning i meritvärden sedan 2022. Flickornas kurva har dock haft en svagare utveckling och 2024 gick pojkarna om. Resultaten visar också att även om flickorna fortsatt presterar bättre än pojkarna i flera ämnen så har könsskillnaderna minskat något under de senaste åren. Den övergripande trenden pekar på en positiv utveckling för båda grupperna, med förbättrade meritvärden över tid. För betygsfördelning per kön och ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska, se bilaga 2.

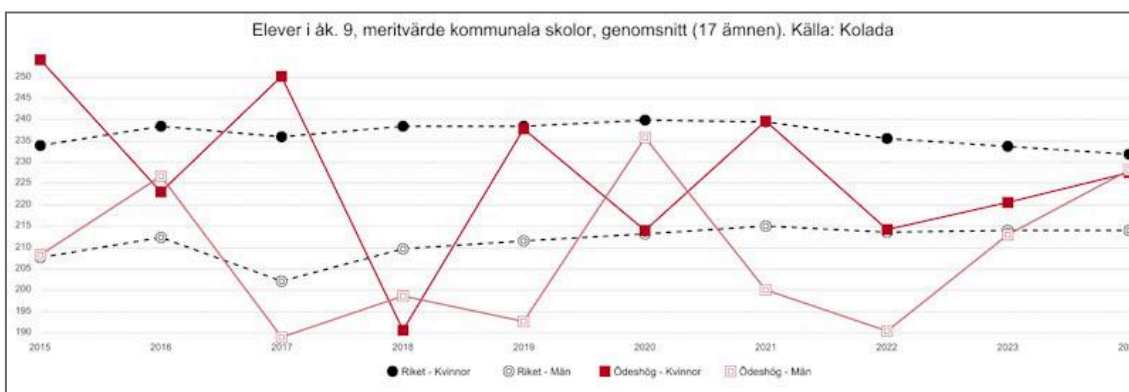

Diagram 1: Diagrammet visar utvecklingen av meritvärden över tid fördelat på flickor och pojkar samt jämfört med riket.

Kön	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt		231.1	224.9	216.4	195.7	213.5	225.8	221.0	202.0	216.5	227.9
Kvinnor		254.0	223.1	250.2	190.7	237.7	214.0	239.6	214.3	220.5	227.6
Män		208.2	226.7	189.0	198.6	192.7	235.7	200.0	190.4	213.0	228.1

Tabell 9: Tabellen visar utvecklingen av meritvärde över tid samt uppdelat på kön.

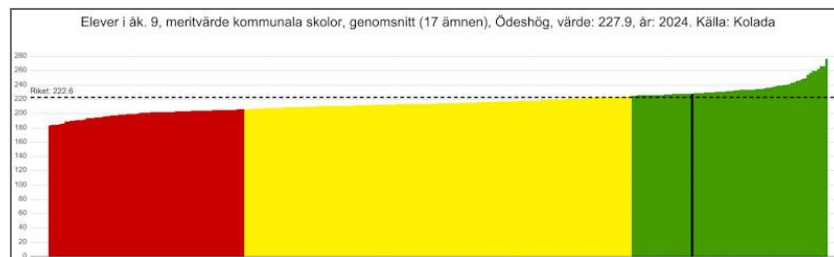

Diagram 2: Diagrammet visar Ödeshögs genomsnittliga meritvärde jämfört med rikets övriga kommuner.

När det gäller gymnasiebehörigheten bekräftar data att flickor har en högre andel behörighet till både yrkesprogram och högskoleförberedande program. Flickorna har en behörighet på 70,6 % till yrkesprogram och 68,6 % till högskoleförberedande program, medan pojkarna har 64,2 % behörighet för båda programmen. Skillnaden, även om den inte är stor, visar att flickor presterar bättre i både betyg och behörighet för vidare studier. Detta återspeglar flickornas överlag starkare akademiska resultat.

Sammanställda data mellan andelen legitimerade lärare och meritvärde

I den sammanställda datan över antalet legitimerade lärare och meritvärden ser vi ingen tydlig korrelation mellan antal legitimerade lärare och meritvärden. Antalet legitimerade lärare är relativt konstant mellan de olika åren, med mindre variationer, men meritvärdena visar större förändringar över tid, till exempel hade flickor en marginell minskning av antalet legitimerade lärare 2023/2024 men uppvisade ändå ett högre meritvärde jämfört med föregående år.

Uppföljning barn och elever i annan kommun och hos annan huvudman

Orsaker till att vårdnadshavare väljer att placera sitt barn i en annan kommun och hos en annan huvudman än Ödeshögs kommun kan vara att:

- Familjen bor närmre en annan verksamhet.
- Vårdnadshavare passerar annan verksamhet på väg till och från jobb.
- Barnet eller eleven går redan i en verksamhet och vill gå kvar där trots att familjen flyttat till Ödeshögs kommun.
- Gällande förskola kan det också handla om att det inte finns plats på den förskola man önskar i Ödeshögs kommun och/eller att även syskon vill börja.

Verksamhet	Antal	Kommentar
Förskolor belägna i andra kommuner	8 4 1 1	i Tranås kommun i Mjölby kommun (ytterligare två på gång) i Vadstena kommun (ytterligare en på gång) i Jönköpings kommun
Förskolor i kommunen med annan huvudman	10 40	Bäckalyckans förskola Förskolan Villekulla
Grundskolor och anpassade grundskolor belägna i andra kommuner	30 6 2 4	i Tranås kommun i Mjölby kommun i Vadstena kommun i skolor utanför Östergötland
Fritidshem i andra kommuner	12 2	i Tranås kommun i Mjölby kommun
Pedagogisk omsorg 6-12 år	9	i Ödeshögs kommun - Bäckalyckans förskola

Tabell 10: Tabellen visar antal barn och elever som har placering hos fristående huvudman alternativt i annan kommun än hemkommunen, samt nuvarande fördelning.

Uppföljning gymnasium

Då Ödeshögs kommun inte har någon egen gymnasieskola lämnar alla elever som ska börja årskurs ett i gymnasiet kommunen. Historiskt sett är det vanligast att man rör sig mot Mjölby eller Tranås kommuner, men idag ses en större spridning.

I och med att Ödeshög inte ansvarar för utbildningsorganisationen på dessa skolor är det svårt att löpande följa upp elevernas studieresultat efter årskurs 9. Däremot är skolorna skyldiga att rapportera om det blir fråga om en närvaroproblematik eller att eleven helt enkelt slutat sin utbildning. För alla ungdomar under 20 år ansvarar kommunen för deras sysselsättning. Om det skulle vara så att de avviker från gymnasieskolan hamnar de istället under KAA, det kommunala aktivitetsansvaret som idag hanteras av arbetsmarknadsenheten under kommunstyrelsen.

Det finns 18, 19 om man räknar in IB (International Baccalaureate), nationella gymnasieprogram i Sverige, sex högskoleförberedande och 12 yrkesförberedande. I bilaga 3 respektive 4 presenteras fördelningen av elevernas val hösten 2024 utifrån skola respektive program. Om eleven inte är behörig till ett nationellt gymnasieprogram kan introduktionsprogrammen vara ett alternativ. Där kan eleven efter egen förmåga komplettera sina betyg och på så sätt få behörighet till ett program. Under omvalsperioden fram till 15 september gjordes 11 omval. I dagsläget finns risk för att en elev hoppar av från IMA och kommer i så fall att hanteras genom KAA. En elev har gjort omval efter påbörjat gymnasium och två elever gjorde sena omval efter att ha påbörjat sitt gymnasieprogram. Tre elever från förra årets kull har av olika anledningar bytt gymnasieprogram och börjar om i åk 1.

Totalt går 63 elever från Ödeshögs kommun i åk 1 på gymnasiet läsåret 2024/2025.

Fördelningen över samtliga kommunens gymnasieelever i årskurs 1 visas i bilaga 5 uppdelat per skola respektive program.

För elever som gått ut gymnasiet och har Ödeshög som hemkommun kan man få en genomsnittlig betygspoäng genom Kolada.⁵ Betygspoäng är inte samma mått som meritvärde inför antagning till universitet och högskolor utan baseras på elevens betyg, kursernas omfattning och totalt antal gymnasiepoäng. Betygspoängen för de elever som slutade gymnasiet i år är inte publicerade ännu, men tabellen visar ett tydligt tapp från 2021 för Ödeshögs elever.

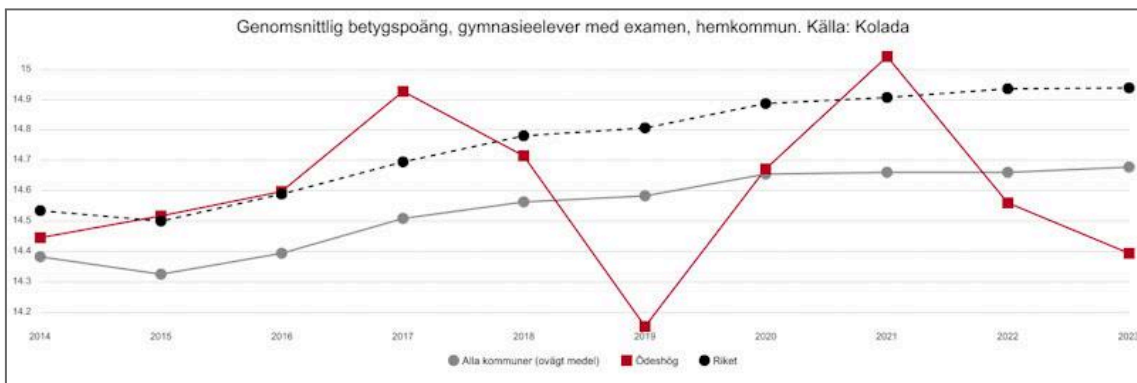

Diagram 3: Diagrammet visar genomsnittlig betygspoäng för elever med gymnasieexamen vars hemkommun är Ödeshög.

Uppdrag SYV i vid bemärkelse

Studie- och yrkesvägledning (SYV) har nu implementerats från förskola till årskurs 9 i Ödeshögs skolor. Syftet är att öka elevernas motivation och hjälpa fler att bli behöriga och genomföra gymnasie- och högskolestudier. Arbetet bygger på det digitala verktyget "Hej Framtidsval" och omfattar en aktivitetsplan kallad Framtidsresan, där pedagogerna genomför aktiviteter som utvecklar elevernas valkompetens. Även förskolan är inkluderad i detta arbete, med fokus på att skapa en sammanhängande röd tråd i elevernas utbildning. SYV-arbetet utvecklas enhetsvis, men saknar ännu naturliga kontaktytor och en tydlig struktur för datainsamling, ansvarsfördelning och uppföljning. För att stärka kompetensen i de lägre årskurserna samarbetar kommunen med Framtidsfrön för att integrera entreprenörskap i undervisningen.

Det finns ett behov av att formalisera SYV-arbetet med en årlig uppföljning och analys, som rapporteras inom ramen för kvalitetsarbetet. Ansvarsområden och arbetsgång behöver tydliggöras på enhetsnivå, och självskattningar samt kunskapsmätningar föreslås för att säkerställa att SYV-arbetet uppfyller Skolverkets och Skolinspektionens riktlinjer. Samtidigt pågår arbete med att uppdatera och kvalitetssäkra handböcker och stöddokument för att stärka SYV-arbetets genomförande och effektivitet.

⁵ Kolada, genomsnittlig betygspoäng hemkommun, <https://kolada.se/verktyg/fri-sokning/?kpis=185045&years=30201,30200,30199,30198,30197&municipals=16578,82304&rows=municipal,kpi&visualization=bar-chart&scale=red-yellow-green&interval=25-50-25&focus=16578>

SYV i snäv bemärkelse

Vägledning är en komplex verksamhet som kräver noggrann analys för att bli mätbar, eftersom den bygger på långsiktig utveckling och elevernas personliga tillväxt. SYV-arbetet i Ödeshög fokuserar på individuell vägledning för att stödja elevernas gymnasieval, både genom gruppinsatser och enskilda samtal. Här ges eleverna möjlighet att reflektera över sina framtidsmöjligheter utifrån sina unika förutsättningar, för att göra informerade val och genomföra dessa.

Med de förändringar som nu sker inom gymnasieskolan, både nationellt och regionalt, har studie- och yrkesvägledningen en avgörande roll, vilket framhävs i aktuella rapporter från Skolinspektionen och Skolverket. SYV-arbetet sträcker sig från förskolan till årskurs 9 och erbjuder stöd för både elever och personal, med tonvikt på PRAO och gymnasieval för elever i årskurs 8 och 9. Samtliga niondeklassare har erbjudits vägledningssamtal, och de flesta har tagit del av denna möjlighet.

Studie- och yrkesvägledningen i Ödeshög stödjer även gymnasieelever fram till omvalsperiodens slut den 15 september. Detta sker genom individuella samtal vid behov, för att minska risken för avhopp och omval. Många elever behöver också hjälp med gymnasieansökan, vilket kan bero på socioekonomiska utmaningar i kommunen. Elever som får vägledning tenderar att byta program i mindre utsträckning, vilket ökar deras chans att fullfölja utbildningen.

Ett nära samarbete med Företagarnätverket i Ödeshög och näringslivschefen har under året stärkt kopplingen mellan skola och arbetsliv, vilket även har avspeglats i näringslivsrankingen.⁶ För de behöriga eleverna har nästan alla fått sina förstahandsval till gymnasiet, vilket ökar sannolikheten att de stannar på sitt program.

En återkommande reflektion från elever som har bytt program är att de önskar mer omfattande vägledning tidigare, med fler möjligheter att besöka skolor och delta i aktiviteter kopplade till studie- och yrkesvägledning. Detta bekräftar betydelsen av tidiga insatser för att utveckla elevernas självkännet och valkompetens. Fortsatt arbete med att skapa kontaktytor och inspirationsmöjligheter kring gymnasieval och arbetsmarknaden i de yngre årskurserna är därför viktigt, både inom ramen för samarbetsavtalet med Holavedsgymnasiet och utifrån elevernas tidigare valhistorik.

Försteläraryupdrag

Historiskt har det varit vissa svårigheter att attrahera sökanden till förstelärarytjänsterna. Detta kan delvis bero på tidigare erfarenheter som påverkat uppfattningen av hur försteläraryupdraget har hanterats.

För att förbättra situationen behöver vi inte bara fortsätta marknadsföra tjänsterna, utan också se över hur uppdraget kommuniceras och implementeras. Ett första steg kan vara att arbeta för att tydliggöra uppdragets innehåll och förväntningar, samt att skapa en mer positiv bild av vad försteläraryupdraget innebär i praktiken. Detta kan innefatta att adressera tidigare missförstånd och försäkra oss om att det finns ett transparent och rättvist system på plats.

⁶ <https://www.foretagsklimat.se/odeshog>

En annan faktor kan vara tidsaspekten – både vad gäller hur länge försteläraryuppsdraget har varit en del av verksamheten, och hur mycket tid potentiella sökande upplever att de har för att kunna utföra uppdraget på ett tillfredsställande sätt. Det är viktigt att vi fortsätter att bevaka och analysera dessa aspekter för att kunna skapa förutsättningar som attraherar fler engagerade och kompetenta lärare till uppdraget.

För närvarande finns två aktuella sökande till försteläraryuppsdraget och ambitionen är att utvecklingsgruppen kommer att startas upp efter jul. Båda uppdragen, ökad måluppfyllelse och trygghet och studiero kommer att vara täckta och ambitionen är att fler förstelärartjänster kommer att kunna tillsättas efter det initiala arbetet med gruppen är gjort.

Pedagogisk utveckling

Pedagogisk utveckling i förskola

Språkutveckling

Följa Lärprocesser är ett dokument där pedagogerna gör nedslag fyra gånger per termin utifrån givna punkter kring barnens progression med avseende på det prioriterade språkmålet. Detta underlag presenteras utifrån diagram samt förklarande text, som visar barnens progression från höstterminen 2023 till vårterminen 2024.

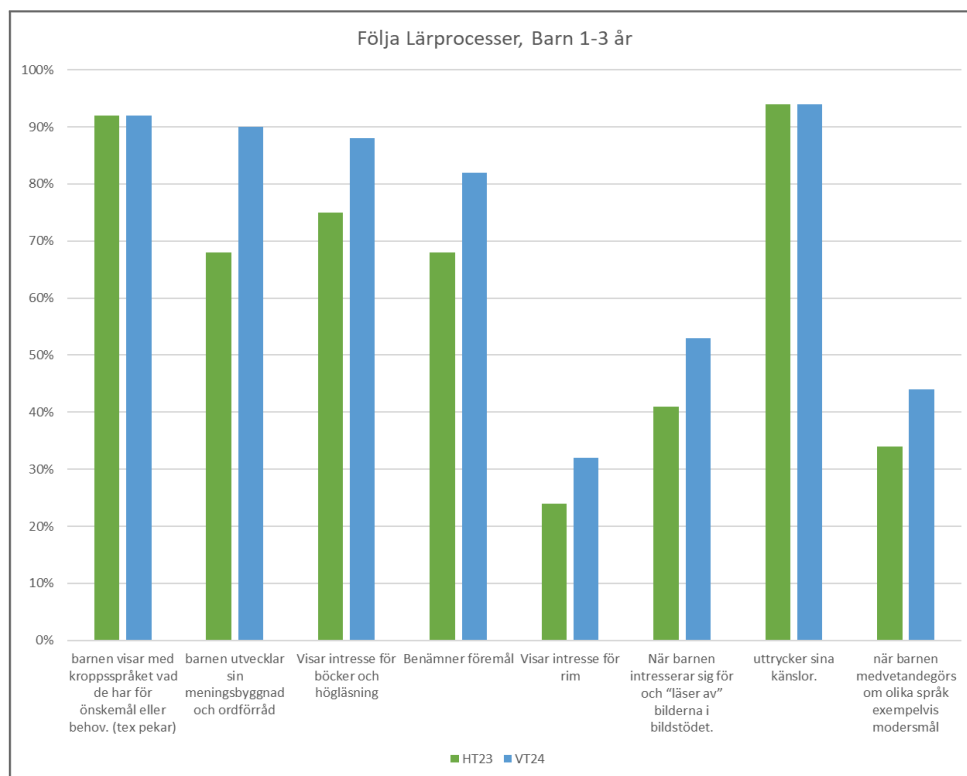

Diagram 4: Diagrammet visar utvecklingen av lärprocesser i åldrarna 1-3 år.

Resultat följa lärprocesser, 1-3år

- *"Barnen benämner föremål och uppmärksammar oss och andra barn genom att berätta/visa deras önskemål eller behov"* ligger stabilt på 92%. Detta indikerar en konstant hög förmåga att uttrycka önskemål och behov.
- *"När barnen intresserar sig för och läser av bilderna i bildstödet"* har ökat markant från 68% till 90%. Detta tyder på en betydande förbättring i barnens visuella läsfärdigheter.
- *"Berättar om saker i olika tempus (dåtid, nutid och framtid)"* ökade från 75% till 88%, vilket visar en förbättrad förståelse och användning av olika tidsformer.
- *"När barnen återberättar sagor och händelser"* ökade från 68% till 82%, vilket indikerar en förbättrad förmåga att minnas och återge händelser.
- *"Kommunicerar i leken"* ökade från 24% till 32%, vilket är en positiv men fortfarande låg nivå. Detta kan vara ett område för ytterligare fokus och stöd alternativt om pedagogerna fokuserar på verbal kommunikation.
- *"Sätter ord på sina känslor"* ökade från 41% till 53%, vilket tyder på en förbättrad förmåga att uttrycka känslor verbalt, men här finns också utrymme för förbättring utifrån ålder och mognad.
- *"Visar intresse för böcker och högläsning"* ligger kvar på en mycket hög nivå, 94%. Detta visar på ett starkt intresse för böcker och läsning.
- *"Deltar aktivt i boksamtal"* ökade från 34% till 44%. Detta visar på en ökning av aktivt deltagande i diskussioner kring böcker, vilket är en positiv trend utifrån ålder och mognad.

Resultaten visar en övergripande förbättring i språk- och kommunikationsfärdigheter bland barn i åldern 1-3 år från höstterminen 2023 till vårterminen 2024. Särskilt märkbara förbättringar ses i förmågan att "läsa av" bilder, förstå och använda olika tempus samt återberätta sagor och händelser. Trots framstegen i kommunikation under lek och känslohantering finns det fortfarande utrymme för ytterligare utveckling. Den stabila höga nivån av intresse för böcker och högläsning är ett positivt tecken på att barnen har en stark grundläggande läslust. Fortsatt fokus på att stödja kommunikationen i leken och känslohantering samt att uppmuntra aktivt deltagande i boksamtal kan ytterligare främja barnens språkliga och sociala utveckling.

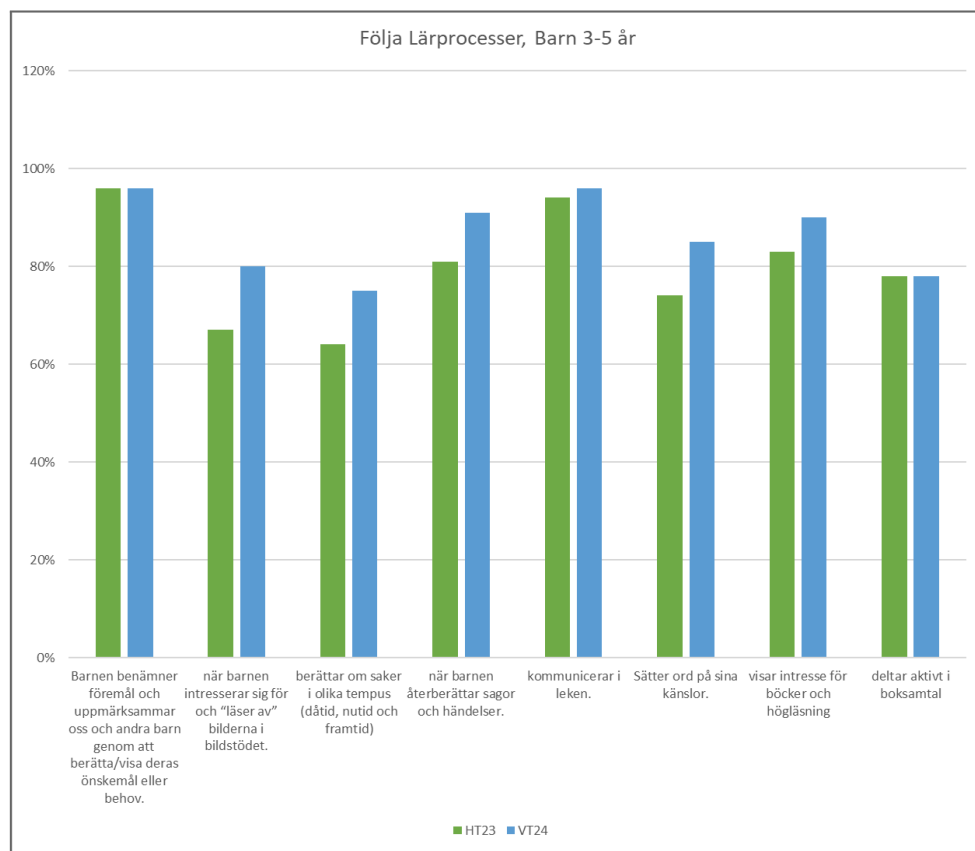

Diagram 5: Diagrammet visar uppföljning av lärprocesser i åldrarna 3-5 år.

Resultat följa lärprocesser, 3-5år

- *"Barnen benämner föremål och uppmärksammar oss och andra barn genom att berätta/visa deras önskemål eller behov"* har en konsekvent hög nivå på 96%. Detta indikerar att nästan alla barn har en stark förmåga att uttrycka sina behov och önskemål.
- *"När barnen intresserar sig för och läser av bilderna i bildstödet"* förbättrades från 67% till 80%. Detta kan indikera bättre bildtolkningsfärdigheter och ökad uppmärksamhet på visuella stimuli.
- *"När barnen medvetandegörs om olika språk exempelvis modersmål"* ökade från 64% till 88%, vilket kan indikera en ökad medvetenhet och uppskattning för flerspråkighet och kulturell mångfald.
- *"Sätter ord på sina känslor"* ökade från 74% till 85%, vilket är en viktig utveckling eftersom det visar på förbättrade emotionella uttrycksförmågor hos barnen.
- Förbättringen i *"Kommunicerar i leken"* från 94% till 96% tyder på att barnen blir bättre på att använda språk som en del av sin lek, vilket är avgörande för deras sociala och språkliga utveckling.
- *"Berättar om saker i olika tempus (dåtid, nutid och framtid)"* ökade från 64% till 75%, vilket visar på förbättrad tidsförståelse och narrativ kompetens.
- Förbättringen i *"När barnen återberättar sagor och händelser"* från 81% till 91% indikerar en starkt förmåga att minnas och återge händelser, en viktig del av språkutvecklingen.

- *"Visar intresse för böcker och högläsning"* och *"Bygger ordförråd (begrepp, prepositioner)"* har båda höga förbättringar, vilket pekar på att barnen utvecklar en starkare koppling till läsning och språklig medvetenhet.
- Att *"Ställer frågor"* har ökat från 86% till 96% visar på en ökad nyfikenhet och aktivt deltagande i lärandeprocesser.
- Ökningen i *"Leker med språket"* från 71% till 86% tyder på att barnen blir mer kreativa och experimentella i sin språkanvändning, vilket är positivt för deras språkliga och kognitiva utveckling.

Generellt visar resultaten en positiv trend där barnen gör framsteg inom nästan alla observerade språkliga och kommunikativa områden. Denna utveckling kan bero på effektiva pedagogiska metoder, engagerande lärmiljöer och ökad fokus på språkstimulans i förskolan. Det är viktigt att fortsätta stödja dessa områden för att säkerställa fortsatt positiv utveckling och att identifiera eventuella områden som fortfarande kan förbättras ytterligare.

Inför kommande läsår är det viktigt att prioritera insatser som främjar barnens språkliga och kommunikativa färdigheter, baserat på resultaten från "Följa lärprocesser". De uppmätta framstegen visar på en övergripande förbättring i barnens språk- och kommunikationsförmågor, särskilt i förmågan att "läsa av" bilder, använda olika tempus och återberätta sagor. Trots dessa framsteg finns det fortfarande områden som kräver särskilt fokus, framför allt kommunikation i leken och känslohantering, där resultaten fortfarande är låga.

För att stödja fortsatt utveckling bör pedagogerna arbeta aktivt med att skapa lekfulla och trygga miljöer där barnen kan öva på att kommunicera sina känslor och behov. Att integrera mer verbal kommunikation i leken kan också bidra till att öka barnens förmåga att uttrycka sig. Dessutom bör insatser göras för att öka deltagandet i boksamtal, som har visat en positiv trend men fortfarande ligger på en relativt låg nivå.

Den höga nivån av intresse för böcker och högläsning ger en stark grund att bygga vidare på, och pedagogerna bör fortsätta att göra läsning till en central del av verksamheten. Genom att använda olika metoder för att engagera barnen i boksamtal och högläsning kan vi ytterligare stimulera deras språkutveckling och intresse för litteratur.

Sammanfattningsvis bör kommande läsår präglas av en fokusering på att stärka kommunikationen i lek, förbättra känslohanteringen och öka deltagandet i boksamtal. Genom att göra dessa prioriteringar kan vi skapa en ännu mer stödjande miljö för barnens språkliga och sociala utveckling.

Läsning

Läsning är en grundläggande förmåga som påverkar alla delar av elevernas lärande och framtida möjligheter. Resultaten från PISA 2022 lyfter behovet av ökade satsningar på läsundervisning och läsfrämjande åtgärder för att förbättra elevernas läsförståelse och skapa en starkare grund för framtida kunskapsinhämtning.

PISA 2022-resultaten visar att läskunnigheten hos svenska elever har minskat jämfört med tidigare år, vilket speglar ett kunskapsstapp som observerats även internationellt. Det

genomsnittliga läsresultatet i Sverige låg på 487 poäng, något över OECD-genomsnittet på 476 poäng, men har likväl sjunkit sedan 2018. Detta tapp kan delvis tillskrivas effekterna av COVID-19-pandemin, som påverkade elevernas skolgång och tillgång till undervisning, och även globala trender där läskunnighet och engagemang för läsning har minskat under det senaste decenniet.

Delrapporten beskriver att arbetet med läsning och läsförståelse i Ödeshögs kommun är en integrerad del av skolornas systematiska kvalitetsarbete. Varje årskurs i F-5 följer en daglig rutin med minst 15 minuters läsning eller högläsning, kompletterat med läsrelaterade läxor varje vecka. Dessa insatser följs upp genom kartläggningar, nationella prov och ämnesomdömen i svenska. Målet är att stärka elevernas läsförmåga och öka deras förståelse av texter, vilket bedöms som nödvändigt för att höja elevernas skolresultat och ge dem en solid grund för vidare studie

Läsförståelse

Elevernas resultat i läsförståelse har förbättrats, även om det fortfarande finns områden där ytterligare stöd behövs. De insatser som genomförts, såsom regelbunden högläsning och individuella anpassningar, har gett positiva effekter. Dock indikerar rapporten att läsförståelsen varierar mellan elevgrupper, särskilt mellan pojkar och flickor, där flickor i allmänhet presterar bättre. För att fortsatt stärka elevernas läsförmåga är det avgörande att insatserna fortsätter och att man utvärderar behovet av ytterligare stöd där resultaten är svagare.

Pedagogisk utveckling i F-5 och fritidshem

Verksamheten för årskurserna F-5 har fyra lokala mål som utvärderas en gång per termin, där strategier gemensamt utarbetas för att nå målen.

- **Positiv inställning och förtroende från vårdnadshavare**
Målet är att skapa positiva relationer med vårdnadshavarna. Strategierna inkluderar veckobrev och rektorsbrev som informerar om vad som händer i skolan, individuella kontakter vid behov, samt regelbundna föräldramöten och föräldraråd. Terminsvisa enkäter används också för att samla in vårdnadshavarnas åsikter om trivsel och kommunikation. Trots positiva resultat är enkätdeltagandet lägre än önskat, och arbetet fortsätter för att öka deltagandet.
- **Elevernas måluppfyllelse och kunskapsgrund**
Utöver insatser från resursenheten och specialpedagogiska åtgärder har läxhjälp utökats och erbjuds även på fritidshemmen. Lärare och arbetslag arbetar systematiskt med att analysera resultat och planera insatser för eleverna. Kartläggningar av utvecklingen i svenska och matematik genomförs regelbundet för att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Elevhälsoteamet samlar också in information om elevernas måluppfyllelse genom att samarbeta nära med resursenheten. Eleverna tränas även i framgångsstrategier som fokus på att vara positiva, aktiva, samarbeta, förbereda sig och vara punktliga.
- **Stärkning av elevernas läsförmåga**
Varje årskurs har en rutin med minst 15 minuters daglig läsning eller högläsning samt

läsrelaterade läxor varje vecka. Detta följs upp genom kartläggningar, nationella prov och omdömen i svenska.

- **Ökad trygghet i skolan**

Trygghetsteamet, som samarbetar med elevhälsoteamet, stödjer lärarna i trygghetsarbetet och följer upp incidenter. De genomför även värdegrundsarbete i klasser där det behövs. Ett årshjul för värdegrundsarbete håller på att tas fram, och spårdagar har återinförts för att främja tryggheten. Dessutom har extra fokus lagts på att förbättra språket bland eleverna, med tydligare ordningsregler och rastregler som utvecklats i samarbete med elevrådet.

Utvecklingssamtalets betydelse

På Lysingskolan har utvecklingssamtalet blivit en central del av det systematiska kvalitetsarbetet för läsåret 24/25, med målet att stärka elevernas måluppfyllelse. Utvecklingssamtalen omfattar både akademiska och sociala aspekter av elevens utveckling och skapar en tydlig dialog mellan elever, vårdnadshavare och mentorer. Elevens delaktighet betonar särskilt genom elevledda samtal, vilket stärker ansvar och motivation.

Förberedelserna inför samtalen är noggranna, med reflektioner och input från ämneslärare för att sätta upp relevanta mål och identifiera utvecklingsområden. Vårdnadshavare informeras i förväg om samtalets innehåll, och gemensamma mål sätts upp under mötet för uppföljning under terminen. På så sätt säkerställs att utvecklingssamtalen inte bara uppfyller skollagens krav, utan också bidrar till elevernas framsteg och välmående.

Utöver utvecklingssamtalen hålls kortkonferenser varje vecka. Dessa möten ger lärare och mentorer möjlighet att samarbeta och diskutera elevrelaterade frågor för att säkerställa bästa möjliga stöd. Vid behov delas relevant information om elever, alltid med respekt för sekretesslagen, för att hela personalgruppen ska kunna agera samstämmigt. Genom kortkonferenserna stärks skolans kapacitet att ge eleverna rätt stöd i undervisningen och skapa en trygg skolmiljö. Dessa rutiner bidrar till att Lysingskolan arbetar effektivt och etiskt, med fokus på att stödja varje elevs utveckling och trivsel.

Kvalitetsmått

I den politiska handlingsplanen *Skola 2035: Handlingsplan för en skola där alla kan lyckas*, beskriver den rådande majoriteten en långsiktig strategi för att förbättra skolmiljön i Ödeshögs kommun och ge alla elever chansen att nå sin fulla potential.

Målet är att skapa en skola där både kunskap och trygghet står i centrum. För att nå detta fokuserar rapporten på kvalitetsmått som meritvärden, gymnasiebehörighet och läsutveckling. Den lyfter även vikten av systematisk uppföljning, samarbete med lokala företag och en trygg skolmiljö. Handlingsplanen betonar också behovet av kompetenta lärare och flexibel resursfördelning, så att undervisningen kan anpassas efter varje elevs behov.

I den här delrapporten är meritvärde och gymnasiebehörighet centrala mått då de ger en bild av elevernas akademiska framgång och förmåga att gå vidare till gymnasiestudier. Rapporten tar också upp hur andelen höga betyg förändras över tid, vilket ger insikter om kvaliteten på undervisningen.

Skillnader i prestation mellan pojkar och flickor granskas för att identifiera eventuella könsskillnader och särskilda insatser för elever i behov av stöd följs upp för att säkerställa att alla elever har möjlighet att lyckas. Delrapporten visar att flickor ofta presterar bättre än pojkar i Ödeshögs kommun. Flickor har en högre andel av de högre betygen, särskilt i ämnen som svenska och engelska, där de oftare får betygen A och B. Pojkar tenderar att vara överrepresenterade i de lägre betygsnivåerna, särskilt i ämnen som samhällskunskap och matematik, vilket indikerar att de kan ha svårigheter med analytiska och teoretiska färdigheter. När det gäller gymnasiebehörighet är flickor också ofta mer framgångsrika. De har en något högre andel som uppfyller behörighetskraven för både yrkesprogram och högskoleförberedande program jämfört med pojkarna. Dessa skillnader mellan könen är konsekventa över tid, även om det finns en viss positiv trend där pojkarnas prestationer närmar sig flickornas under senare år.

Ett annat viktigt kvalitetsmått är andelen legitimerade lärare, vilket visar på kompetensnivån bland lärarna och ger en indikation på undervisningens kvalitet. Andelen legitimerade lärare i Ödeshögs kommun ger en viktig indikator på undervisningens kvalitet och kompetensnivån inom skolorna. En hög andel legitimerade lärare innebär att fler elever undervisas av utbildade och behöriga lärare, vilket i regel förbättrar elevernas lärandeupplevelse och resultat. Detta beror på att legitimerade lärare har formell utbildning och ofta större erfarenhet inom sina undervisningsämnen, vilket gör dem bättre rustade att möta elevernas individuella behov och att anpassa sin undervisning. Ödeshögs kommun har en stigande andel legitimerade lärare och man arbetar aktivt för att öka denna andel ytterligare. Det sker genom att skapa en attraktiv arbetsmiljö och erbjuda konkurrenskraftiga löner, med målet att behålla och rekrytera legitimerade lärare från närområdet och grannkommuner.

Rapporten belyser även insatser för nyanlända elever, för att skapa en inkluderande och likvärdig skola för alla. Delrapporten visar att Ödeshögs kommun har en strukturerad process för mottagandet av nyanlända elever, även om antalet nyanlända i kommunen är relativt lågt jämfört med riksnittet. Kommunen anpassar skolstarten för nyanlända elever och genomför en grundlig kartläggning för att placera dem på rätt nivå utifrån deras kunskaper och behov. Det finns också ett fortlöpande utvecklingsarbete för att anpassa undervisningen i svenska som andraspråk, särskilt i takt med att antalet elever med andra modersmål ökar.

Arbetet med dessa kvalitetsmått går väl i linje med de politiken beslutat att prioritera i handlingsplanen. I kommande delrapporter kommer ytterligare kvalitetsmått att presenteras för att sedan i slutrapporten kunna göra en samlad bedömning.

Delrapport 2 - Fritidshem, förskola och pedagogisk omsorg

Förskola

Lärmiljö ute och inne

Lärmiljön i förskolan består inte bara av den fysiska miljön som barnet ser runt omkring sig, utan även av en social miljö och en pedagogisk miljö.⁷ Dessa tre delar tillsammans skapar förutsättningen för barnets lärande. I den sociala miljön ingår till exempel den gemenskap och det sammanhang som barnet befinner sig i och de attityder som finns i barnets närhet. I pedagogisk miljö ingår bland annat den pedagogik verksamheten arbetar efter och de verktyg som erbjuds för barnets lärande. Lärmiljön ska vara utformad ur ett tillgänglighetsperspektiv och stödja barnen på de sätt de behöver. Alla barn ska kunna få visa vad de kan.

Barnens perspektiv

Inomhus gillar barnen att vara i de delar av förskolan som inspirerar till kreativitet och lek. Ateljén och magnetplatsen är en favorit för många. Hemvrån är en annan populär plats där de kan leka rollekar eller med dockor. De gillar också att leka med byggmaterial såsom Lego. Utomhus älskar många av barnen att cykla och leka i sandlådan. De deltar gärna i grupplekar och uppskattar också att gunga eller leka kurragömma.

Citat 1: Barnens perspektiv på lärmiljön ute och inne.

Pedagogerna planerar inomhusmiljön för att främja både barnens lärande och lek. "Rum i rummen" är ett pedagogiskt koncept som ofta används i svenska förskolor för att organisera lärmiljön så att den blir både inbjudande och funktionell. Tanken är att dela upp förskolans lokaler i olika områden eller "rum" som stödjer olika aktiviteter och behov. Det är en metod för att ge struktur och främja lärande och lek i en inspirerande miljö. är ett koncept de använder för att skapa tydliga områden med olika syften, som exempelvis en ateljé för kreativt skapande eller ett lugnt hörn för läsning och språkutveckling. Allt material är placerat så att barnen enkelt kan nå dem och på så sätt känna sig självständiga och fria att utforska olika aktiviteter på egen hand.

Utomhusmiljön är utformad för att ge barnen utrymme att röra sig fritt och delta i lek som utvecklar deras motoriska färdigheter. Pedagogerna ser till att barnen har möjlighet till fri lek varje dag, där cykling, klättring och andra fysiska aktiviteter är vanliga. Pedagogerna ser också till att material och utrustning utomhus är varierad och lockar till både spontan lek och lärande.

⁷ *Hållbara lärmiljöer i förskolan*, Karin Mattsson och Mimmi Adolfsson för Välfärd skola, Nacka kommun, 2021.
<https://www.nacka.se/49bdf/globalassets/valfard-skola/nackaskommunalaskolor/nya-larmiljoer/hallbara-larmiljoer-i-forskolan-vebb.pdf> 2024-11-21.

Vårdnadshavares perspektiv

Enligt sammanställningen av enkätsvaren⁸ är vårdnadshavarna överlag nöjda med lärmiljön både inomhus och utomhus på förskolorna. De flesta rapporterar att deras barn trivs i förskolans lokaler och på gården, vilket indikerar att miljön upplevs som trygg och stimulerande.

Dock finns det enstaka kommentarer om att trivseln på gården kan förbättras, vilket tyder på att vissa delar av utemiljön skulle kunna utvecklas ytterligare. Vilket bland annat kan härledas till när lekmaterial togs bort utifrån Miljökontorets kontroll 2022 samt att lekmaterial är gammalt och slitet, då främst på förskolan Skeppet.

Citat 2: Vårdnadshavares perspektiv på lärmiljö ute och inne.

Det krävs kontinuerlig översyn och löpande investeringar för att uppdatera inomhusmiljöerna så att de förblir stimulerande och attraktiva samtidigt som de ska ge ett lugnt intryck. Äldre lekmaterial byts ut löpande och nytt material köps in efter principen giftfritt och hållbart. En utmaning är att lokalerna på både förskolan Ellen Key och på Skeppet är nedgångna, vilket påverkar både funktion och estetiskt intryck. Ödeshögsbostäder som äger lokalerna har meddelat att ytskikt såsom färg, tapet och golv är en kostnad som ligger på verksamheten. Tyvärr finns inte medel i dagsläget för en sådan renovering.

Genom att skapa platser för grupplekar, fysiska utmaningar och naturbaserade aktiviteter i utomhusmiljön kan barnen utveckla sina motoriska färdigheter samtidigt som de använder språket i sociala sammanhang. Lärdom som kan tas i beaktning i framtida utformning av utemiljön på kommunens äldre förskolor är att den bör vara indelad i tydliga zoner för olika aktiviteter. Exempelvis en yta för rörelse med klätterställningar och spring, en lugnare plats för vila och återhämtning samt en zon för sand- och vattenlek. Då kan olika behov tillgodoses för barn i alla åldrar, yngre som äldre. Det är även av stor vikt att det erbjuds skydd mot väder och vind, exempelvis med skuggande träd, pergola eller vindskydd, så att utemiljön kan användas året runt.

Pedagogerna uppmuntras att integrera en mer styrd undervisning utomhus där naturen används som en arena för att stimulera både kognitivt och språkligt lärande. Brist på varierad utrustning kan dock begränsa barnens lek och rörelse, vilket gör att förbättringar behövs. Detta kan exempelvis innefatta att uppdatera lekutrustning, som klätterställningar och hinderbanor.

⁸ Enkäten genomfördes i januari 2024.

Språkutveckling

Forskning visar att barn som deltar i förskoleverksamhet utvecklar starkare språkliga färdigheter än de som inte gör det.⁹ Språkutveckling, lärande och identitet är nära sammanlänkade, därför är det viktigt för barn att tänka, lära och kommunicera i samspel med andra. En språkrik miljö, där personalen fungerar som positiva förebilder, är en viktig del av förskolans verksamhet. Det språkliga lärandet sker naturligt i olika aktiviteter, både inomhus och utomhus. Genom lek, vid måltider och i vardagliga situationer som påklädning får barnen möjlighet att utveckla sitt språk i en trygg och stödjande omgivning.

Även här har barnens synpunkter samlats in genom att pedagogerna i samtal ställt frågor till dem. Inga frågor kring språkutveckling har ställts till vårdnadshavare.

Barnens perspektiv

Barnen beskriver att det känns roligt och bra när de lär sig något nytt, som ett nytt ord. De uttrycker stolthet och glädje över att förstå och använda nya ord, vilket visar deras naturliga nyfikenhet och vilja att lära sig. De ser språkinläring som en positiv och engagerande del av deras vardag.

Citat 3: Barnens perspektiv på språkutveckling.

Språkutveckling är en central del i pedagogernas arbete och de använder flera olika metoder för att stötta barnens språkliga förmågor. Högläsning, boksamtal och sång är några av de vanligaste aktiviteterna. De använder också bildstöd och TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) för att göra språket mer tillgängligt, särskilt för de barn som behöver extra stöd.

Genom att dela in barnen i mindre grupper kan pedagogerna säkerställa att varje barn får den uppmärksamhet de behöver för att kunna utveckla sitt språk. De planerar också aktiviteter som munmotorikövningar och rytmiska lekar som hjälper barnen att utveckla sitt tal och språk.

Ett behov som identifierades i kvalitetsarbetet föregående år var kompetensutveckling inom lågaffektivt bemötande. Detta har nu realiserats genom att pedagogerna ges tillgång till fortbildningar och kompetensutveckling inom prioriterade områden såsom både språkutvecklande undervisning och barn i behov av särskilt stöd med fokus på NPF.

Uppföljning av språkutvecklingen genomförs av pedagogerna genom systematisk observation, dokumentation och reflektion. En av utmaningarna för verksamheten är att planeringstid och reflektionstid ibland utgår av olika anledningar. Det begränsar pedagogernas möjlighet att noggrant planera undervisningen och följa upp barnens utveckling. Att få tid och resurser att räkna till för varje barn kan vara svårt, särskilt när det gäller att arbeta med barn som har särskilda språkliga behov.

Effektivisering av planeringstiden är ett påbörjat projekt, där en kartläggning av vad pedagogerna gör under sin individuella planering används för att skapa en tydlig prioriteringslista tillsammans med förskolornas utvecklingsgrupp. Arbetet förväntas ge en

⁹ *Ge ditt barn en bra start - stärk språket!*, Skolverket, https://www.skolverket.se/download/18.351dd43018ba2cbfe68ae/1699276478905/Barns%20spr%C3%A5kutveckling_svenska.pdf, 2014-11-21.

tydlighet kring vilka de mest centrala uppgifterna är utifrån specifika roller och ansvar samt hur dessa uppgifter ska prioriteras. Exempel: Utifrån antalet timmar som tas från arbetet i barngrupp, vad genererar det tillbaka till barnen?

Lek

Vikten av lek tas upp både i förskolans läroplan, i Barnkonventionen och hos Skolverket. Leken lägger grunden både för barnets utveckling, lärande och välbefinnande.¹⁰ I leken ges barnet möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck, vilket leder till att de kan bilda sig en uppfattning om både sig själva och om andra människor. Barnet kan genom lek också utmanas och stimuleras motoriskt samt få verktyg kring samarbete, kommunikation och problemlösning. Det är därför viktigt att ge barnet möjligheter i form av tid, rum och ro till att hitta på lekar, att experimentera och att uppleva.

Barnens perspektiv

Bygglek med Lego, magnetlekar och rollekar i hemvrån är vanliga aktiviteter. Barnen njuter också av att delta i kreativa projekt som att måla, rita och skapa saker med pärlor. Friheten utomhus är något som många barn värderar högt. De uppskattar särskilt cykling, klättring och grupplekar med sina vänner. Sandlådan och gungorna är också populära platser.

Citat 4: Barnens perspektiv på lek.

Personalen integrerar lek i lärandet genom att erbjuda material som stimulerar både lek och lärande. De byter ut material regelbundet för att hålla leken fräsch och spännande för barnen. Pedagogerna är också närvarande under leken och guidar barnen genom att ställa frågor och på så sätt utmana deras tänkande.

Utomhusleken är lika viktig som inomhusleken. Personalen organiserar ofta grupplekar, men ger också utrymme för att barnen själva ska kunna starta sina lekar och skapa sina egna regler. Pedagogerna använder utomhusmiljön för att låta barnen utforska världen runt dem, vilket bidrar till både deras fysiska och sociala utveckling.

Vårdnadshavares perspektiv

Utifrån sammanställningen av enkätresultaten¹¹ upplever de flesta vårdnadshavarna att deras barn har roligt och trivs med leken på förskolan. Detta är ett tecken på att förskolorna erbjuder en miljö där barnen kan delta i lekfulla och stimulerande aktiviteter, vilket i sin tur bidrar till deras välmående och lärande. Leken anses av vårdnadshavarna vara en central del av barnens upplevelse på förskolan och den positiva responsen kring detta område är en styrka för verksamheten.

Citat 5: Vårdnadshavares perspektiv på lek.

¹⁰ Läroplan (Lpfö 18) för förskolan, Skolverket,

<https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>, 2024-11-21.

¹¹ Enkäten genomfördes i januari 2024.

Fritidshem

Fritidshemmen lägger fokus på att ta tillvara på varje barns behov av fritid, lek och stimulans. Att känna trygghet och lekro på sitt fritidshem är hörnstenar i organisationen. Samtidigt ska fritidshemmet länka till skolan och dess undervisning och innehåll och stärka skolans arbete socialt och utbildningsmässigt.

Utvärdering av verksamheten

Storfritids

I delrapporten från föregående läsår angavs att en fritidsgrupp för de äldsta barnen skulle startas upp under januari 2024 med en anpassad verksamhet efter barnens önskemål. Detta blev uppskjutet till starten av höstterminen 2024 då lokaler behövde frigöras och personal skulle påbörja sin tjänst. Nu är Storfritids igång och det är ett av skälen till att fritidshemmen nu har en högre beläggning.

Att locka äldre barn att stanna kvar i fritidshemmet kvarstår som ett av verksamhetens mål då önskan är att fler barn ska ha en varierande och utvecklande fritid. Storfritidsavdelning har, om än lite fördröjt i tid, varit en lyckad satsning hittills.

Sjukskrivningar

Ett annat mål var att schemalägga en kvalitativ fritidsverksamhet. Långvariga och kortvariga sjukskrivningar gjorde att den planerade verksamheten behövde planeras om många dagar i följd. I dagsläget finns inte samma problematik, men då antalet inskrivningar ökat mer än förväntat har avdelningarna ändå belastats.

Kompetenshöjningar

Ytterligare ett mål var att kompetenshöja personal enligt intresse och behov. All fritidspersonal har tagit del av verksamhetsanordnad kompetensutveckling ledd av kommunens skolpsykolog samt en AI-kurs. Ett flertal har även deltagit i andra utbildningar specifikt inriktade mot fritidshemmet.

Lokaler

Verksamheten har som mål att skapa en hållbar fritidsorganisation som minskar beroendet av specifika lokaler. Den nyligen öppnade fjärde fritidsavdelningen på Fridtjuv Berg har delvis lättat trycket på de övriga tre avdelningarna. Dock har den ökade andelen inskrivna barn, som fördelats jämnt mellan enheterna, gjort att effekten av avlastningen inte blivit så stor som förväntat.

På Rödingen är antalet inskrivna barn relativt högt (31), men lokalerna är väl anpassade för denna gruppstorlek. Däremot kvarstår utmaningar på Röks fritidshem, där Trandansen fortfarande använder snickarvillan, det så kallade gula huset, som huvudbyggnad. Trots att denna byggnad erbjuder en flexibel miljö på nedervåningen och ligger nära idrottshallen, saknas tillräckligt med utrymme för att dela upp den växande gruppen barn. Detta beror bland annat på att övervåningen ännu inte är i bruk.

För att lösa lokalbristen har diskussioner förts om att flytta verksamheten till skolans röda hus. Dessa lokaler anses dock mindre lämpliga eftersom de är utformade för klassrumsundervisning snarare än för fritidsverksamhet.

Lokalmässigt upplever pedagogerna även att modulerna på Fridtjuv Berg har dålig luftkvalitet och att det är högljutt. Mätningar har därför genomförts med hjälp av en arbetsmiljöingenjör, vilka gav godkända resultat. För att öka komforten har formgjutna hörselskydd köpts in till all personal i fritidshemmet och ljudabsorberande plattor planeras att sättas upp i modulbyggnaderna.

Legitimerad personal

Ett sista mål förra året var att öka andelen legitimerad personal. Den rekrytering som skett sedan förra delrapporten har endast bestått av två personer. Den enda legitimerade, den andra tjänsten är fylld i nuläget av en vikarie då ingen sökande som var legitimerad kunde rekryteras av olika skäl. Tjänsten kommer att lysas ut igen i samband med två pensionsavgångar, målet är alltid att rekrytera legitimerade sökande i den mån de finns, söker och accepterar erbjudanden.

SWOT-analys

En SWOT-analys används för att kartlägga och förstå en verksamhets eller ett projekts styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Målet är att ge en tydlig och heltäckande bild av nuläget och skapa en solid grund för strategiska beslut. Genom analysen kan verksamheten identifiera vad som fungerar bra, vilka områden som behöver förbättras, vilka möjligheter som kan utnyttjas och vilka risker som bör hanteras. SWOT-analysen är ett värdefullt verktyg för att lyfta fram de mest centrala frågorna, prioritera resurser och utforma effektiva strategier. Den används ofta i sammanhang som handlar om utveckling, förändringsarbete och kvalitetsförbättringar.

Under det föregående läsårets kvalitetsarbete genomfördes en SWOT-analys för fritidsverksamheten. De identifierade hoten har hanterats genom riktade åtgärder, vilket har bidragit till att förhindra nya problem. Arbetsförutsättningarna har förbättrats genom att personalen fått tillgång till fler telefoner och datorer och en plan finns för att successivt förstärka den tekniska utrustningen ytterligare.

Den nyligen startade storfritidsavdelningen vid Fridtjuv Bergsskolan är fortfarande under utveckling, men det finns stora förhoppningar om att fler äldre barn ska fortsätta i fritidsverksamheten. De åldersanpassade aktiviteterna, som bättre möter barnens behov och intressen, är en central del i denna satsning.

Planeringstiden för fritidspersonalen har också utökats till minst 6–8 timmar per vecka, vilket inkluderar ställtid och morgonmöten. Tiden anpassas efter fritidshemmets storlek och ger personalen bättre möjligheter att planera, reflektera och kvalitetssäkra verksamheten.

Styrkor <ul style="list-style-type: none"> ● Sammansvetsad personalgrupp. ● Lång erfarenhet i personalgruppen. ● Engagemang från personal och barn. ● Vilja till utveckling. ● Struktur i organisationen. 	Svagheter <ul style="list-style-type: none"> ● Många barn i små lokaler. ● Utbildningsnivå hos personalen. ● Struktur i organisationen. ● Personaltillgång schemamässigt.
Möjligheter <ul style="list-style-type: none"> ● Personalens driv och engagemang. ● Helhetssyn (barn och skola/fritids). ● Image - vad vi ger för bild av vår verksamhet ● Barn som medskapare. ● Utveckla/optimera lokalresurser (inne och ute). ● Kompetens och ökad kvalitet. 	Hot <ul style="list-style-type: none"> ● Fritidsbarnen slutar fritidshemmet i år 3. ● Ekonomi. ● Yttre faktorer (vattenskador, stölder/inbrott). ● Brist på teknisk utrustning (datorer, ljud etc.). ● Lite planeringstid.

Figur 1: Verksamhetens SWOT-analys från 2023.

Motsvarande analys har gjorts innevarande läsår och vissa av hoten kvarstår även om verksamheten redovisat att man arbetar med dem. Ett nytt hot som identifierats är den framtida evakueringen i samband med skolbyggnationen på Fridtjuv Berg. Möten hålls regelbundet tillsammans med ledningsgrupp och projektledaren ProjektKompaniet i syfte att tydliggöra planering och förekomma eventuell problematik. Hur själva evakueringen slutligen genomförs och vilken effekt den kommer att få på verksamheten är ännu oklart.

Styrkor <ul style="list-style-type: none"> ● Sammansvetsad personalgrupp. ● Engagemang från personal och barn. ● Vilja till utveckling. ● Struktur i organisationen. ● IST home-skol. ● Förbättrad teknisk utrustning. ● Utökad planeringstid. 	Svagheter <ul style="list-style-type: none"> ● Många barn i små lokaler på Trandansen och Fridtjuv Berg. ● Personaltillgång schemamässigt. ● Större barngrupper än beräknat.
Möjligheter <ul style="list-style-type: none"> ● Ytterligare kompetensutveckling. ● Fortsatt utrusta tekniskt. ● Öka barnens inkludering. 	Hot <ul style="list-style-type: none"> ● Fritidsbarnen slutar fritidshemmet i år 3. ● Ekonomi. ● Arbetsbelastningen upplevs som högre så barnantalet är högt och personalen inte utökats. ● Framtida evakuering för skolbygget.

Figur 2: Verksamhetens SWOT-analys från 2024.

Som en del av det systematiska kvalitetsarbetet utvärderar och planerar pedagogerna kontinuerligt verksamhetens mål. Detta görs bland annat genom interna enkäter som fokuserar på måluppfyllelse och arbetsmiljö. Resultaten visar att pedagogerna önskar förstärka arbetet med trygghet i grupperna samt erbjuda fler varierande och åldersanpassade aktiviteter. Efter lovsammanslagningen mellan Rödingen och Trandansen har det också framkommit önskemål om att en del av lovverksamheten ska förläggas till Rödingens fritidshem.

I arbetsmiljöarbetet har flera förbättringsområden identifierats. Ensamarbete behöver undvikas schemamässigt och åtgärder för att hantera hög ljudnivå och förbättra luftkvaliteten i modulerna på Fridtjuv Bergsskolan är prioriterade. Trots dessa utmaningar upplever pedagogerna att de har ett gott samarbete och att förtroendet för fritidsverksamheten bland vårdnadshavarna är starkt.

Det finns även behov av att förbättra strukturen för lovverksamheten, särskilt gällande hur vårdnadshavare använder sina barns fritidsplatser under loven. En tydligare organisation kan underlätta både för personal och vårdnadshavare.

Kvalitetsenkäter

Kvalitetsenkäter genomförs en gång per termin och riktar sig till vårdnadshavare, elever och personal. Enkäten innehåller frågor som är utformade för att ge jämförbara svar mellan grupperna. Två av frågorna fokuserar på om fritidshemmet upplevs erbjuda stimulerande och varierande aktiviteter, medan en fråga handlar om upplevd trygghet. Svaren anges på en skala från 1 till 5, där 5 representerar det mest positiva omdömet.

Personalens perspektiv	Stimulerande och varierande aktiviteter	Trygghet
HT23	3.7	3.9
VT24	3.6	3.9

Tabell 11: Resultat från kvalitetsenkät. Frågorna besvaras genom att ge en poäng från 1-5 där 5 representerar det mest positiva värdet.

Läget är ganska statistiskt och personalen har därför utformat mål för ökad trygghet och fortsätter sitt utvecklingsarbete för varierande och stimulerande aktiviteter. Dessa resultat är dock intressanta att jämföra med samma frågor nedan ställda till vårdnadshavare och elever.

Barnens perspektiv

Tidigare saknades ett organiserat sätt att samla in barnens perspektiv på fritidsverksamheten, bortsett från dialoger i samband med samlingar. För att förbättra detta har fritidsråd och barnenkäter införts, där barnen kan uttrycka sina önskemål och ge feedback på verksamheten. Även om barnen alltid haft möjlighet att lyfta frågor i samlingarna, ger dessa nya metoder en mer strukturerad och inkluderande insamling av synpunkter.

Ett exempel på resultat från samlingarna är önskemål om ny lekutrustning, vilket har lett till inköp av exempelvis nya cyklar till Röks fritidshem. Under läsåret 2023/2024 har också ett systematiskt enkätarbete påbörjats för att ytterligare stärka barnens delaktighet och inflytande i verksamheten. Resultaten från enkäten visar en positiv trend och ligger över genomsnittet.

Barnens perspektiv	Stimulerande och varierade aktiviteter	Trygghet
HT23	4.2	4.3
VT24	4.3	4.5

Tabell 12: Resultat från kvalitetsenkät. Frågorna besvaras genom att ge en poäng från 1-5 där 5 representerar det mest positiva värdet.

Vårdnadshavares perspektiv

Sedan senaste delrapporten har användandet av IST home-skola appen för vårdnadshavare implementerats och där kan de på ett enklare sätt lämna schema, anmäla frånvaro och läsa information från fritids på bloggen. Även om vissa tekniska svårigheter i uppstarten ibland orsakat frustration hos både personal och föräldrar verkar nu de allra flesta ha kommit igång med användandet och verksamheten upplever att kommunikationen fungerar bättre och att det medför en smidigare verksamhet. Även här är resultaten goda med en svagt positiv trend vilket verksamheten är nöjda med.

Vårdnadshavares perspektiv	Stimulerande och varierande aktiviteter	Trygghet
HT23 (183 respondenter)	3.9	4.2
VT24 (233 respondenter)	4.0	4.3

Tabell 13: Resultat från kvalitetsenkät. Frågorna besvaras genom att ge en poäng från 1-5 där 5 representerar det mest positiva värdet.

Mål för fritidshemmet

Fritidshemmet delar skolans övergripande mål, som inkluderar att stärka tryggheten, förbättra läsförmågan, öka måluppfyllelsen och bygga starka relationer med vårdnadshavare för ett gott samarbete kring barnens utveckling.

Utöver dessa mål har fritidshemmen även specifika fokusområden. De arbetar aktivt för att stärka samarbetet och samplaneringen mellan fritidshemmen, öka barnens delaktighet i planeringen av verksamheten samt erbjuda ett bredare utbud av varierade och åldersanpassade aktiviteter.

Ett annat prioriterat mål är att fortsätta kompetensutveckla personalen och sträva efter att rekrytera fler legitimerade pedagoger.

Strategier för att nå målen

- Kompetensutveckling kommer fortsatt att erbjudas all personal, både verksamhetsanordnad och att resurser erbjuds för att försörja egna initiativ till kompetensutveckling.
- För att öka barnens inkludering och inflytande hålls regelbundna fritidsråd och fritidshemmen genomför egna enkätundersökningar bland barnen och vårdnadshavare.
- Alla fritidshemmen har läsaktiviteter och läxhjälp i sin verksamhet.
- För ökad gemensam planering träffas personalen från alla fritidshemmen gemensamt en gång i månaden, de har nyligen även fått en gemensam arbetslagsledare.
- Storfritids fortsätter som initiativ för att erbjuda mer varierade och åldersanpassade aktiviteter.
- Alla fritidshem har trygghetsgrundande aktiviteter som en del av sin planering.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg är ett alternativ till förskola och fritidshem. I Ödeshögs kommun erbjuder den privata aktören Bäckalyckans förskola pedagogisk omsorg för elever från 6 års ålder till och med vårterminen det år de fyller 13 år.

Den pedagogiska omsorgen granskas liksom den fristående förskoleverksamheten regelbundet av kommunen.

Tillsyn

Förvaltningschef har tillsammans med förskolans rektor löpande träffar i syfte att skapa transparens och kunna diskutera aktuella frågor. Utöver det genomförs en regelrätt tillsyn av de fristående verksamheterna vartannat/var tredje år för att säkerställa att verksamheterna uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.

Nästa planerade tillsyn av fristående verksamheter sker hösten 2026.

Kvalitetsmätt

Förskoleverksamhet

Analysen av förskoleverksamheten fokuserar på både kvantitativa nyckeltal och kvalitativa faktorer, vilka tillsammans ger en heltäckande bild av verksamhetens utveckling och kvalitet. Denna genomgång koncentrerar sig huvudsakligen på perioden 2021–2023, men tar även hänsyn till den aktuella situationen under 2024 för att ge ett framåtsyftande perspektiv.

Under 2021 var antalet inskrivna barn som högst inom förskolan¹² och totalt var 264 barn inskrivna. Året därpå, 2022, sjönk antalet inskrivna barn till 231. Under 2023 fortsatte antalet inskrivna barn att minska, med 216 barn inskrivna. Enligt prognosen förväntas antalet inskrivna barn minska ytterligare över tid.

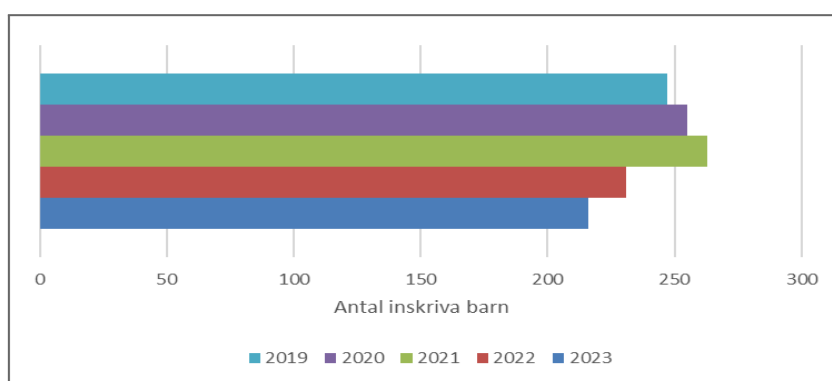

Diagram 6: Antal inskrivna barn i förskolan under åren 2019-2023 i Ödeshögs kommun.

¹² Antalet inskrivna barn i kommunen, innefattar även de privata aktörerna.

Andel legitimerade förskollärare

Under 2021 hade de kommunala förskolorna en mycket hög andel legitimerade förskollärare, vilket reflekterades i en hög kvalitet i utbildningen. Året därpå minskade andelen legitimerade förskollärare drastiskt till 33 %. En anledning till detta kan ha varit tillträde av ny rektor och att personalen inte ställde sig bakom den nya planeringen. Under 2023 sågs en viss återhämtning, men andelen legitimerade förskollärare förblev lägre än tidigare år.

I dagsläget, 2024, har de kommunala förskolorna ungefär 47 % legitimerade förskollärare, en nivå som ligger över rikets genomsnitt på 44 % men även Östergötland genomsnitt med 46%.

Barn per barngrupp

Antalet barn per barngrupp i förskolorna har minskat de senaste åren, vilket främst beror på ett minskat antal inskrivna barn i kommunen. År 2019 var det i genomsnitt 15,8 barn per grupp, vilket var högre än rikssnittet på 14,9. År 2020 sjönk siffran till 15,4 och år 2022 minskade det ytterligare till 15,1, nära rikssnittet på 15,0 samma år.

Denna förändring är en följd av det minskade antalet inskrivna barn snarare än ett strategiskt beslut, men den ligger i linje med Skolverkets rekommendationer. Skolverket betonar vikten av mindre grupper för att främja trygghet och utveckling, där grupper för yngre barn bör bestå av färre än 12 barn och grupper för äldre barn helst inte bör överstiga 15 barn. Detta förbättrar förutsättningarna för en trygg och pedagogisk miljö för barnens utveckling, även om det samtidigt inneburit ökade kostnader per barn.

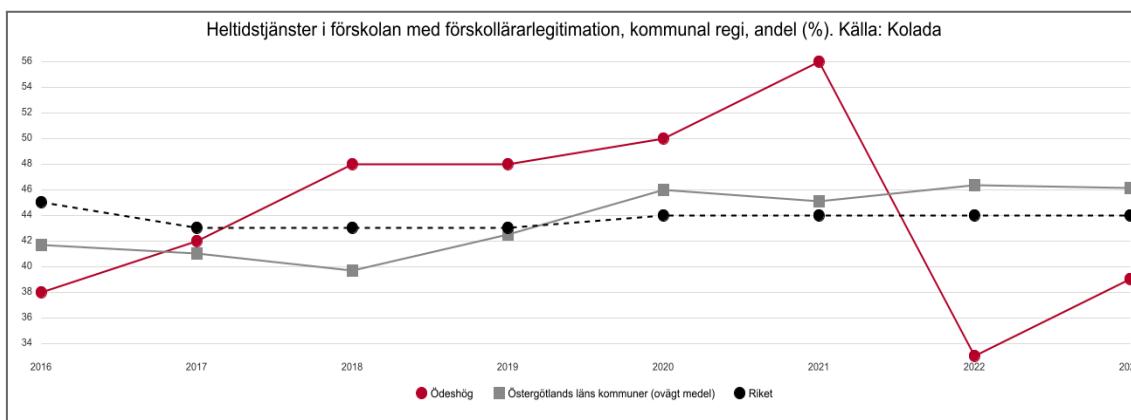

Diagram 7: Antal heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation, Kolada.

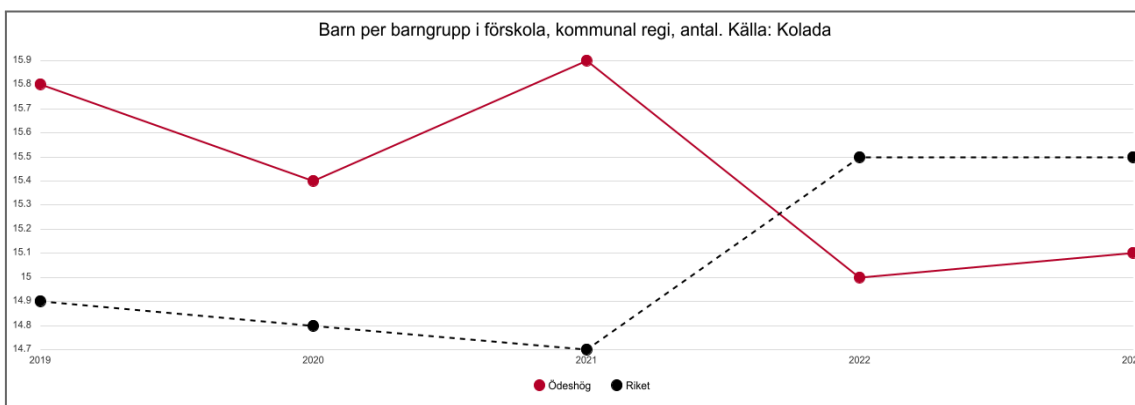

Diagram 8: Antal barn per barngrupp i förskola kommunal regi, Kolada.

Förskoleverksamheten i Ödeshög har genomgått både kvalitativa och kvantitativa förändringar de senaste åren vilket förklaras vidare i texten. Med ett minskat barnantal och fokus på att bibehålla en hög andel legitimerade förskollärare, kan verksamheten framöver effektiviseras genom anpassning av resurser, sammanslagning av barngrupper och fortsatt fokus på personalutveckling. Genom att anpassa sig till de förändrade förutsättningarna, kan förskolorna fortsätta att erbjuda en trygg och stimulerande miljö för barnens utveckling.

Samlade utvecklingsområden

För att säkerställa att kommunens förskolor och fritidshem fortsatt erbjuder en högkvalitativ och trygg miljö för barnens lärande och utveckling har följande utvecklingsområden identifierats:

Fysisk miljö och resurser

- Slitna lokaler och utemiljö: Lokaler på vissa enheter, som Skeppet och Ellen Key, behöver renoveras för att skapa funktionella och inspirerande lärmiljöer. Utemiljöerna bör uppdateras med varierade aktivitetszoner som stödjer barns motoriska utveckling och sociala interaktioner.
- Giftfritt och hållbart material: Fokus på att kontinuerligt byta ut gammalt lekmaterial mot hållbara och giftfria alternativ kräver en långsiktig investeringsplan.
- Arbetsmiljö för personalen: Höga ljudnivåer och dålig luftkvalitet i vissa lokaler kräver åtgärder för att säkerställa en hälsosam arbetsmiljö.

Pedagogiskt arbete och planeringstid

- Strukturerad planeringstid: Begränsad tid för planering och reflektion påverkar möjligheten till kvalitativt pedagogiskt arbete. Effektivisering och prioritering av planeringstiden ska utvecklas vidare.
- Fortbildning och kompetensutveckling: Pedagogerna behöver fortsatt stöd för att kvalitativt kunna arbeta med språkutveckling, lågaffektivt bemötande och barn med särskilda behov.

Lärandemiljö

- Utemiljö som lärandearena: Öka användningen av naturen och utomhusmiljön för strukturerad undervisning och fysisk aktivitet.

Barnens trygghet och inkludering

- Barns inflytande: Fortsätt utveckla arbetet med fritidsråd och enkäter för att stärka barnens delaktighet i utformningen av verksamheten.
- Åldersanpassade aktiviteter: Storfritids ska vidareutvecklas för att möta behoven hos äldre barn och öka deras kvarhållande i verksamheten.

Organisation och bemanning

- Rekrytering av legitimerad personal: Målet att öka andelen legitimerade pedagoger kvarstår som en prioritet, särskilt i ljuset av kommande pensionsavgångar.
- Förbättrad bemanning: Ökande beläggning i fritidshemmen kräver en omfördelning av resurser och eventuell nyrekrytering för att säkerställa att personalen inte överbelastas.

Jämställdhet och likvärdighet

- Fokus på inkludering: Fortsätt arbeta systematiskt för att säkerställa likvärdiga förutsättningar för alla barn, oavsett kön, socioekonomisk bakgrund eller särskilda behov.

De identifierade utvecklingsområdena pekar på behovet av både strategiska investeringar och pedagogiska insatser. Genom att kombinera långsiktiga förbättringar av fysisk miljö och organisation med kontinuerlig kompetensutveckling och metodutveckling kan verksamheten möta dagens och framtidens behov hos barn, vårdnadshavare och personal.

Delrapport 3 - Ekonomi¹³

Förskola

Nettokostnadsavvikelse förskola

Ödeshögs nettokostnadsavvikelse visar att förskoleverksamheten i Ödeshög kostar 1,6 mnkr mer än statistiskt förväntat 2023. Hur nettokostnadsavvikelsen varierat från år 2018 till 2023 presenteras i diagram 9. Nettokostnadsavvikelser jämför kommunens nettokostnader med referenskostnader, som är de statistiskt förväntade kostnaderna.

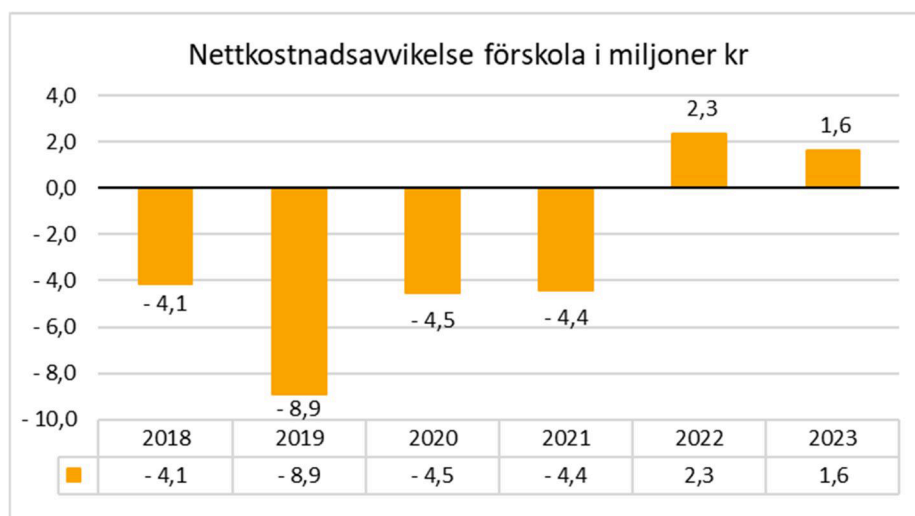

Diagram 9: Nettokostnadsavvikelse förskola, Ödeshög kommun

Referenskostnad förskola

Referenskostnaden tar hänsyn till tre faktorer; kommunens behovsnivå, produktionsförutsättningar och en så kallad åldersersättning. I bilaga 1 presenteras underliggande data för förskolan.

Behovsnivå förskola

Ödeshögs behovsnivå för förskola är lägre än för genomsnittskommunen. Behovsnivå för förskolan är den del av referenskostnaden som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av barnens behov av verksamhet. Ingående variabler är föräldrars utbildningsbakgrund, hushållets inkomst, föräldrar med uppehållstillstånd under mindre än 4 år, föräldrars arbetspendling över kommungräns och barn till ensamstående föräldrar.

¹³ Rapporten utgår från officiell statistik, hämtad från den öppna databasen Kolada, www.kolada.se. Kolada är en databastjänst från den ideella föreningen RKA, Rådet för främjande av kommunala analyser, med svenska staten och Sveriges Kommuner och Regioner som medlemmar.

Befolkningsprognoser för 2024-2027 är framtagna av Statisticon AB. Nämndens budgetavvikelser hämtas från Ödeshögs kommuns ekonomisystem.

Produktionsförutsättningar förskola

Ödeshögs produktionsförutsättningar gör att förskolan förväntas kosta mer än genomsnittskommunen. Produktionsförutsättningar är den del av referenskostnaden för förskolan som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av kommunens produktionsförutsättningar. Utgångspunkten är modellen verksamhetsövergripande kostnader och komponenterna uppvärmning, administration och befolkningsminskning, samt löner, gleshetskompensation och befolkningsutveckling 1-5 åringar, från modellen för förskola och skolbarnsomsorg.

Ålderssättning förskola

Då årskullarna i kommunen varierar förändras även Ödeshögs ålderssättning över åren – ibland ligger den högre än genomsnittet, ibland lägre. År 2023 är ålderssättningen lägre än för genomsnittskommunen. Ålderssättningen för förskolan är den del av referenskostnaden som kompenserar för andel barn i åldern 1-5 år i kommunen.

Effektivitetsindex förskola

Effektivitetsindex visar relativ effektivitet som kommunens läge i jämförelse med andra. 0 är lägst och 100 bäst. Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex med justering för strukturella förutsättningar. Hög kvalitet och låga kostnader ger högre effektivitetsindex. Diagram 10 visar hur effektivitetsindex för förskolan varierat mellan år 2018 och 2023.

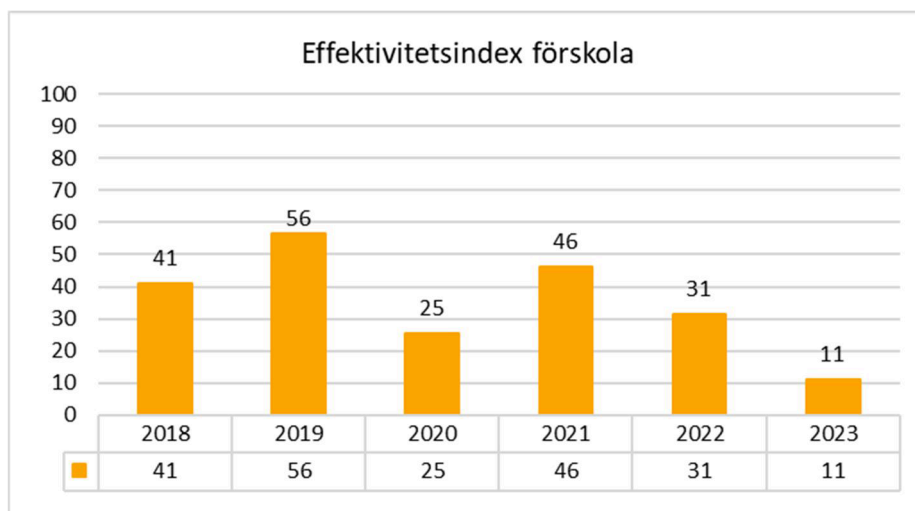

Diagram 10: Effektivitetsindex förskola, Ödeshög kommun

Kvalitetsindex förskola

Kvalitetsindex för förskolan tar hänsyn till tre faktorer; andel barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel heltidstjänster med förskollärläggning i kommunal regi samt personaltäthet i den kommunala förskolan.

Ödeshög har en lägre andel barn i förskola än genomsnittet, vilket påverkar kvalitetsindex negativt. En hög andel inskrivna ger högre kvalitetsindex eftersom undersökningar visar att barn som gått i förskola uppnår högre studieresultat i skolan.

Andel heltidstjänster med förskollärläggning i den kommunala förskolan ligger under genomsnittet 2023, vilket också påverkar kvalitetsindex negativt.

Antal inskrivna barn per årsarbetare i den kommunala förskolan ligger lägre än genomsnittet 2023, vilket höjer Ödeshögs kvalitetsindex.

Resursindex förskola

Resursindex för förskolan tar hänsyn till två faktorer; kostnad per inskrivet barn i den kommunala förskolan samt nettokostnadsavvikelsen.

Kostnaden per inskrivet barn i den kommunala verksamheten ligger högre än genomsnittet 2023. Höga kostnader i den kommunala förskolan påverkar effektivitetsindex negativt.

Att nettokostnadsavvikelsen 2023 för Ödeshög är högre än genomsnittet påverkar effektiviteten negativt.

Nettokostnadsavvikelse förskola 2023 och framåt

De enskilda förskolornas kompensation bygger på kostnaden för den kommunala förskolan. Ska nettokostnadsavvikelsen minska behöver därför den kommunala förskolan anpassas efter antalet inskrivna barn. Svårigheten med detta för Ödeshög är att antalet invånare i åldersgruppen varierar mellan åren, se tabellerna nedan.

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånare 0 år, antal	48	38	69	55	55	60	64	40	48	37	41	40	40	40

Tabell 14: Invånarantal 0 år den 31/12, prognos för åren 2024-2027 från Statisticon AB

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånare 1 år, antal	47	57	46	73	58	65	66	62	37	50	37	40	40	40
Invånare 2 år, antal	53	51	60	45	79	56	66	60	63	40	49	38	41	40
Invånare 3 år, antal	41	53	53	61	47	83	54	63	56	64	40	49	38	41
Invånare 4 år, antal	56	41	61	52	65	50	83	55	61	58	63	41	49	39
Invånare 5 år, antal	47	57	44	60	49	64	49	84	50	59	57	62	41	49
Invånare 1-5 år, antal	244	259	264	291	298	318	318	324	267	271	247	230	209	208

Tabell 15: Invånarantal 1-5 år den 31/12, prognos för åren 2024-2027 från Statisticon AB

Den kommunala förskolan anpassar kontinuerligt verksamheten efter aktuellt antal inskrivna barn. I praktiken innebär det att bemanning, antal avdelningar och lokalanvändning varierar mellan åren och inom varje kalenderår. Under normalåret är antalet inskrivna barn som högst under april-maj och som lägst i augusti, när sexåringarna börjar förskoleklass. Förskolan har under flera år samverkat om personal med fritidshemsverksamheten för att anpassa bemanning efter behov. Förskola och fritidshem har även samverkat när det gäller öppning, stängning.

Idag finns det fem kommunala förskolor i Ödeshög, varav tre i tätorten. En nackdel med små enheter är att det i samband med öppning och stängning inte går att samordna personal mellan avdelningar i lika hög utsträckning, jämfört med en större enhet. Byggandet av förskolan Regnbågen medför att antalet kommunala förskolor i tätorten minskar, vilket möjliggör en effektivisering som beräknas få full effekt år 2026.

Effektivitetsindex förskola 2024 och framåt

En resurseffektiv förskola, genom en minskning av nettokostnadsavvikelsen och en kostnadseffektiv kommunal förskola, påverkar effektiviteten positivt. Byggandet av ny förskola kan på sikt minska antalet små enheter i tätorten och påverka effektiviteten positivt. Att fortsatt variera bemanning, antalet avdelningar och lokalanvändning mellan åren och inom varje kalenderår i den kommunala verksamheten är en förutsättning för en resurseffektiv förskola.

För att höja effektiviteten behöver kvalitetsindex för förskolan förbättras. En ökning av andelen inskrivna barn i förskolan skulle få positiva effekter för Ödeshögs effektivitet. En ökad andel personal med förskollärlig legitimation i den kommunala verksamheten skulle också få en positiv effekt. Att inte ha för många barn per heltidsanställd i den kommunala förskolan påverkar Ödeshögs effektivitetsindex i positivt.

En förutsättning för en effektiv förskola är att Ödeshög fortsätter att tillämpa sin interna resursfördelningsmodell där den kommunala förskolans budget utgår från prognostiserat antal barn. En volymbaserad budget tydliggör demografiförändringar och rektor arbetar ständigt utifrån aktuellt antal inskrivna barn.

Fritidshem

Nettokostnadsavvikelse fritidshem

2023 års statistik visar att fritidshemsverksamhetens nettokostnadsavvikelse är 300 tkr. Det innebär att kommunens nettokostnad är 300 tkr högre än den statistiskt förväntade referenskostnaden. Diagram 11 visar hur nettokostnadsavvikelsen varierar mellan år 2018 och 2023.

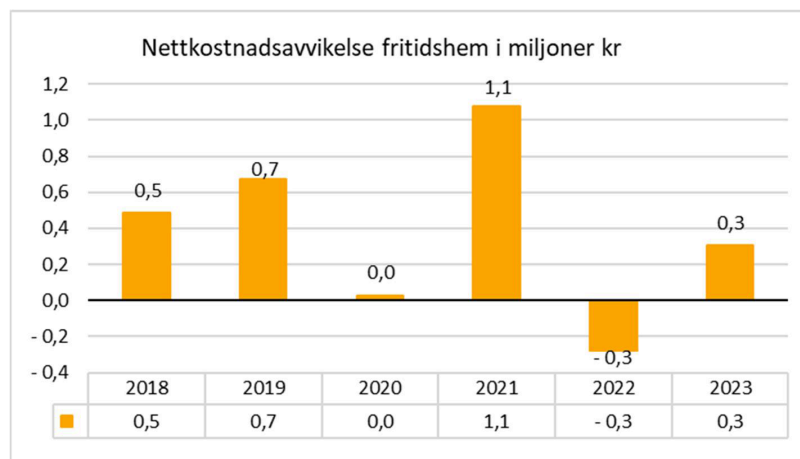

Diagram 11: Nettokostnadsavvikelse fritidshem, Ödeshög kommun

Referenskostnad fritidshem

Referenskostnaden tar hänsyn till tre faktorer; kommunens behovsnivå, produktionsförutsättningar och en så kallad åldersersättning. I bilaga 2 presenteras underliggande data för fritidshemsverksamheten.

Behovsnivå fritidshem

Ödeshögs behovsnivå för fritidshem är lägre än för genomsnittskommunen. Behovsnivå för fritidshem är den del av referenskostnaden som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av elevernas behov av verksamheten. Ingående variabler är föräldrars utbildningsbakgrund samt föräldrars arbetspendling över kommungräns.

Produktionsförutsättningar fritidshem

Ödeshögs produktionsförutsättningar gör att fritidshemsverksamheten förväntas kosta mindre än genomsnittskommunen. Produktionsförutsättningar är den del av referenskostnaden som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av kommunens produktionsförutsättningar. Hänsyn tas till verksamhetsövergripande kostnader och komponenterna uppvärmning, administration och befolkningsminskning, samt löner från modellen för förskola och skolbarnsomsorg.

Åldersersättning fritidshem

Åldersstrukturen i Ödeshög gör att fritidshemsverksamheten förväntas kosta mindre per invånare än i genomsnittskommunen. Åldersersättningen för fritidshemskostnaden är den del av referenskostnaden för fritidshem som kompenserar för andel barn i ålder 6-12 år i kommunen.

Kvalitetspåverkande faktorer fritidshem

Det tas inte fram något kvalitetsindex för fritidshemsverksamheten, men vi kan anta att de två faktorerna andel årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen och antal elever/anställd (heltidstjänst) i den kommunala fritidshemsverksamheten påverkar kvaliteten. Statistik för år 2018-2023 visas i tabell 16.

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, kommunala, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	38,5	38,0	38,8	37,6	36,0	36,0
	Ödeshög	42,0	57,0	50,0	37,0	35,0	39,0
Elever/anställd (heltidstjänst) i kommunal fritidshem, antal	Alla kommuner (ovägt medel)	20,8	20,7	20,4	20,7	20,9	21,6
	Ödeshög	24,4	30,6	18,5	14,6	21,3	27,0

Tabell 16: Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen och personaltäthet.

Att arbeta i fritidshem fyller inte en heltidstjänst. Personal med heltidsanställning används därför delvis i andra verksamheter. Under skoldagen kan det handla om att arbeta med grundskola förskoleklass - åk 9, men det förekommer också att fritidshemspersonal arbetar i förskolan.

Personal med grundläroexamen inriktning fritidshem har behörighet att undervisa i ett av ämnena bild, musik, hemkunskap, slöjd eller idrott- och hälsa. Att ha en hög andel personal med pedagogisk högskoleexamen medför därför en kvalitetshöjning för såväl fritidshemsverksamheten som övrig skolverksamhet.

Nettokostnadsavvikelse fritidshem 2024 och framåt

Den kommunala fritidshemsverksamheten behöver anpassas efter antalet barn i åldersgruppen 6-12 år om nettokostnadsavvikelsen ska stabiliseras. För Ödeshög innebär detta en svårighet då antalet invånare i åldersgruppen varierar mellan åren, se tabell 17.

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånare 6-12 år, antal	388	392	412	401	395	378	390	388	422	417	429	430	437	414

Tabell 17: Invånarantal 6-12 år den 31/12, prognos för åren 2024-2027 från Statisticon AB

I praktiken innebär en volymanpassning av den kommunala fritidshemsverksamheten att bemanningen behöver variera mellan åren, men också inom varje kalenderår. Under normalåret är antalet inskrivna barn som högst i augusti-september och som lägst under maj-juli. Ödeshög har en personalsamverkan mellan fritidshem, förskola och grundskola, vilket behöver fortgå om nettokostnaderna inte ska ligga högre än de statistiskt förväntade.

Idag finns det tre kommunala fritidshem i Ödeshög, varav ett i tätorten. En nackdel med små enheter är att det inte går att samordna personal mellan avdelningar i samband med öppning och stängning på en mindre enhet. Fritidshemsverksamheten har under flera år samverkat med övriga verksamheter för att anpassa bemanning efter behov.

En förutsättning för en kostnadseffektiv fritidshemsverksamhet är att Ödeshög tillämpar sin interna resursfördelningsmodell, där den kommunala fritidshemsverksamhetens budget utgår från prognostiserat antal elever. Resursfördelningsmodellen tydliggör verksamhetens volymförändringar. Att på sikt ha en budget som gör det möjligt för rektor att anställa personal med grundläroexamen inriktning fritidshem, kan öka flexibiliteten och höja kvaliteten i övrig skolverksamhet.

Pedagogisk omsorg

Det finns inte någon statistik för nettokostnadsavvikelser för pedagogisk omsorg. Däremot finns statistik som visar nettokostnad per invånare för pedagogisk omsorg och kostnaden i kr per inskrivet barn, se tabell 18.

Kostnader pedagogisk omsorg	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnad pedagogisk omsorg, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	119	109	99	91	85	83
	Ödeshög	77	103	103	81	86	157
Kostnad pedagogisk omsorg, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	122 467	117 811	117 745	124 110	130 458	193 803
	Ödeshög	97 600	119 636	117 636		85 375	101 400

Tabell 18: Nettokostnad per invånare och kostnad per inskrivet barn i pedagogisk omsorg

Under hela 2023 erbjöd Ödeshög pedagogisk omsorg i kommunal regi för åldersgruppen 1-5 år. Efterfrågan på pedagogisk omsorg har minskat över åren. Från och med augusti 2023 minskade antalet barn inskrivna i den kommunala verksamheten till 2. Detta innebär att kostnaden per barn i åldersgruppen 1-5 år ökade 2023. Från och med hösten 2024 erbjuds inte pedagogisk omsorg i kommunal regi, vilket på sikt minskar verksamhetens kostnad per invånare. Full effekt förväntas synas i statistik för verksamhetsår 2025.

Bäckalyckans förskola, som är en privat verksamhet, erbjuder pedagogisk omsorg för elever i åldersgruppen 6-12 år. I oktober 2024 var 9 elever inskrivna i verksamheten.

Grundskola förskoleklass - åk 9

Nettokostnadsavvikelse grundskola förskoleklass - åk 9

Ödeshögs nettokostnadsavvikelse 2023 pekar på att grundskola förskoleklass - åk 9 kostar

6 mnkr mer än den statistiskt förväntade referenskostnaden. 2023 ökades nämndens anslag med 2 mnkr för att förstärka grundskolan, vilket påverkar nettokostnadsavvikelsen.

Verksamhetens nettokostnadsavvikelse varierar över tid, se diagram 12.

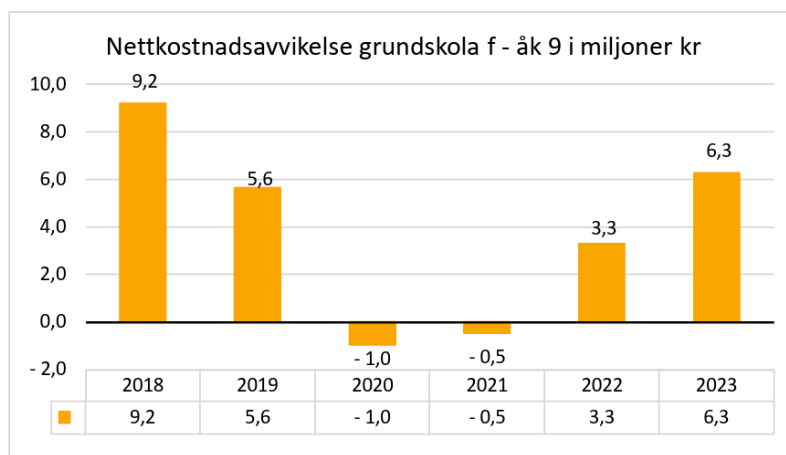

Diagram 12: Nettokostnadsavvikelse grundskola förskoleklass - åk 9, Ödeshög kommun

Referenskostnad grundskola förskoleklass - åk 9

Referenskostnaden tar hänsyn till tre faktorer; kommunens behovsnivå, produktionsförutsättningar och en så kallad åldersersättning. I bilaga 3 presenteras underliggande data för grundskola förskoleklass - åk 9.

Behovsnivå grundskola förskoleklass - åk 9

Ödeshögs behovsnivå för grundskola förskoleklass - åk 9 är lägre än för genomsnittskommunen. Behovsnivå för verksamheten är den del av referenskostnaden som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av elevernas behov av verksamhet. Ingående variabler är andel barn med utomnordisk och finsk bakgrund.

Produktionsförutsättningar grundskola förskoleklass - åk 9

Ödeshögs produktionsförutsättningar gör att grundskola förskoleklass - åk 9 förväntas kosta mer än genomsnittskommunen. Produktionsförutsättningar är den del av referenskostnaden som motsvarar strukturellt betingade merkostnader till följd av kommunens produktionsförutsättningar. Utgångspunkten är en del av standardkostnaderna för administration, uppvärmning och befolkningsminskning från utjämningsmodellen för verksamhetsövergripande kostnader, samt löner, gleshetskompensation och befolkningsutveckling 6-15 åringar från modellen för grundskola.

Ålderssättning grundskola förskoleklass - åk 9

Ödeshögs ålderssättning för grundskola förskoleklass - åk 9 är lägre än för genomsnittskommunen. Ålderssättning är den del av referenskostnaden som kompenserar för andel barn och ungdomar i åldern 6-15 år i kommunen.

Effektivitetsindex grundskola förskoleklass - åk 9

Effektivitetsindex visar relativ effektivitet som kommunens läge i jämförelse med andra. 0 är lägst och 100 bäst. Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex med justering för strukturella förutsättningar. Hög kvalitet och låga kostnader ger högre effektivitetsindex.

Diagram 13 visar hur effektivitetsindex för grundskola förskoleklass - åk 9 varierar mellan 2018 och 2023.

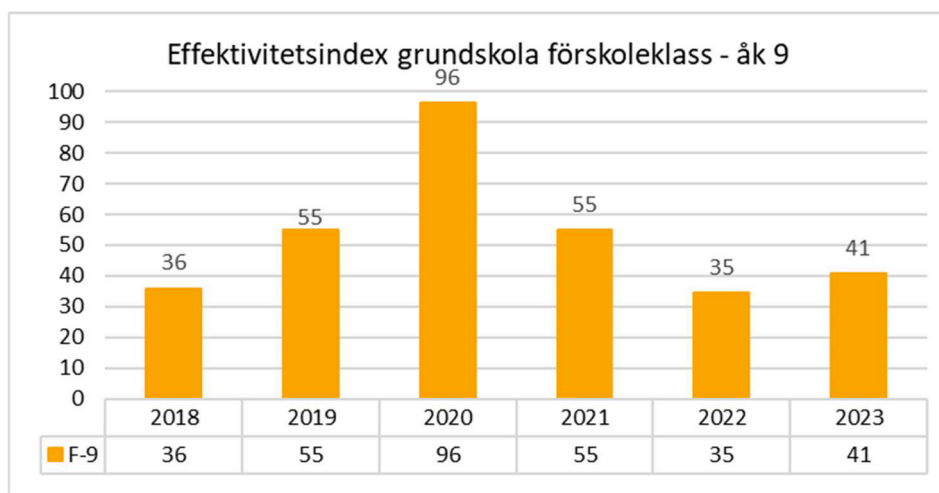

Diagram 13: Effektivitetsindex grundskola förskoleklass - åk 9, Ödeshög kommun

Kvalitetsindex grundskola förskoleklass - åk 9

Kvalitetsindex baseras på avvikelser från modellberäknat värde för den kommunala grundskolans meritvärde, andel elever som når målen i alla ämnen, andel elever som är behöriga till yrkesprogram samt ett elevenkårsindex. Elevenkårsindex utgår från skolinspektionens elevenkät. Kommunernas värden placeras på en skala från 0 till 100, där 0 är sämst och 100 är bäst. Ödeshögs kvalitetsindex varierar över åren, se tabell 6. Det beror på att meritvärde, måluppfyllelse, behörighet och elevenkårsindex varierar mellan årgångarna.

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kvalitetsindex kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	49	43	50	48	51	45
	Ödeshög	54	70	88	27	22	56

Tabell 19: Kvalitetsindex kommunal grundskola

Resursindex grundskola förskoleklass - åk 9

Resursindex normaliseras så att alla kommuners värde placeras på en skala från 0 till 100, där 0 är sämst (högst kostnad) och 100 är bäst (lägst kostnad). Ödeshögs resursindex varierar över åren, se tabell 20.

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resursindex kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	58	60	58	55	52	56
	Ödeshög	30	44	80	83	62	40

Tabell 20: Resursindex kommunal grundskola

Flera faktorer ingår när resursindex för Ödeshögs beräknas. Hänsyn tas till elevunderlag och de förutsättningar för grundskolan som kostnadsutjämnningen tar hänsyn till.

Nettokostnadsavvikelse grundskola förskoleklass - åk 9, 2024 och framåt

Ska nettokostnadsavvikelsen stabiliseras behöver den kommunala grundskolan anpassas efter elevantalet. Svårigheten med detta för Ödeshög är att antalet invånare i åldersgruppen varierar mellan åren, se tabell 21.

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånare 6 år, antal	50	47	61	48	60	48	66	49	82	50	59	58	62	42
Invånare 7 år, antal	54	51	46	64	45	62	50	67	52	85	51	60	58	63
Invånare 8 år, antal	64	59	58	44	57	45	61	54	68	51	85	53	61	59
Invånare 9 år, antal	53	62	60	62	46	57	47	61	56	68	52	85	54	62
Invånare 10 år, antal	62	53	65	61	63	45	59	51	59	57	68	53	84	54
Invånare 11 år, antal	53	64	57	65	60	63	47	57	50	58	56	67	52	82
Invånare 12 år, antal	52	56	65	57	64	58	60	49	55	48	57	55	65	52
Invånare 13 år, antal	46	51	60	68	57	64	58	61	48	53	47	56	54	64
Invånare 14 år, antal	57	49	56	59	66	57	65	57	59	47	52	47	55	53
Invånare 15 år, antal	55	61	52	56	59	64	59	65	53	58	47	51	46	54
Invånare 6-15 år, antal	546	553	580	584	577	563	572	571	582	575	575	584	592	584

Tabell 21: Invånarantal 6-15 år den 31/12, prognos för åren 2024-2027 från Statisticon AB

Den kommunala grundskolan anpassar kontinuerligt verksamheten efter aktuellt antal elever. I praktiken innebär det att bemanning, antal grupper och lokalanvändning varierar mellan åren och inom varje kalenderår. Ska nettokostnadsavvikelsen minska, behöver denna anpassning fortgå.

Vid förändringar i bemanningen tar rektorerna hänsyn till kompetensförsörjningen på lång sikt. Förändringar som görs, utgår från att förvaltningen vill behålla utbildade pedagoger.

2023 ökades nämndens anslag med 2 mnkr för att förstärka grundskolan, vilket påverkar nettokostnadsavvikelsen.

År 2022 erhöll verksamheten 7 mnkr i bidrag, som främst användes för att finansiera personalkostnader. Bidragen tar i regel hänsyn till tidigare års kostnader. Har kommunen själv finansierat en verksamhet, förväntas kommunen fortsätta med det. Två faktorer kan försvåra Ödeshögs framtida möjligheter att finansiera verksamhet via bidrag. För det första kan negativa budgetavvikelser, som inte kan kopplas till volymavvikelser, leda till minskade bidrag. För det andra kan minskat budgetanslag, som inte bygger på motsvarande volymminskningar, minska framtida bidragsmöjligheter.

Effektivitetsindex grundskola förskoleklass - åk 9, 2024 och framåt

En resurseffektiv grundskola förutsätter en kostnadseffektiv kommunal verksamhet. En kostnadseffektiv skola påverkar effektiviteten positivt. Att även fortsättningsvis ha en flexibel organisation där bemanning, antal grupper och lokalanvändning varierar mellan åren och inom varje kalenderår är en förutsättning för en resurseffektiv skola.

För att höja effektiviteten kan kvalitetsindex för grundskolan förbättras. Här handlar det om höjda meritvärden, en ökad andel elever som når målen i alla ämnen, en ökad andel elever som är behöriga till yrkesprogram och förbättrade värden för elevenkårsindex. För att stärka arbetet med ökad måluppfyllelse och trygghet och studiero har två statsbidragsfinansierade karriärtjänster tillsatts under hösten 2024. På sikt kan detta tillsammans med förvaltningens systematiska kvalitetsarbete påverka kvalitetsindex positivt.

En förutsättning för en effektiv grundskola förskoleklass - åk 9 är att Ödeshög fortsätter med sin interna resursfördelningsmodell där de kommunala skolornas budget utgår från prognostiserat antal elever. För att på lång sikt säkra kompetensförsörjningen i tider av demografiska förändringar, behöver förvaltningen arbeta för att behålla utbildade pedagoger.

Gymnasieskola

Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola

Ödeshögs nettokostnadsavvikelse 2023 visar att gymnasieverksamheten 1,7 mnkr mer än den statistiskt förväntade referenskostnaden. Ödeshögs nettokostnadsavvikelse varierar, se diagram 14.

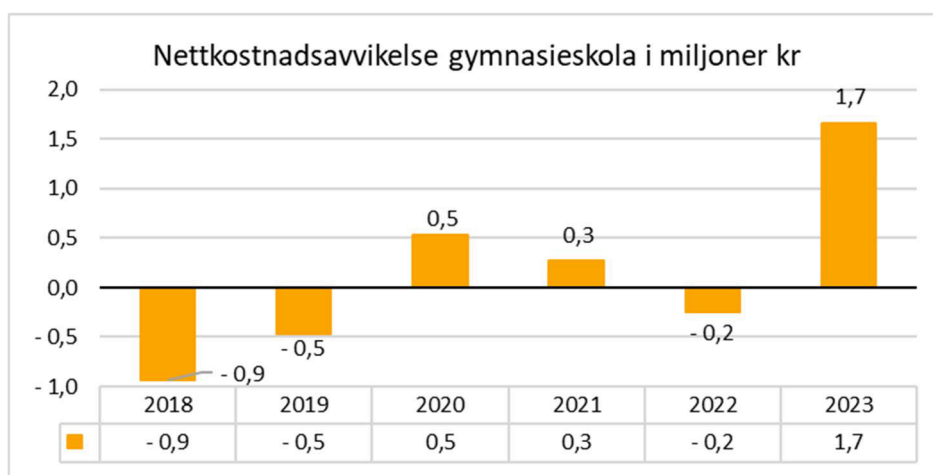

Diagram 14: Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, Ödeshög kommun

I bilaga 8 presenteras underliggande data för gymnasieskolan. Nettokostnadsavvikelsen för gymnasieskolan är nettokostnaden minus referenskostnaden för gymnasieskolan.

Referenskostnaden bygger på nettokostnaden för gymnasieskola i riket, andel 16-18-åringar i kommunen, elevernas programval samt antaganden om merkostnader för små skolor, skolskjuts och inackorderingsbidrag. Därutöver tillkommer del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling.

Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola 2024 och framåt

Ökad måluppfyllelse i grundskolan påverkar genomströmningen i gymnasieverksamheten så att fler får examen inom tre gymnasieår. Det skulle vara ekonomiskt gynnsamt.

I sammanhanget är det intressant att följa hur stor andel av eleverna som går på introduktionsprogram och därmed behöver mer än tre års gymnasiestudier för att få en

gymnasieexamen. Introduktionsprogrammen ger eleverna möjlighet att läsa upp grundskolebetyg och bli behöriga till ordinarie utbildningar. Diagram 15 visar utvecklingen av andelen gymnasieelever på introduktionsprogram. 2023 var Ödeshögs andel 13 % medan riket låg på 10 %.

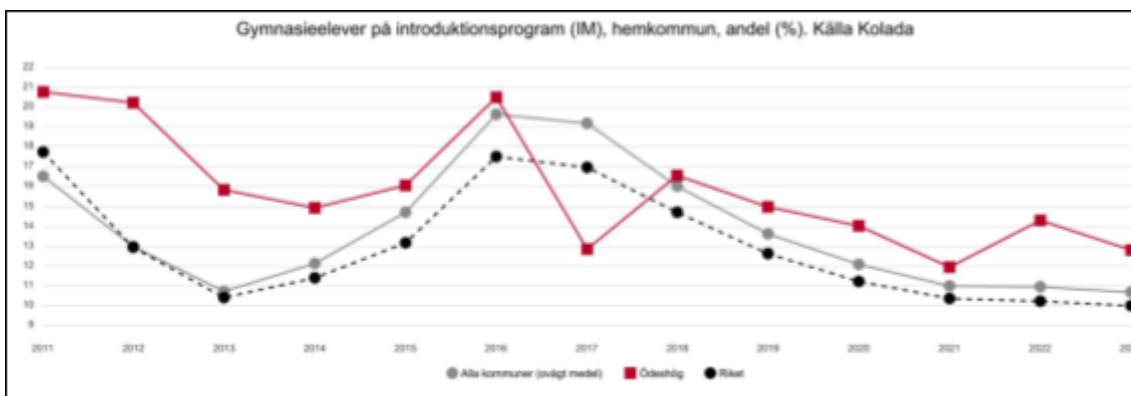

Diagram 15: Gymnasieelever på introduktionsprogram, Ödeshög kommun

Tabell 22 visar att invånarantalet i åldersgruppen 16-19 år varierar mellan åren.

Ålder	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånare 16 år, antal	71	56	64	56	51	57	62	58	66	52	57	46	51	46
Invånare 17 år, antal	63	68	65	64	52	51	57	65	55	60	51	56	46	50
Invånare 18 år, antal	70	63	64	68	64	53	47	58	62	51	57	50	54	45
Invånare 19 år, antal	75	65	59	58	62	60	48	49	53	61	48	53	47	51
Invånare 16-19 år, antal	279	252	252	246	229	221	214	230	236	224	214	205	198	192

Tabell 22 Invånarantal 16-19 år den 31/12, prognos för åren 2024-2027 från Statisticon AB

För Ödeshög, som inte har en egen gymnasieskola, är det viktigt att ha tillräckligt i budget för att bekosta verksamheten. En underfinansierad gymnasieverksamhet kan medföra att bildningsförvaltningen behöver åtgärda övriga verksamheter.

Anpassad grund- och gymnasieskola

Det finns inte någon framtagna statistik för nettokostnadsavvikelser för anpassad grund- och gymnasieskola. Däremot finns statistik på nettokostnad per invånare, se tabell 23.

Nettokostnad	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnad anpassad grundskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	542	583	616	669	726	827
	Ödeshög	241	246	218	180	159	199
Nettokostnad anpassad gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	295	309	319	346	358	383
	Ödeshög	266	229	512	763	690	632

Tabell 23: Nettokostnader per invånare, anpassad grund- och gymnasieskola

Merparten av Ödeshögseleverna som går anpassad grundskola läser integrerat med övriga grundskoleelever och kostnadsförs då som grundskoleelever. Då Ödeshög endast köper ett fåtal platser för anpassad grundskola varierar nettokostnaden per invånare.

Ödeshög köper ett fåtal platser för anpassad gymnasieskola. Antalet elever varierar mellan åren, vilket avspeglas i nettokostnaden per invånare.

I båda grupperna sker både in- och utflytt, vilket direkt påverkar på nettokostnaden per invånare. För Ödeshög, som inte har en egen anpassad grund- och gymnasieskola, är det viktigt att ha tillräckligt i budget för att bekosta verksamheten. En underfinansierad verksamhet kan medföra att bildningsförvaltningen behöver åtgärda övriga verksamheter.

Budgetavvikelse 2021-2023

Nämndens budgetöverskott år 2021-2023 har legat på 1 %. År 2023 var nämndens totala budgetöverskott 2 mnkr.

Tabell 24 visar budgetavvikelsen för verksamheterna förskola, fritidshem, grundskola förskoleklass - åk 9 och gymnasieskola i miljoner kronor. Tabell 25 visar nettokostnadsavvikelsen för motsvarande verksamheter.

Budgetavvikelse, mnkr	2021	2022	2023
Förskola	2	1	1
Fritidshem	-1	0	0
Grundskola förskoleklass - åk 9	0	-2	-2
Gymnasieskola	0	1	1
Summa	1	-1	0

Tabell 24 Budgetavvikelse

Nettokostnadsavvikelse mnkr	2021	2022	2023
Förskola	-4	2	2
Fritidshem	1	0	0
Grundskola förskoleklass - åk 9	0	3	6
Gymnasieskola	0	0	2
Summa	-4	5	10

Tabell 25: Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnadsavvikelsen 2023 för förskola, fritidshem, grundskola förskoleklass - åk 9 och gymnasieskola visar att verksamheterna tillsammans kostade 10 mnkr mer än statistiskt förväntat. Verksamheternas underskott visar att merkostnaden på helhetsnivå inte berodde på budgetavvikelser.

Hade förskolan använt sitt överskott 2023 hade nettokostnadsavvikelsen ökat från 2 mnkr till 3 mnkr. Samtidigt hade förskolan riskerat att få minskade bidrag kommande år.

Hade verksamheten grundskola förskoleklass-åk 9 inte haft en budgetavvikelse 2023 skulle nettokostnadsavvikelsen för 2023 visat 4 mnkr i merkostnad i stället för 6 mnkr. Då verksamheten har en negativ budgetavvikelse riskerar grundskolan att tappa bidrag från och med 2024. Därför är det viktigt att följa upp och åtgärda verksamhetens negativa budgetavvikelser och vara medveten om de långsiktiga konsekvenserna.

Gymnasieskolans budgetavvikelse visar att verksamheten varit budgetmässigt finansierad.

Budgetavvikelserna för pedagogisk omsorg samt anpassad grund- och gymnasieskola visar att verksamheterna totalt sett var budgetmässigt finansierade, se tabell 26.

Budgetavvikelse, mnkr	2021	2022	2023
Pedagogisk omsorg	0,1	-0,1	0,1
Anpassad grundskola	0,1	-0,1	-0,2
Anpassad gymnasieskola	-0,2	0,2	0,9
Summa	0,0	0,1	0,8

Tabell 26: Budgetavvikelse pedagogisk omsorg samt anpassad grund- och gymnasieskola

Delrapport 4 - Värdegrund

Försteläraryupdraget

En drivkraft för ökad måluppfyllelse och trygg skolmiljö

Försteläraryupdraget i Ödeshögs kommun är nära kopplat till skolornas värdegrundsarbete och utgör en central del i arbetet med att öka elevernas måluppfyllelse. För att elever ska nå sina mål krävs en trygg och strukturerad lärmiljö, där studiero råder och alla elever känner sig sedda och inkluderade.

En hög skolnärvaro är en grundförutsättning och det kräver ett gemensamt ansvar hos all skolpersonal. Det behövs arbetssätt som möter varje elevs behov, särskilt för de elever som befinner sig i särskilt utsatta situationer, exempelvis på grund av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller andra utmanande omständigheter. Det ställer krav på kompetens hos samtliga medarbetare inom skolverksamheten.

En hållbar skolutveckling bygger på att eleverna utvecklar förståelse för demokratiska värderingar och förmår omsätta dessa i handling. Det i sin tur skapar trygghet, respekt och arbetsro – förutsättningar för ett jämlikt och jämställt lärande. För att detta värdegrundsarbete ska bli framgångsrikt krävs en tydlig gemensam linje från förskoleklass till årskurs 9, en röd tråd i hela skolorganisationen.

Ett långsiktigt och målinriktat utvecklingsarbete

Att nå dessa mål kräver ett långsiktigt och systematiskt arbete, där flera delmål samverkar. Eleverna behöver ges möjlighet att utveckla empati, social kompetens och ansvarstagande i en trygg och stödjande skolmiljö.

Förstelärarna har en nyckelroll i detta arbete. De bidrar genom att initiera och leda insatser som stärker undervisningens kvalitet och skolans värdegrund. Det kan handla om att:

- föreslå relevanta utbildningsinsatser för personalen,
- utveckla metoder för kartläggning och uppföljning av elevers kunskapsnivåer,
- stimulera ökat samarbete med näringsliv, universitet och andra externa aktörer,
- samt att verka för fördjupad ledarskapskompetens inom hela skolorganisationen.

Det är ett omfattande och långsiktigt arbete som består av ett flertal olika delmål. Verksamheten måste ge eleverna förutsättningar att utveckla ett empatiskt synsätt och arbeta vidare med målen om en jämlik och trygg skola. Här behövs flera insatser och förstelärare har en ledande roll i att ta fram förslag på utbildningar och arbetssätt som kan bidra till ovanstående. Insatser som kan bestå av förbättrade kartläggningar av elevernas kunskapsnivå, utökad samarbete med näringsliv och universitet, fördjupade kunskaper i ledarskap hos all

personal med mera. Förstelärarnas arbete handlar initialt om att samla information om behov på samtliga stadier, sammanställa denna, prioritera, genomföra och utvärdera.

Uppdragets praktiska genomförande

Förstelärarnas arbete inleds med att kartlägga behoven inom hela skolväsendet, från förskoleklass till högstadium. Informationen sammanställs, analyseras och ligger till grund för kommande och prioriterade utvecklingsinsatser.

Enkäter

Trygghetskänsla i förskolan

Vid vårterminens start genomförs en enkätundersökning riktad till alla vårdnadshavare med barn i kommunens förskolor. Det som presenteras nedan är sammanställningen för den upplevda trygghetskänslan på förskolorna i Ödeshögs kommun vårterminen 2025 utifrån följande frågeställningar:

- Upplevs barnet ha en trygg relation till personalen?
- Upplevs barnet känna personalen?
- Känner sig vårdnadshavaren trygg när barnet är i förskolan?
- Bemöter personalen vårdnadshavaren med respekt?

Resultatet visar att samtliga förskolor har goda resultat inom området trygghet, men att det finns skillnader i både medelvärde och spridning mellan de olika enheterna.

Förskolan Skeppet

Förskolan Skeppet utmärker sig med mycket höga betyg i samtliga trygghetsrelaterade frågor. Snittvärdet ligger mellan 8,6 och 9,4 av max 10 och spridningen i svaren är låg, vilket tyder på en stabil och hög trygghetskänsla där både barn och vårdnadshavare känner stor tillit till personalen. På en stor förskola kan trygghetskänslan annars upplevas mindre då vårdnadshavare och barn möter ett större antal pedagoger.

Förskolan Rök

Förskolan Rök visar också mycket goda resultat med snittvärden kring 9,1 av max 10. Här upplever vårdnadshavarna att personalen skapar starka relationer till barnen, även om frågor kring bemötande visar något större spridning i svaren. Den övergripande trygghetskänslan är dock fortsatt hög.

Solgårdens förskola

Solgården visar positiva resultat, med snittbetyg mellan 8,1 och 8,5 av max 10. Resultatet visar på en trygg förskolemiljö. Viss variation i vårdnadshavarnas upplevelser av förtroende till personalen.

Ellen Keys förskola

Ellen Key har i jämförelse något lägre resultat, med snittvärden mellan 7,4 och 8,8 av max 10. Här syns tydligt det största förbättringsbehovet i form av barnens kännedom om personalen

samt vårdnadshavarnas känsla av trygghet. Bristen kan förklaras av hög personalomsättning under de senaste 18 månaderna. Bemötandet från personalen får däremot fortsatt höga betyg.

Förskolans förbättringsarbete

För att ytterligare stärka tryggheten i förskolorna och arbeta långsiktigt mot en mer likvärdig upplevelse mellan enheterna ligger fokus på följande mål under kommande läsår:

- Förskolorna arbetar för att stärka relationsskapandet mellan barn och personal, där varje barn ges möjlighet att skapa en nära och trygg relation till minst en pedagog.
- Vårdnadshavarnas delaktighet och känsla av trygghet stärks genom ökad och tydlig kommunikation.
- Arbeta för ett respektfullt bemötande genom reflektion och samsyn i personalgruppen.
- Arbeta vidare med att förebygga effekterna av personalomsättning, då särskilt genom strukturerade introduktioner och en trygg överlämning.

Uppföljning sker genom en ny enkät till vårdnadshavare i början av vårterminen 2026.

Nya förskolan - Regnbågen

Inför kommande läsår kommer arbetslagen att se annorlunda ut till följd av att förskolan Regnbågen kommer i bruk, detta kan komma att påverka resultatet i nästa enkät. För att skapa trygghet i den kommande förändringen sker insatser för att förbereda barn, vårdnadshavare och personal. Fokus ligger även fortsatt på att arbeta relationsskapande i de nya arbetslagen.

Trygghet, språkbruk och elevinflytande i F–5

Inom F–5 bedrivs ett systematiskt värdegrundsarbete med fokus på trygghet, trivsel och respektfullt språkbruk. Arbetet följs upp genom ett årshjul med återkommande enkäter, där bland annat trepartsenkäter genomförs varje termin. Resultaten analyseras tillsammans med elevråd och arbetslag och ligger till grund för revidering av verksamhetens mål samt den årliga planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Ett prioriterat område under läsåret har varit språkbruk. Elever har, både i enskilda samtal och via elevrådet, uttryckt att ovärdat språk förekommer i skolmiljön. Som ett led i att kartlägga omfattningen och kunna följa upp insatser genomfördes en riktad enkät till vårdnadshavare. I enkäten ombads vårdnadshavare att, tillsammans med sina barn, svara på frågor om upplevelsen av språkbruk i skolan. En uppföljande enkät planeras under vårterminen för att utvärdera eventuella effekter av de åtgärder som satts in.

Utifrån enkätresultat och elevdialoger har det också framkommit att många elever är i behov av stöd i att hantera konflikter på ett konstruktivt sätt. Arbetet med att utveckla elevernas förmåga till konfliktlösning kopplas till värdegrundsarbete och vuxennärvaro, med särskild hänsyn till elevernas ålder och mognad.

Flera trygghetsfrämjande insatser har genomförts under läsåret:

- Spårdagar har återinförts och genomförs minst en gång per termin. Under dessa aktivitetsdagar samlas eleverna i årskursöverskridande grupper för att skapa samhörighet och ge äldre elever möjlighet att ta ansvar som ledare.

- Tydliga ordnings- och rastregler har utarbetats i samverkan med elever och personal och har visualiserats på skolgården. Arbetet initierades av elevrådet.
- Språkbruk och bemötande är en återkommande del i det dagliga värdegrundsarbetet. Målet är att skapa en gemensam språklig norm präglad av respekt, i nära samspel med vuxennärvaro och insatser för att stärka elevernas sociala förmågor.
- Rastverksamheten har stärkts genom ett uppdaterat rastvakt-schema och en satsning på rastboden, där mellanstadieelever tränas i att vara rastledare. Arbetet med organiserade rastaktiviteter planeras att utvidgas kommande läsår.
- Elevrådet fungerar som ett aktivt forum där elever regelbundet kan lyfta frågor, ge förslag och bidra till trygghetsarbetet.
- Omsorg om skolmiljön är en viktig del av helheten. Genom gemensamt ansvarstagande för ordning och trivsel i både inne- och utemiljö stärks samhörighet, delaktighet och trygghet.

Sammanfattningsvis visar arbetet i F-5 att ett strukturerat elevinflytande i kombination med riktade trygghetsinsatser och träning i sociala färdigheter såsom konfliktlösning, skapar goda förutsättningar för en trygg och inkluderande lärmiljö för alla elever.

Analys av elevenkät åk F-5 höstterminen 2024

Under höstterminen 2024 genomfördes en elevenkät inom F-5 samt i förskoleklass och Röks enheter. Totalt deltog 309 elever i undersökningen. Högsta resultat per fråga är 5,0 och verksamheten arbetar efter kvalitetsmålet att minst få 3,5 inom varje område. Enkäten omfattar områden som trygghet, vuxennärvaro, språkbruk, elevinflytande och meningsfullhet under raster och fritidsverksamhet. Resultaten används i det systematiska kvalitetsarbetet och som underlag för utvecklingsinsatser.

Styrkor

- Samtliga huvudområden ligger över målvärdet 3,5.
- Eleverna uppger generellt en hög upplevd trygghet i skolan, snitt 4,4 av 5, särskilt i förskoleklass och Röks enheter där flera värden ligger mellan 4,7 och 5,0.
- Många elever upplever att de blir lyssnade på av vuxna i skolan, vilket stärker elevinflytandet och relationerna mellan elever och personal.
- Fritidsverksamheten får överlag höga omdömen, både avseende trygghet och tillgång till aktiviteter.

Utvecklingsområden

- Tryggheten i kapprum och övergångsytor (till exempel i korridorer) upplevs som lägre i vissa klasser, särskilt inom mellanstadiet.
- Tillgången till vuxna på raster varierar mellan grupper, vilket påverkar både trygghet och möjligheten till stöd vid konflikter.
- Elevernas upplevelse av att det finns meningsfulla aktiviteter under rasterna är ojämn. Flera klasser visar resultat som pekar på behov av fler organiserade rastaktiviteter.
- En del elever visar osäkerhet kring vad som ska hända under skoldagen, vilket tyder på behov av att stärka struktur och förutsägbarhet i lärmiljön.

Slutsats

Med ett snitt på 4,4 för trygghet ligger elevsvaren över kvalitetsmättet 3,5 med god marginal. Variation mellan klasser finns, men resultaten är överlag stabila och åtgärdsarbetet är i linje med behovsbilden.

Elevenkät	
Totalt antal svar	309
HT24	Alla
Känner du dig trygg i skolan?	4,4
Känner du dig trygg på rasterna?	4,3
Känner du dig trygg i matsalen?	4,4
Känner du dig trygg i kapprummet?	4,3
Har du någon att vara med på rasterna?	4,5
Känner du att vuxna i skolan säger till om någon uppför sig illa och hjälper elever att följa reglerna?	4,3
Är det oftast lugn och ro på lektionerna så att du kan lära dig?	3,7
Lär du dig något varje dag i skolan?	4,3
Får du hjälp när du tycker att något är svårt att lära sig?	4,5
Får du andra och svårare uppgifter när skolarbetet är för lätt?	3,7
Lyssnar du på de vuxna i skolan och gör som de säger eller bestämt?	4,5
Lyssnar de vuxna när det finns tid på vad du känner och tycker?	4,4
Kan man som elev påverka vad som händer i skolan genom att prata med sin lärare, klassråd eller elevråd?	4,1
Tycker du att det finns saker att göra på rasterna?	4,3
Tycker du att det finns vuxna ute under rasterna som håller koll och som man kan be om hjälp?	4,4
Känner du att du får veta vad som ska hända i skolan?	4,2
Känner du att skolans personal gör sitt bästa för att du ska ha det bra i skolan?	4,6

Tabell 27: Elevenkäten som genomfördes under höstterminen 2024 i åk F-5 på Fridtjuv Berg och i Rök. Resultatet som visas är ett genomsnitt på en skala 1-5. Högsta resultat per fråga är 5,0 och verksamheten arbetar efter kvalitetsmättet att minst få 3,5 inom varje område.

Analys av vårdnadshavarenkät åk F-5 höstterminen 2024

Under höstterminen 2024 genomfördes en vårdnadshavarenkät inom årskurserna F–5 samt i Röks enheter. Enkäten besvarades av totalt 233 vårdnadshavare och omfattade områden som trygghet, vuxennärvaro, kommunikation, ordningsklimat och förtroende för skolans personal. Högsta resultat per fråga är 5,0 och verksamheten arbetar efter kvalitetsmålet att minst få 3,5 inom varje område. Resultaten utgör ett viktigt komplement till elevperspektivet och används som underlag i det systematiska kvalitetsarbetet.

Styrkor

- Total trygghet i skolan (snitt 3,9) och förtroende för personal (4,3) når eller överstiger målvärdet.
- Resultatet visar att majoriteten av vårdnadshavarna upplever att deras barn känner sig trygga i skolan. Tryggheten i fritidsverksamheten får särskilt höga omdömen (4,3 i genomsnitt) med genomgående höga värden i Röks enheter.
- Många anser också att vuxna i skolan reagerar och agerar när något inträffar, vilket stärker tilliten till skolans förmåga att hantera ordningsfrågor.

Utvecklingsområden

- Tryggheten på raster är ett av de lägre skattade områdena (3,7 i genomsnitt), särskilt i vissa klasser där värden ligger mellan 2,8 och 3,2.

Slutsats

Vårdnadshavarnas enkätsvar visar att majoriteten upplever trygghet och förtroende för skolan, men att variationen mellan klasser kräver riktade insatser. Eftersom målvärdet är satt till 3,5, behöver enheter med värden under detta särskilt beaktas i uppföljningsarbetet. Resultaten ligger i linje med elevperspektivet och förstärker bilden av vilka delar som behöver prioriteras i det fortsatta trygghetsarbetet.

Notering

Något som överlag bör poängteras vid redovisning av genomförda enkäter, men som görs väldigt i denna enkät, är att läsaren tänker på vem som är målgrupp. Vårdnadshavare har en tendens att signalera en högre oro för något som eleverna själva kanske inte satt så stor vikt vid.

Fortsatt arbete

Utifrån resultaten planeras insatser för att:

- ytterligare stärka vuxennärvaron och öka tillgången till meningsfulla aktiviteter under raster,
- arbeta vidare med att främja studiero i klassrummen,
- fortsätta utveckla kommunikation och delaktighet i hem–skola-samverkan,
- samt följa upp fritidsverksamheten för att säkerställa en trygg och stimulerande miljö för alla barn.

Vårdnadshavarenkät	
Totalt antal svar	233
HT24	Alla
Upplever du att ditt barn känner sig tryggt i skolan?	3,9
Upplever du att ditt barn känner sig tryggt på rasterna?	3,7
Upplever du att ditt barn känner sig tryggt i matsalen?	3,9
Upplever du att ditt barn känner sig tryggt i kapprummet?	3,9
Känner du att vuxna i skolan agerar när de får vetskap om händelser där elever uppför sig illa mot varandra och hjälper elever att följa reglerna?	3,9
Upplever du att ditt barn har lugn och ro i skolan på lektionerna så att de kan lära sig?	3,7
Upplever du att ditt barn har lärt sig något i skolan?	4,4
Upplever du att ditt barn får hjälp när något är svårt att lära sig i skolan?	4,1
Upplever du att ditt barn får hjälp när något är för lätt för dem i skolan, alltså med mer utmanande uppgifter?	3,9
Upplever du att ditt barn lyssnar på de vuxna i skolan och följer instruktioner, följer regler etc.?	4,3
Uppfattar du att ditt barn har inflytande i skolan via elevråd, klassråd eller i klassen att lärare lyssnar på åsikter och förslag från elever?	3,8
Upplever du att det finns saker att göra för ditt barn på rasterna?	4,1
Upplever du att det finns vuxna ute på rasterna som håller koll och som ditt barn kan be om hjälp?	3,7
Känner du att du får information om vad som händer och sker i skolan?	4,2
Känner du att skolans personal gör sitt bästa för att inom sitt ansvarsområde se till att ditt barn ska ha det bra i skolan?	4,3
Om ditt barn har fritids, upplever du att ditt barn erbjuds varierande och utvecklande aktiviteter på fritids?	4,0
Om ditt barn har fritids, upplever du att ditt barn känner sig tryggt på fritids?	4,3

Tabell 28: Enkäten för vårdnadshavare som genomfördes under höstterminen 2024 i åk F-5 på Fridtjuv Berg och i Rök. Resultatet som visas är ett genomsnitt på en skala 1-5. Högsta resultat per fråga är 5,0 och verksamheten arbetar efter kvalitetsmålet att minst få 3,5 inom varje område.

Analys av vårdnadshavarenkät åk F-5 om språkbruk i skolmiljön

Under läsåret genomfördes också en riktad enkät till vårdnadshavare med syfte att kartlägga elevernas exponering för och användning av svordomar och skällsord i skolan. Enkäten besvarades av drygt 100 vårdnadshavare och resultaten utgör ett viktigt underlag för det fortsatta värdegrundsarbetet, särskilt kopplat till språkbruk, trygghet och vuxennärvaro.

Sammanfattning av resultat

- En majoritet av vårdnadshavarna uppger att deras barn hör svordomar eller skällsord flera gånger per dag, med 42 % som anger tre gånger dagligen och ytterligare 16 respektive 20% som anger fyra eller fem gånger per dag.
- En klar majoritet bedömer också att deras barn själva använder svordomar minst en gång per dag, vilket tyder på att språkmönstret både uppfattas och återspeglas i barnens eget språkbruk.
- Språket upplevs som mest förekommande i miljöer där vuxennärvaro är begränsad, framför allt på skolgården och i matsalen, men även i kapprum och klassrum i viss utsträckning.
- Flera svar pekar på att språkbruket blir mer framträdande i situationer där personal inte är närvarande, vilket indikerar att vuxennärvaro har en direkt inverkan på elevernas språkval.

Slutsatser och behov

Resultaten bekräftar bilden av att ovårdat språk är en del av vardagen för många elever, särskilt i miljöer utanför klassrummet. Enkäten visar även att det finns ett samband mellan låg vuxennärvaro och ökad förekomst av svordomar, vilket förstärker behovet av tydlig vuxenstruktur i övergångsytor och under raster.

Fortsatt arbete

- Fortsatt satsning på vuxennärvaro i särskilt utsatta miljöer såsom skolgård och matsal.
- Fördjupat arbete med språkliga normer och förhållningssätt i skolans gemensamma ytor.
- Dialog med elever om språk, respekt och ansvar – med fokus på att ge strategier för att uttrycka känslor utan att använda skällsord.

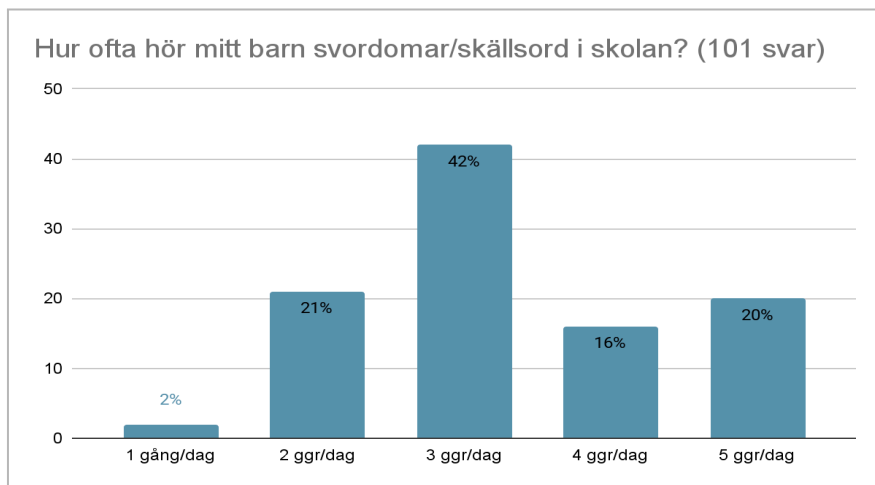

Diagram 16: På frågan "Hur ofta hör mitt barn svordomar/skällsord i skolan?" inkom 101 svar.

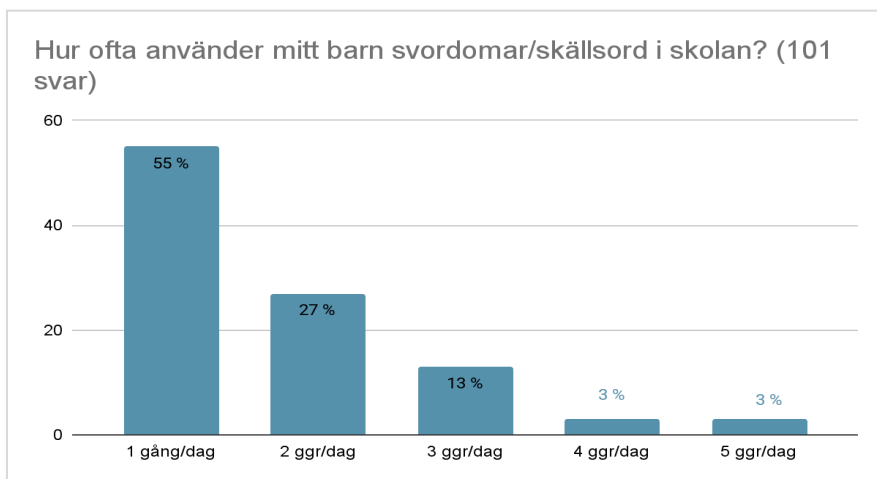

Diagram 17: På frågan "Hur ofta använder mitt barn svordomar/skällsord i skolan?" inkom 101 svar.

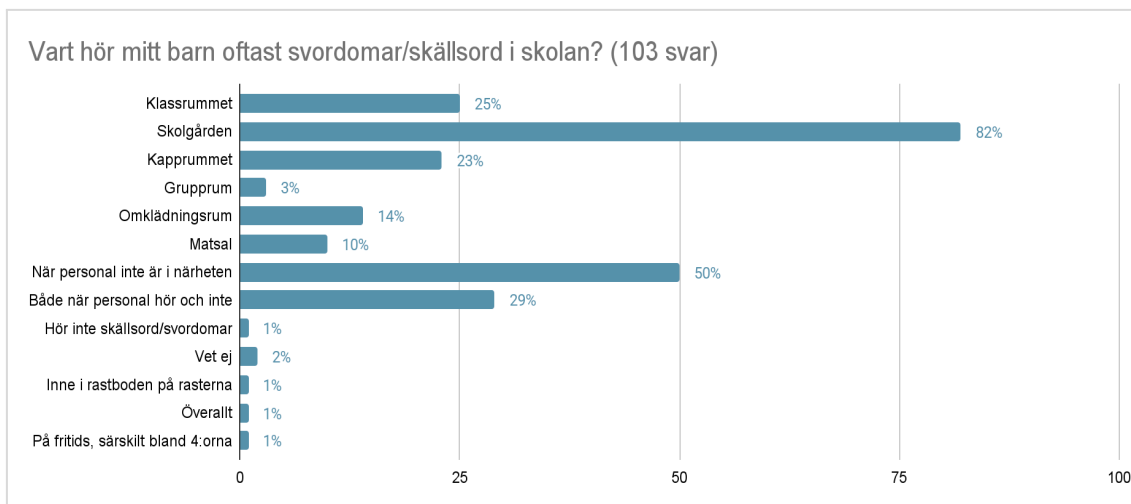

Diagram 18: På frågan "Vart mitt barn hör svordomar/skällsord" inkom 103 svar.

Våldsutsatthet – resultat från ungdomsenkäten *Om mig*

Ungdomsenkäten Om mig är en regional kartläggning av ungas livsvillkor, genomförd i samverkan mellan Region Östergötland, länets kommuner och Länsstyrelsen. Våldsutsatthet var ett särskilt fokusområde i 2024 års undersökning och enkäten riktar sig till elever i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet och behandlar teman som fysisk och psykisk hälsa, fritid, relationer och våldsutsatthet. Resultaten används som underlag i det främjande och förebyggande arbetet med barn och unga.

I Ödeshögs kommun deltog 43 elever i årskurs 8. Resultaten visar att en relativt hög andel elever rapporterar att de har erfarenhet av våld i någon form. Fysiskt våld är den mest rapporterade formen, där både tjejer och killar anger hög förekomst. Psykiskt och sexuellt våld rapporteras i något lägre grad, men är ändå tydligt närvarande, särskilt bland tjejer.

I jämförelse med länsstatistiken framkommer att unga med annan könsidentitet är den grupp som i störst utsträckning utsätts för alla typer av våld – särskilt sexuellt våld och hedersrelaterat förtryck. Dessa elever befinner sig ofta i extra utsatta positioner, vilket ställer krav på skolan och elevhälsans förmåga att arbeta inkluderande, normmedvetet och trygghetsskapande.

Sammanställningen visar även på allvarliga följdverkningar av våldsutsatthet. Unga som rapporterar att de blivit utsatta för våld upplever i högre grad:

- sömnsvårigheter och daglig ångest,
- bristande tillit till andra människor och samhällsinstitutioner,
- regelbunden skolfrånvaro,
- samt högre användning av alkohol och narkotika.

Dessa faktorer samverkar negativt med elevernas psykiska hälsa och skolnärvaro samt kan leda till ökad risk för långvarig utsatthet och skolmisslyckande.

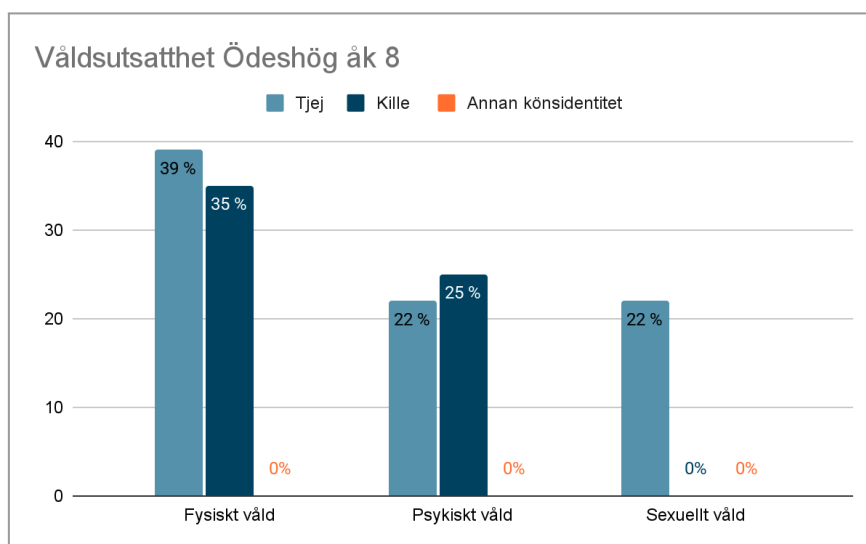

Diagram 19: Resultatet från 2024 års enkät i åk 8 Ödeshögs kommun. Deltagande antal elever 43.

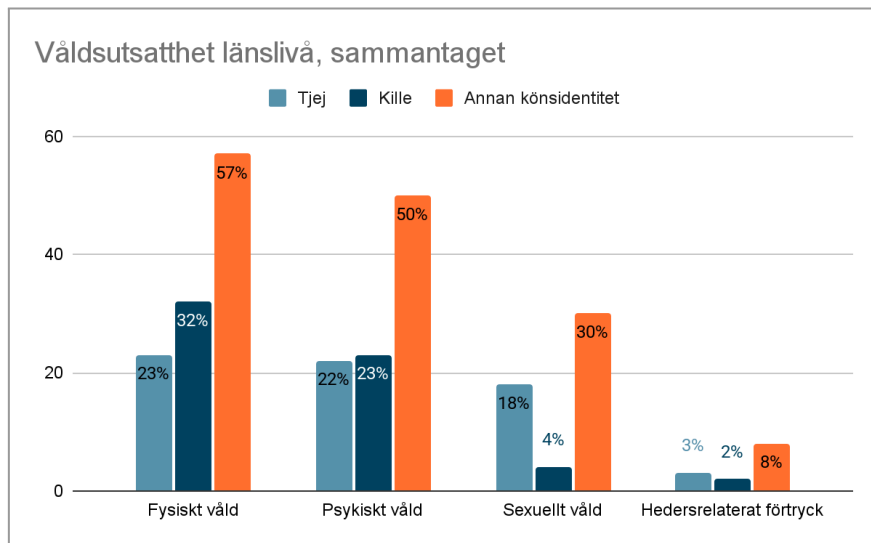

Diagram 20: Resultat från enkäten 2024 inkluderande både grundskola åk 8 och gymnasieskola åk 2.

Analys av trygghetsenkät åk 6-9 ur ett elevperspektiv

Under läsåret har 142 elever besvarat en trygghetsenkät med syfte att kartlägga upplevd trygghet i skolan, både generellt och i specifika situationer och miljöer. Enkäten omfattade även frågor om vuxennärvaro, personalens agerande, mobbning samt elevernas tillgång till information. Fritextsvar samlades in för att fördjupa förståelsen av elevernas perspektiv.

Övergripande visar resultaten att en majoritet av eleverna upplever skolan som en trygg plats. 64,8 % uppger att de känner sig trygga eller mycket trygga i skolan och hela 85,3 % känner sig trygga under raster och fritid. Även skolans arbete för att skapa trygghet får övervägande positiva omdömen, där 61,3 % menar att skolan ofta eller alltid gör tillräckligt. En majoritet (63,8 %) har dessutom fått information om vad de ska göra om de själva eller någon annan känner sig otrygg.

Samtidigt finns det utvecklingsområden att beakta. Endast 17,6 % av eleverna upplever att personal alltid agerar snabbt vid otrygga situationer, medan 43,7 % anger att det sker "ibland" eller "sällan". Det finns också en viss oro kopplat till kränkningar: 55,6 % uppger att de själva någon gång blivit retade eller mobbade och 83,3 % har sett andra elever bli utsatta.

I fritextsvaren lyfter elever återkommande vissa platser som otrygga – framför allt korridorer, toaletter, kapprum, matsal och omklädningsrum. Elevernas egna förslag på förbättringar inkluderar ökad vuxennärvaro, fler trygga platser under raster, tydligare regler och konsekvent tillsyn, bättre toalettmiljö samt större inflytande över grupper och sittplatser. Även i väntan på skolbussen inträffar det saker varpå eleverna önskar kortare väntetid.

Resultatet bekräftar att det finns en stabil grund att bygga vidare på, men också att trygghetsarbetet behöver förstärkas i vissa miljöer och situationer. Det finns även ett behov av att fortsätta utveckla skolans struktur för att säkerställa att elever upplever att vuxna agerar vid behov och att varje elev vet vart man kan vända sig när något händer. I bilaga 10 finns exempel på frågor och svar från höstens enkät.

Skolskjuts – nuläge och utveckling

Under läsåret har en ny utförare tagit över ansvaret för skolskjutsen i Ödeshögs kommun. Då många av de tidigare chaufförerna övergått till den nya aktören har övergången fungerat väl, vilket har bidragit till kontinuitet och trygghet för eleverna. Rutterna har i stort sett varit oförändrade under perioden. Det nya avtalet innefattar även två fordon avsedda för att transportera elever till anpassad grundskola och gymnasium. Dessa turer har fungerat stabilt och enligt plan.

Inga incidenter har rapporterats som påverkat skolskjutsens säkerhet eller funktion, men vissa justeringar har behövt göras med anledning av vägbyggnationer. Dessa förändringar har hanterats genom omplanering i samverkan mellan förvaltning och utförare, utan att det medfört några större avvikelser.

Under året har konsultstöd från Occas använts i planeringen, vilket även varit fallet tidigare år. Planeringen inför kommande läsår kommer att genomföras inom förvaltningen, med fortsatt stöd från Occas vid behov.

Inför läsåret 2025/2026 har förvaltningen valt att införa ett nytt arbets sätt där samtliga vårdnadshavare ombeds att ansöka om skolskjuts, även i de fall där eleven uppfyller avståndskriterierna. Detta för att skapa ett samlat underlag och säkerställa en mer precis planering när skolskjutshanteringen övergår till att ske internt.

Som ett led i detta arbete har en enkät genomförts för att kartlägga vårdnadshavares upplevelser av skolskjutsen. Enkäten skickades till samtliga vårdnadshavare med barn som beviljats skolskjuts under läsåret 2024/2025 och 84 svar inkom. Syftet med enkäten är att identifiera förbättringsområden samt fånga upp frågor kopplade till trygghet, bemötande och information. Resultatet kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet och fungera som ett verktyg för uppföljning över tid. En sammanställning av årets enkät kommer att presenteras i sin helhet för nämnden efter slutförd analys. En ny enkät planeras till vårterminen 2026.

Utvärdering av det diskrimineringsförebyggande arbetet

Förskolans förebyggande arbete mot diskriminering

Det främjande och förebyggande arbetet mot diskriminering är en integrerad del av förskolans uppdrag. Genom att tidigt synliggöra normer, ifrågasätta stereotypa föreställningar och skapa forum för reflektion, lägger förskolan grunden för ett inkluderande och likvärdigt lärande.

Under vårterminen 2024 fungerade boksamtalen som en viktig metod i detta arbete. I samtalen identifierade pedagogerna situationer där barn uttryckt tankar eller antaganden kopplade till olika diskrimineringsgrunder. Det handlar inte om några tydliga kränkningar utan snarare om uttryck för normer, begränsade föreställningar och/eller bristande förståelse, vilket i sig kan innebära risk för exkludering. Pedagogerna är lyhörda och agerar direkt genom samtal, reflektion samt hur de ska arbeta vidare för att motverka diskriminering.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Flera barn har uttryckt åsikter som tyder på att de kopplar vissa yrken, kläder eller roller till kön. Exempel på detta är kommentarer som att bara killar kan vara poliser, att pojkar inte kan ha klänning eller att vissa skor bara passar flickor. Detta visar att könsstereotypa normer redan får fäste i förskoleåldern.

Pedagogerna bemöter detta genom samtal där de lyfter att både kvinnor och män kan ha alla yrken, att man kan ha vilka kläder de vill samt att alla får se ut och vara som de vill. De har även arbetat kring att utveckla boksamtalen med bilder, fler böcker och olika lek miljöer som visar mångfald i yrkesroller och uttryck.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

I flera samtal har barn lyft normbrytande uttryck, exempelvis när en pappa bar klänning eller när två män var föräldrar till ett barn. Vissa barn har uttryckt att en huvudperson i boken med kort hår inte kunde vara en flicka och att en pojke inte kunde låtsas vara tjej.

Pedagogerna arbetar för att normalisera olika sätt att vara, exempelvis att både flickor och pojkar kan ha vilket hår eller vilka kläder de vill. De har även använt litteratur som skildrar olika familjekonstellationer och kulturella klädstilar för att bredda barnens bild av könsidentitet och uttryck.

Religion eller annan trosuppfattning

Ingen upptäckt risk

Etnisk tillhörighet

I ett samtal kommenterade ett barn en karaktärs hudfärg och kroppsform, vilket ledde till samtal kring att människor ser olika ut både till utseende och kropp.

Pedagogerna utvecklar arbetet framåt genom att använda bilder, film och samtal om olika kulturer, familjer och kroppstyper för att stärka barnens förståelse och acceptans för olikheter.

Sexuell läggning

Några barn har reagerat på att två personer av samma kön gifte sig eller hade barn tillsammans. Uttalanden som "två killar kan inte skaffa barn" eller förvåning över två pappor förekom.

Pedagogerna tog detta som en utgångspunkt för att prata kring till exempel adoption, kärlek och olika sätt att bilda familj. De betonar att man kan bli kär i vem man vill och att det finns många sätt att leva och vara en familj på.

En annan situation uppstod när ett barn ifrågasatte möjligheten att ha två mammor och flera andra höll med.

Pedagogerna använde tillfället för att skapa samtal om olika familjeformer och att kärlek och samlevnad kan se ut på olika sätt, utan att värdera det som rätt eller fel.

Ålder

Barn har kommenterat varandras mognad eller behov, till exempel att någon var "liten" för att kompisen åkte vagn eller sov efter maten. Det visar på en viss oförståelse för att barn i samma ålder kan ha olika behov och utveckling.

Pedagogerna bemötte detta genom att tydliggöra att alla utvecklas i sin egen takt.

Funktionsnedsättning

I några samtal märktes att barnen hade svårt att identifiera eller förstå karaktärer med funktionsnedsättning, särskilt när dessa endast förekom i bakgrunden. I vissa fall uppstod inga samtal alls om ämnet, vilket kan signalera ett behov av att förstärka synligheten alternativt att barnen inte ser det som något "konstigt".

Trygghetsvandring

Samtliga avdelningar genomförde trygghetsvandringar under höstterminen 2024. Med hjälp av observationer och/eller samtal med barnen kartläggs upplevelser av otrygghet och kränkningar. Tillsammans med reflektionsmöten och dokumentation har flera riskfaktorer identifierats.

Barns upplevelse av otrygghet i mötet med andra barn

Det handlar bland annat om situationer där barn utesluts från lek, inte får sitta bredvid någon vid samlingar eller känner oro för att andra barn använder ett för dem hotfullt kroppsspråk. I vissa fall har barn uttryckt rädsla för specifika kompisar, vilket personalen har tagit på stort allvar och hanterat väl. Även hög ljudnivå kan ha upplevts som kränkande eller störande.

Toaletsituationen är en återkommande risk redan på förskolan

Barn har uttryckt obehag när de känner sig iakttagna eller när det är trångt vid handfaten. För många barn finns en tydlig koppling mellan brist på integritet och känsla av kränkning.

Åtgärder

För att motverka dessa risker arbetar personalen aktivt med närvaro i barnens lek, pedagognärvaro samt tydliga rutiner och strukturer i riskfyllda miljöer såsom toaletter, tambur och matsal. Åtgärder som vidtagits inkluderar att dela in barn i mindre grupper och införa bildstöd som till exempel stoppskyltar. Barnen erbjuds också alternativa platser för lek. Befintliga lek miljöer och ytor där det riskerar att bli trångt ses över i syfte att komma bort från flaskhalsar där barnen behöver stå och vänta.

Trygghetsarbetet ger personalen verktyg kring att arbeta och utveckla barns behov av inkludering, trygghet och delaktighet. Arbetet sker i stunden samt förebyggande, fokus är att stärka barnens sociala samspel och skapa en miljö där kränkningar inte förekommer.

Till höstterminen 2025 upprättas en ledningsgrupp för förskolan som bland annat kommer att arbeta mer övergripande med trygghetsfrågor. Gruppen kommer arbeta kring att förebygga kränkningar samt säkerställa ett tydligt och gemensamt förhållningssätt om kränkningar uppstår. Syftet är att stärka det långsiktiga arbetet för en trygg och inkluderande miljö för alla barn.

Trygghetsteamets arbete i åk F-5

Språkbruk

Som beskrivits i stycket kring enkäter har det under läsåret gjorts en särskild satsning kring språkbruk i samarbete med mentorerna. Alla vuxna i verksamheten har haft ett gemensamt förhållningssätt och ingripit genom att påminna elever när nedsättande språk har förekommit. På klassnivå har samtal förts med eleverna om alternativa uttryck och hur språkval påverkar skolmiljön.

För att involvera hemmen och fånga elevers och vårdnadshavares uppfattningar har en enkät genomförts, där barn och vårdnadshavare tillsammans fått besvara frågor om språkbruket i skolan. Syftet med enkäten har varit att kartlägga nuläget samt att skapa möjlighet att följa upp eventuella förändringar över tid.

Förebyggande värdegrundsarbete

Under terminen har det förebyggande arbetet fokuserats särskilt på årskurs 4, med samtal kring relationer, konflikter, dilemman och känslor. Denna årskurs valdes med anledning av de nya gruppkonstellationerna. Arbetet har bidragit till att eleverna fått en ökad kännedom om trygghetsteamet och dess funktion, i syfte att stärka relationen mellan eleverna och de vuxna i teamet. Förhoppningen är att kontakten med trygghetsteamet ska ge eleverna strategier för att hantera och lösa konflikter på egen hand i olika situationer.

I förskoleklass har insatser riktats mot att bygga en grundläggande förståelse för hur man är en bra kompis. På så sätt får barnen redan i tidig ålder en introduktion till trygghetsteamets roll i skolan.

Utöver det förebyggande arbetet har punktinsatser genomförts vid behov. Dessa har varit kopplade till specifika incidenter och hanterats genom samverkan mellan trygghetsteam, mentorer och resurspersoner med syfte att utreda händelser och säkerställa uppföljning.

Framgångar

Det är positivt att trygghetsteamet nu består av fler personer med olika professioner, något som stärker teamets kompetens och perspektiv. Att det dessutom finns schemalagd tid avsatt för trygghetsteamets arbete skapar förutsättningar för kontinuitet och struktur. Det pågående arbetet under året har fungerat väl och bedöms bidra till ett stärkt förebyggande och främjande trygghetsarbete på skolan.

Tankar framåt

Enkätresultat visar att skällsord och kränkningar främst förekommer under raster. Ett identifierat utvecklingsområde är att öka vuxennärvaron på fler platser på skolgården för att skapa tryggare miljöer.

Ett fortsatt fokus ligger på att avsätta mer tid för det förebyggande arbetet, öka möjligheten att möta elever i spontana sammanhang samt stärka vuxennärvaron och tillgängligheten.

Arbetet med att bygga trygga grupper i nya konstellationer planeras att fortsätta i kommande årskurs 4 och i förskoleklass. Det är även önskvärt att liknande insatser genomförs i årskurs 6.

En framtidsidé är att skapa ett veckovis tillfälle efter skoltid där elever utan fritidsverksamhet kan stanna kvar, enskilt eller i grupp, för att delta i samtal kring olika teman. Detta skulle kunna erbjuda socialt sammanhang och främja delaktighet för elever som annars riskerar att bli isolerade i hemmet.

Trygghetsteamets arbete i åk 6-9

Förebyggande värdegrundsarbete

Trygghetsteamet har genomfört riktade insatser i årskurs 6 genom samtal i samtliga tre klasser om beteenden på sociala medier, vad som är lämpligt att dela och vilka risker som finns vid delning av personlig information. I både årskurs 6 och 7 har trygghetsteamet tillsammans med representanter från ICA hållit samtal med eleverna kring snatteri och bemötande i butiksmiljö.

På Lysingskolan har även föräldramöten hållits i flera klasser med syfte att stärka det förebyggande arbetet samt att främja samverkan mellan hem och skola. Inom ramen för arbetet har vuxennärvaron förstärkts i korridorer och i mediateket. Dessutom har temaveckor med extra rastaktiviteter arrangerats inför lov i syfte att stärka den sociala gemenskapen. Det förebyggande arbetet har även omfattat ett nära samarbete med personalen på fritidsgården.

Trygghetsteamet ser en fortsatt utvecklingspotential i arbetet och uttrycker en ambition att ta fram ett årshjul för att systematisera och återkommande lyfta värdegrundsfrågor under hela läsåret.

Åtgärdande arbete - Konflikthantering

Trygghetsteamet har under året arbetat med konflikthantering i en klass i samverkan med mentorer och vårdnadshavare. Arbetet har omfattat enskilda samtal med både elever och vårdnadshavare, gemensamma möten samt insatser där kurator deltagit som samtalsstöd för eleverna.

Utöver detta har trygghetsteamet stöttat elever i individuella konfliktsituationer och medverkat i arbetet med att främja studiero under lektionstid.

Åtgärdande arbete - Uppföljning

Trygghetsteamet har haft regelbundna träffar varje vecka för att följa upp ärenden kopplade till det diskrimineringsförebyggande arbetet. Uppföljning sker två veckor efter att ett ärende har registrerats eller inträffat och därefter görs bedömningen om det kan avslutas eller om fortsatt insats krävs.

Denna struktur för det åtgärdande arbetet har under året etablerats som en fungerande modell och planeras att fortsätta i samma form under kommande läsår.

Frånvaro

Omvärldsanalys

Skolfrånvaro utgör fortsatt en nationell utmaning. Skolverkets kartläggning från höstterminen 2023 visar att 15 procent av eleverna i förskoleklass och grundskola hade en total frånvaro motsvarande 2,5–5 veckor, medan drygt 4 procent var frånvarande minst 30 procent av terminen.¹⁴ Trots en viss nedgång sedan pandemin ligger frånvaron fortfarande på en högre nivå än tidigare, vilket tydliggör behovet av långsiktiga insatser för att främja närvaro.

¹⁴ Skolverket, Nationell kartläggning av elevfrånvaron från 2023, https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2024/nationell-kartlaggning-av-elevfranvaron-2023?utm_source=chatgpt.com, 2025-04-16.

Forskningen pekar på vikten av tidiga, förebyggande och individanpassade insatser för att motverka långvarig frånvaro.¹⁵ Faktorer som trygga relationer, struktur, anpassad undervisning och övergångsstöd – särskilt mellan årskurs 3 och 4 – lyfts fram som avgörande, inte minst för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

En metod som visat goda resultat är skolsociala team – tvärprofessionella samarbeten mellan skola och socialtjänst.¹⁶ Enligt Skolverket och Socialstyrelsen kan dessa team bidra till ökad trygghet, studiero och tidigt stöd för elever i riskzon. För att lyckas krävs tydliga mål, gemensamma arbetssätt och systematisk uppföljning.

Fältstudier, bland annat från Göteborgsregionen¹⁷ och Stockholms stad¹⁸, visar att skolsociala team både kan minska skolfrånvaro och stärka samarbetet mellan verksamheter. Elever som fått stöd genom dessa team upplever ofta ökad trygghet och rekommenderar insatsen.

För att möta utmaningarna kring skolfrånvaro krävs ett gemensamt ansvar, långsiktighet och tvärprofessionell samverkan. Skolsociala team verkar vara ett lovande verktyg i detta arbete och stötts i dagläget upp ekonomiskt av statsbidrag från Skolverket. Men framgång förutsätter struktur, relationer och tidiga insatser och genom att arbeta förebyggande och samordnat kan fler elever ges förutsättningar att lyckas i skolan.

Skolsocialt team i Ödeshögs kommun

Under hösten 2024 startade Ödeshögs kommun upp ett skolsocialt team som en del av det förebyggande och främjande arbetet för att stärka skolnärvaro och elevstöd. Arbetet befinner sig fortfarande i ett tidigt skede och kommer att följas upp kontinuerligt. Resultat och effekter av insatserna kommer att presenteras över tid.

Sammanställning av frånvaro

Frånvarostatistik – Förskolan

Studier visar att regelbunden närvaro i förskolan är avgörande för barnens utveckling och välbefinnande. Genom kontinuerlig närvaro ges barnen möjlighet att skapa trygga relationer till pedagoger och andra barn, vilket är en förutsättning för lärande och socialt samspel. Barn som ofta är frånvarande riskerar att missa viktiga delar av den pedagogiska utbildningen.

Det är även viktigt att beakta att närvaron naturligt varierar under året, exempelvis kring lov och sjukdomsperioder vilket kan påverka statistiken. Det som varit tydligt är att färre barn haft

¹⁵ Forskningsutblick: Komplexiteten i omfattande skolfrånvaro på svenska skolor: Insikter från elever med autism och deras lärare, SPSM, https://www.spsm.se/kompetensutveckling/forskning/aktuellt-om-forskning/nyheter/forskningsutblick-komplexiteten-i-omfattande-skolfranvaro-pa-svenska-skolor-insikter-fran-elever-med-autism-och-deras-larare/?utm_source=chatgpt.com, 2025-04-16. (Länk till hela artikeln på engelska finns på sidan.)

¹⁶ Skolverket, https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/ge-extra-stod-till-elever/starta-och-arbeta-med-skolsociala-team?utm_source=chatgpt.com, 2025-04-16.

¹⁷ Göteborgsregionen, https://goteborgsregionen.se/nyheterochpress/samordnatskolsocialtstodkanhjalpaflerattklaraskolan.5.1e3559ea19367e966ff119f0.html?utm_source=chatgpt.com, 2025-04-16.

¹⁸ Uppdragpsyiskhalsa.se, https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/stockholmslan/barn-unga/barn-i-skolaldern/goda-exempel-barn-i-skolaldern/skolsociala-team-kan-minska-risken-for-utanforskarp/?utm_source=chatgpt.com, 2025-04-16.

tillsynsbehov under lov detta läsåret samt att barnen har en högre frånvarostatistik på grund av sjukdom.

Den kommande ledningsgruppen för förskolan kommer att arbeta aktivt med att stärka barns närvaro. Arbetet kommer bland annat att innebära regelbunden uppföljning av frånvarostatistik samt samtal med vårdnadshavare till barn med hög frånvaro.

I enlighet med skolans rutiner kommer uppföljningssamtal att genomföras månadsvis när den samlade frånvaron uppgår till 20 procent eller mer. Syftet är att skapa dialog och ökad förståelse för frånvaron samt att erbjuda stödinsatser där behov finns – i syfte att främja närvaro och trygghet i förskolan.

En stärkt närvaro redan i förskolan förväntas förebygga fortsatt frånvaro under den kommande skolgången, då erfarenhet visar att tidig hög frånvaro kan kvarstå även i senare skolår.

Frånvarostatistik - Årskurs F-5

I de lägre årskurserna är frånvaron per termin i genomsnitt låg och varierar mellan 1-4 %. Enskilda elever har högre frånvaro än genomsnittet och närvaroteamet arbetar systematiskt med att följa upp all oroande frånvaro enligt rutinerna beskrivna längre ned.

Frånvarostatistik - Årskurs 6-9

Den totala frånvaron varierar mellan 7,1 % och 13,2 %. Den lägsta frånvaron ses i de lägre årskurserna medan en något högre frånvaro kan ses i de sista åren av grundskolan. Närvaroteamet arbetar systematiskt tillsammans med mentorerna för att följa upp frånvaron. Vid en plötsligt stigande frånvaro eller långvarig högre frånvaro kopplas elevhälsoteamet in i arbetet.

Närvaroteamets arbete, åk F - 9

Varje vecka ses närvaroteamet bestående av kurator, specialpedagog och skolsköterska för att sammanställa en rapport över veckan som gått. Om en elev har tre dagars frånvaro eller mer, tas en kontakt med mentor. Denna process löper oftast parallellt med mentors kontakt med elev och vårdnadshavare. Vid upprepade tredagersperioder och/eller om mentor eller annan lärare känner oro för eleven, kontaktas närvaroteamet.

Det är rektors skyldighet enligt Skollagen att se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen när en utredning om en elevs frånvaro har inletts. Därför sammanställer skolsköterskan varje månad frånvaron och till varje möte som barn- och utbildningsnämnden har, skickas den senaste sammanställningen¹⁹ för kännedom.

Förhållningssätt

Första gången som en elev passerar 20 % frånvaro per månad, eller under 30 skoldagar, markeras eleven i sammanställningen med grön färg. Två månader med 20 % frånvaro eller högre markeras eleven med gul färg och kallas till möte. Information om frånvaron skickas hem till vårdnadshavare via e-post.

Vid tre månaders frånvaro med minst 20 %, markeras eleven med röd färg och elevhälsoteamet skapar ett ärende. 30 % frånvaro under en och samma månad gör att eleven direkt markeras med gul och åtgärder utifrån det sätts in. Vid fortsatt frånvaro markeras eleven med röd färg,

¹⁹ Ärenden som går till nämnd är alltid avidentifierade.

elevhälsoteamet skapar ett ärende och en frånvaroutredning startar. Utredningen utförs av kurator.

Diagram 21: Åtgärdsstrappa för arbete kring skolfrånvaro.

Säkerhet

Granskning av PwC

På revisionens uppdrag genomförde PwC en granskning av trygghets- och säkerhetsarbetet i grundskolan under juni 2024. Revisionen bedömde efter det att den interna kontrollen inom området ändamålsenligt trygghetsskapande säkerhetsarbete i skolan inte var tillräcklig.

Både nämnd och förvaltning har tagit iakttagelserna till sig och arbetar kontinuerligt för att förbättra, förstärka och förtydliga kring kontrollpunkterna.

Riskanalys i verksamheten

Riskanalys genomförs löpande i verksamheten och involverar personal, skyddsombud och fackliga representanter. Enligt egenkontrollplanen finns en fastställd struktur för hur riskbedömningar genomförs, samt vilka dokument och rutiner som ska användas. Riskanalyser är också en integrerad del av projekt såsom införandet av mobilfri skola. Där har en förarbetsgrupp arbetat med att identifiera risker kopplade till säkerhet, tillgänglighet, lokaler och elevinflytande.

Praktiska övningar

Utbildningsplanen som återfinns i egenkontrollplanen fastställer att:

- Brandövningar sker två gånger per år.
- Brandutbildning sker vart tredje år.
- HLR-utbildning genomförs vartannat år i skolan och var tredje år i förskolan.
- Ergonomiutbildning sker vart fjärde år. Dessa övningar och utbildningar är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och syftar till att säkerställa trygghet för både elever och personal.

Tjänstetelefoner – en strategisk satsning för ökad trygghet och tydlighet

Från och med höstterminen 2025 kommer all pedagogisk personal i grundskolan att ha tillgång till tjänstetelefon. Införandet ses som ett strategiskt steg i arbetet med att stärka både skolans säkerhet och personalens arbetsmiljö. Syftet är att förbättra kommunikationsvägar, öka handlingsberedskapen i olika situationer och tydliggöra den professionella rollen i kontakten med elever och vårdnadshavare.

Tjänstetelefonen kommer att fungera både som ett operativt verktyg och en symbol för skolans förväntningar på professionell och spårbar kommunikation. I akuta situationer – exempelvis vid sjukdom, konflikter eller behov av omedelbar kontakt – möjliggör telefonen en snabb samordning mellan kollegor, elevhälsa, vårdnadshavare och andra aktörer. Ambitionen är att samtliga enheter ska kopplas till ett krishanteringssystem, exempelvis CoSafe²⁰, för att ytterligare stärka skolans beredskap.

Att varje pedagog har en yrkesanpassad enhet skapar även tydliga gränser mellan arbete och privatliv. Tjänstetelefonen möjliggör strukturerade rutiner kring vårdnadshavarkontakter och dokumentation, vilket kan bidra till att det pedagogiska uppdraget stärks.

Införandet av ett mobilförbud för elever under skoldagen, planerat till höstterminen 2025, är en kompletterande åtgärd som förväntas förstärka satsningen. I takt med att elevers mobilanvändning begränsas ökar behovet av personalens tillgänglighet, särskilt i situationer där elever tidigare haft direktkontakt med vårdnadshavare. Tjänstetelefonerna kommer att skapa en trygg och tydlig kommunikationsväg som inte är beroende av elevens egen utrustning.

Mobilförbudet bygger på en plan med fokus på ökad studiero, trygghet och social interaktion. Hänsyn tas till inkludering, säkerhet och elever i behov av särskilt stöd. För att skapa en hållbar modell har skolans personal genomfört studiebesök på skolor i regionen där liknande förbud redan är i bruk. Dessa besök har gett viktiga lärdomar om förvaringsrutiner, raster, bemanning och hur tjänstetelefoner används som stöd i det dagliga arbetet.

Utkastet av policyn för tjänstetelefonernas användning är tydlig: telefonen ska bäras under arbetstid, vara ljudsatt, kodskyddad och endast innehålla godkända appar. Användningen ska ske på ett professionellt sätt och eventuella förluster eller misstänkt missbruk ska rapporteras omgående. Policyn är anpassad efter olika stadier men har en gemensam grund i sekretess, tydlig kommunikation och trygg elevkontakt.

²⁰ Cosafe är en plattform för kritisk kommunikation och incidenthantering inom offentlig sektor, skolor och företag. Med hjälp av Cosafes kan man snabbt larma, hantera kriser och förebygga framtida incidenter.

Sammantaget ses tjänstetelefonerna som en nyckelfaktor i skolans utvecklingsarbete. Genom att skapa tydliga strukturer och tillgång till rätt verktyg stärks både arbetsmiljön för personalen och tryggheten för eleverna – samtidigt som förutsättningarna för ökad studiero förbättras.

Arbetsmiljöarbete

Arbetsmiljöarbetet i verksamheten är en levande process. Enligt egenkontrollplanen och årsplaneringar sker en löpande uppföljning av riskbedömningar, utbildningar och miljöaspekter. Arbetsmiljögruppen är tvärprofessionell och inkluderar rektor, fackliga representanter, skyddsombud, skolsköterska och administrativ personal. Exempel på insatser är årlig OVK-besiktning²¹, kontroll av temperatur och fukt, samt rutiner för smittskydd och hygien. Det finns dokumenterade rutiner för hantering av tillbud, allergier, smitta och olyckor. Gruppen har ett årshjul som uppdateras i augusti varje år och policys och råd från Folkhälsomyndigheten är integrerade i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förstelärare som stöd i arbetsmiljöarbetet

Försteläraren kan, utifrån sitt uppdrag och sin verksamhetsnära position, vara en viktig resurs i det systematiska arbetsmiljöarbetet – särskilt i frågor som rör trygghet, säkerhet och studiero. Genom att bidra med klassrumsnära perspektiv och leda kollegiala samtal kring undervisningens organisering och arbetsbelastning kan försteläraren stärka både lärmiljö och arbetsmiljö.

Det finns även möjligheter att involvera förstelärare i skolornas systematiska arbetsmiljöarbete genom exempelvis deltagande i arbetsmiljögrupper eller som länk mellan kollegium och skolledning i frågor om organisatorisk och social arbetsmiljö. Med rätt stöd och kompetensutveckling kan försteläraren bli en drivande aktör i att utveckla hållbara och främjande arbetssätt för hela skolans personalgrupp.

Personuppgiftshantering

Varje nämnd inom kommunen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker inom nämndens ansvarsområde. Den personuppgiftsansvarige är alltid en juridisk person, det vill säga nämnden, och ansvaret kan inte delegeras till en enskild fysisk person. Det är också nämnden som bär det yttersta ansvaret gentemot både tillsynsmyndigheten och de registrerade, exempelvis vid skadeståndsanspråk.

Personuppgiftsbiträde är den aktör som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Det är personuppgiftsansvariges skyldighet att säkerställa att all personuppgiftsbehandling sker i enlighet med gällande lagstiftning, särskilt dataskyddsförordningen (GDPR). Detta omfattar både tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de registrerades uppgifter.

Förvaltningen har ett löpande ansvar att rapportera eventuella personuppgiftsincidenter till nämnden. Bildningsförvaltningen arbetar aktivt med GDPR-relaterade frågor och har ett fungerande systemstöd för hantering och uppföljning av incidenter. Inför varje nämndssammanträde informeras presidiet om eventuella inkomna rapporter.

²¹ Obligatorisk ventilationskontroll.

Under perioden maj 2024 till mars 2025 har tre personuppgiftsincidenter registrerats. Under samma period föregående år gjordes också tre anmälningar, men ingen av händelserna bedömdes att de var av den karaktär så att de behövdes anmälas till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Av dessa har endast ett ärende anmälts till IMY, efter bedömning av allvarlighetsgrad. Övriga incidenter har dokumenterats och hanterats internt, utan att uppfylla kriterierna för anmälan till IMY.

De rapporterade incidenterna har främst orsakats av den mänskliga faktorn eller tekniska brister. De inträffade händelser är:

- Ett meddelande som av misstag skickades till en MMS-grupp av en anställd.
- En misstänkt teknisk incident kopplad till ett inloggningsproblem, där en anställd uttryckte oro över att personuppgifter kunde ha blottats.
- En allvarligare händelse där elever på en skola samlats in och sammanställt andra elevers användarnamn och lösenord. Denna incident anmäldes till IMY. I skrivande stund har ingen återkoppling skett.

Hantering av inkomna synpunkter och klagomål

Alla invånare har möjlighet att lämna synpunkter eller klagomål på kommunens verksamheter. Information om hur detta går till finns tillgänglig på kommunens webbplats. Från och med år 2024 redovisas inkomna synpunkter och klagomål till bildningsförvaltningen läsårsvis.

Inkomna ärenden registreras i kommunens ärendehanteringssystem och överlämnas till ansvarig chef, som ansvarar för handläggning och återkoppling till den person som lämnat synpunkten eller klagomålet. Förvaltningen ser all typ av återkoppling som en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet. Synpunkter och klagomål utgör ett värdefullt underlag för att kunna utveckla och förbättra verksamheten.

Under perioden maj 2024 – mars 2025 har ett klagomål inkommit till bildningsförvaltningen. Ärendet rörde förorening i en sandlåda vid Röks förskola. Klagomålet handlades av miljökontoret. Förskolan vidtog åtgärder och miljökontoret avslutade ärendet utan vidare åtgärder.

Att endast ett fåtal ärenden av både personuppgiftsincidenter och klagomål har inkommit under mätperioden kan indikera en låg tröskel för problem, men det kan också peka på ett behov av att se över hur möjligheten att lämna klagomål kommuniceras till allmänheten. Tydligare information om tillvägagångssätt, tillgängliga kanaler och vad som händer efter en inkommen synpunkt/incident kan bidra till ökad delaktighet och transparens.

Analys

Det systematiska kvalitetsarbetet i Ödeshögs kommun under läsåret 2024/2025 har präglats av en tydlig rörelse mot ökad struktur, stärkt samverkan och ett mer strategiskt utvecklingsfokus. Rapporten visar att arbetet i högre grad förankras i gemensamma mål, där hela styrkedjan – från förskola till årskurs 9 – involveras i såväl analys som handling. En viktig framgångsfaktor är det förstärkta tvärprofessionella samarbetet, särskilt inom elevhälsa och trygghet, vilket bidragit till tidigare identifiering av behov och mer förebyggande insatser.

På undervisningsområdet ses positiva effekter av arbetet med språkutveckling, strukturerad läsundervisning och ökad andel behöriga lärare. Det kollegiala lärandet har gett stöd till gemensamma förhållningssätt, och en stabilare grund har lagts för likvärdig och tillgänglig undervisning. Samtidigt kvarstår variation i resultat och arbetssätt mellan enheter, vilket ställer krav på fortsatt ledningsstöd, tydlig styrning och uppföljning.

Fritidshemmets ökade andel äldre elever har föranlett organisatoriska justeringar, vilket visar på en förmåga att anpassa verksamheten efter förändrade behov. Inom förskolan har den demografiska utvecklingen med minskat barnantal aktualiserat behovet av effektiv resursanvändning och långsiktig planering av enhetsstruktur och bemanning. Exempelvis diskuteras sammanslagning av mindre verksamheter för att uppnå både pedagogisk hållbarhet och kostnadseffektivitet.

Den ekonomiska analysen visar att Ödeshögs kommun har en relativt god kostnadskontroll, även om nettokostnadsavvikelser förekommer inom vissa verksamheter. Effektivitetsindex och jämförelser med riket används för att bedöma verksamhetens kvalitet i relation till resursinsats. I flera fall syns ett behov av att balansera bibehållen kvalitet med ökade krav på effektivitet, särskilt i ljuset av minskade elevunderlag och ökade omställningskostnader kopplade till exempelvis skolskjutsar, lokalanpassningar och personalförsörjning.

Arbetet med studie- och yrkesvägledning har breddats till att omfatta hela skolgången, från förskola till åk 9, vilket är ett strategiskt viktigt steg för att stärka elevernas framtidstro, valkompetens och motivation. Samverkan med näringslivet har också utvecklats, vilket ökar relevansen i utbildningen och gynnar både individ och samhälle.

Sammanfattningsvis visar rapporten att kommunen har tagit viktiga steg mot ett mer integrerat och styrningsbart kvalitetsarbete. En tydlig riktning har etablerats, där analys, måluppföljning och utvecklingsinsatser hänger ihop. För att fortsatt stärka både kvalitet och kostnadseffektivitet krävs framöver att digitala stödverktyg, gemensamma indikatorer och kompetensutveckling används systematiskt. Med ett fortsatt fokus på långsiktig hållbarhet – såväl pedagogiskt som ekonomiskt – skapas goda förutsättningar för barn och elevers lärande, trygghet och framtid.

Avslutning

Det gångna årets kvalitetsarbete har visat på såväl styrkor som utvecklingsbehov inom Ödeshögs kommuns utbildningsverksamheter. Genom att fördjupa det systematiska arbetet med uppföljning, analys och åtgärder har verksamheterna tagit flera viktiga steg mot ökad likvärdighet, stärkt undervisningskvalitet och bättre samordning mellan olika delar av organisationen.

För att kvalitetsarbetet ska få fortsatt effekt behöver resultaten inte enbart beskrivas, utan också omsättas i konkret handling. Det kräver att samtliga yrkesgrupper, från förskola till grundskola, från elevhälsa till skolläring, engageras i en gemensam riktning – där varje enhet och profession ges stöd att förstå och bidra till helheten.

Framöver är det särskilt angeläget att:

- förstärka strukturer för uppföljning och analys på alla nivåer,
- säkerställa långsiktig kompetensförsörjning och resurseffektivitet i ett föränderligt demografiskt landskap,
- samt vidareutveckla tvärprofessionell samverkan, inte minst i arbetet med trygghet, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning.

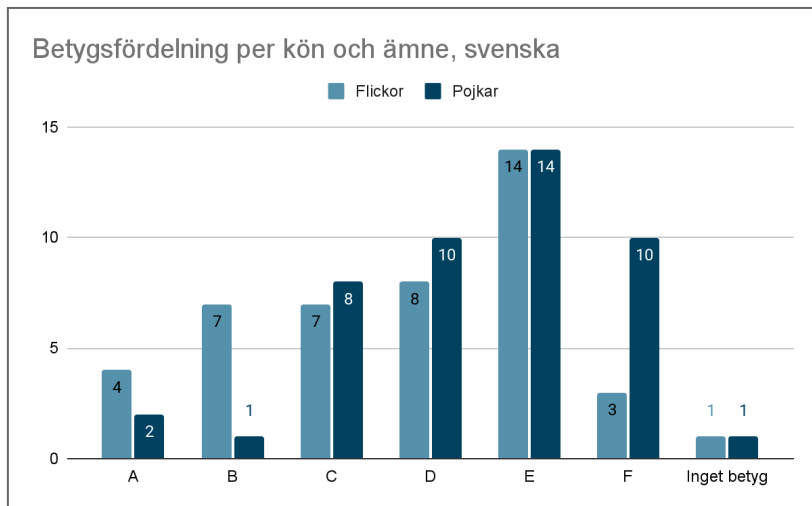
Kvalitetsrapporten utgör ett gemensamt underlag för dialog, prioritering och utveckling. Den är inte ett slutmål, utan ett verktyg för ett kontinuerligt förbättringsarbete där varje barn och elev ska ges bästa möjliga förutsättningar att lyckas – i skolan, i livet och i framtiden.

Bilaga 1 - Antal elever med annat modersmål än svenska

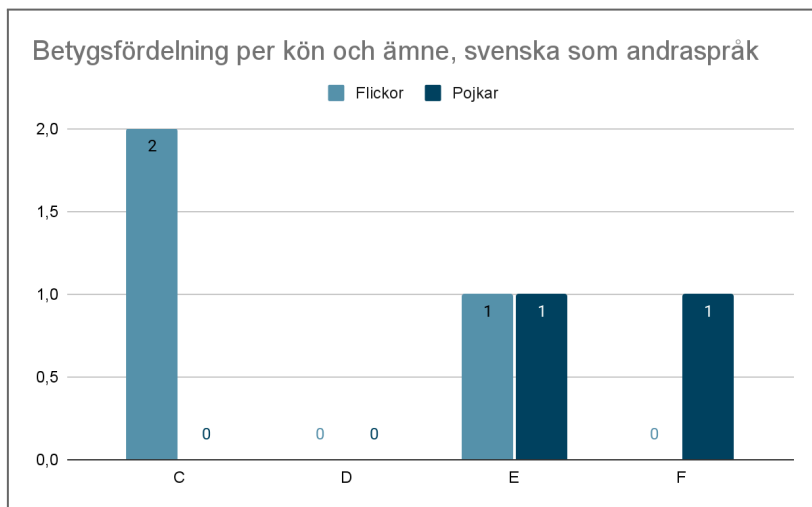
Antal elever med annat modersmål än svenska			
Årskurs	Antal elever	Språk	Antal elever
F	13	Arabiska	27
1	7	Polska	12
2	13	Litauiska	9
3	6	Somaliska	9
4	12	Ryska	6
5	9	Bosniska	5
6	11	Kurdiska	5
7	5	Turkiska	4
8	4	Assyriska	3
9	6	Persiska	3
		Albanska	2
		Engelska	2
		Bulgariska	1
		Isländska	1
		Rumänska	1
		Thailändska	1
		Tigrinja	1
		Tyska	1
		Urdu	1
		Totalt	94 elever
		19 språk	

Tabellen visar antalet språk som talas av elever i årskurs F-9 samt antalet elever per språk.

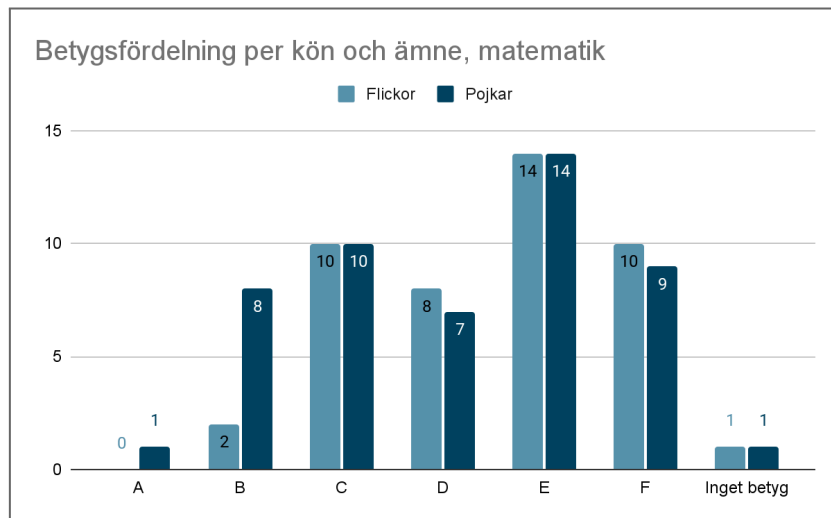
Bilaga 2 - Betygsfördelning per kön och ämne

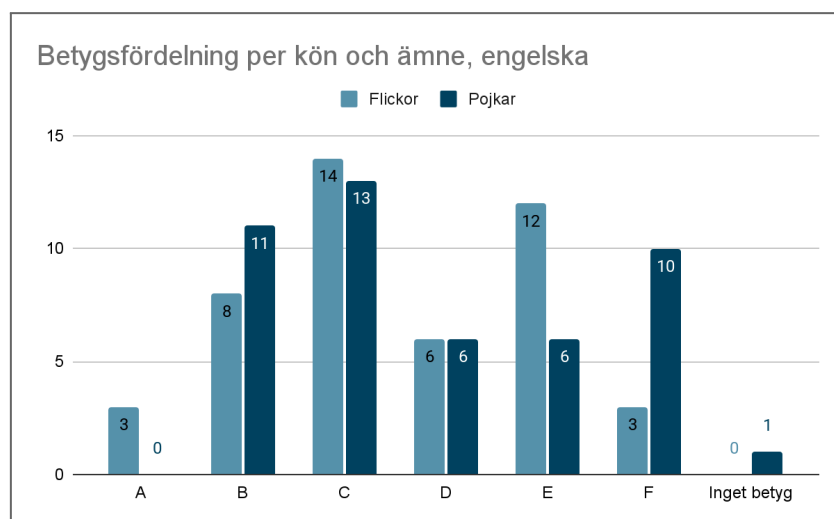
Betygsfördelning per kön och ämne åk 9 vt 2024, svenska.

Betygsfördelning per kön och ämne åk 9 vt 2024, svenska som andraspråk.

Betygsfördelning per kön och ämne åk 9 vt 2024, matematik.

Betygsfördelning per kön och ämne åk 9 vt 2024, engelska.

Bilaga 3 - Fördelning av elevernas val utifrån skola

Skola	Flickor	Pojkar	Totalt
Mjölby gymnasium, Dackeskolan	1	9	10
Mjölby gymnasium, Kungshögskolan nationellt program	6	7	13
Mjölby gymnasium, Kunshögskolan IMA	4	3	7
Holavedsgymnasiet Tranås, IMV		1	1
Holavedsgymnasiet Tranås, nationellt program	1	6	7
Birgittaskolan, Linköping		1	1
S:t Lars gymnasium, Linköping	1		1
Anders Ljungstedts gymnasium, Linköping	2		2
Naturbruksgymnasiet Östergötland		3	3
Praktiska gymnasium, Linköping	1		1
Jensen gymnasium, Linköping	1		1
Katedralskolan, Linköping	1		1
Sanda gymnasiet, Jönköping (utanför länet)	2		2
Totalt antal elever	21	29	50

Tabellen visar hur förra läsårets nior valt initialt till gymnasiet höstterminen 2024.

Bilaga 4 - Fördelning av elevernas val utifrån program

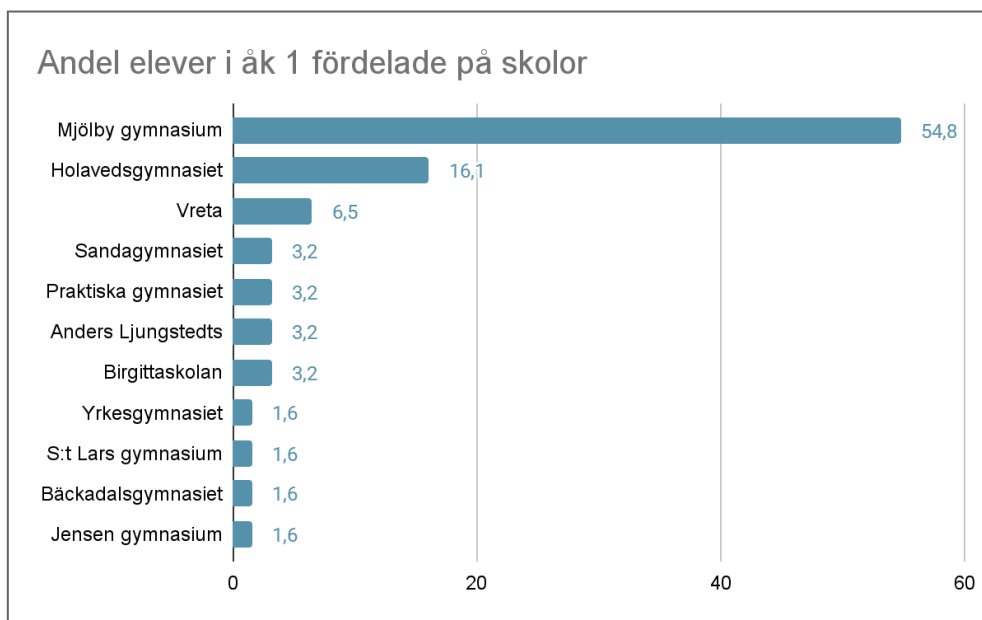
Program	Antal	Ev. inriktning
Barn- och fritidsprogrammet	5	
Bygg- och anläggningsprogrammet	2	
Ekonomiprogrammet	6	
El- och energiprogrammet	3	
Estetiska programmet	1	
Fordons- och transportprogrammet	7	varav 4 personbil
Försäljnings- och serviceprogrammet	3	
Hantverksprogrammet	3	varav 1 frisör och 2 snickeri
Hotell- och turismprogrammet		
Humanistiska programmet		
Industri tekniska Programmet	3	Industri svets
International Baccalaureate-programmet		
Naturbruksprogrammet	1	Lantbruk
Naturvetenskapsprogrammet		
Restaurang- och livsmedelsprogrammet	3	varav 1 bageri
Samhällsvetenskapliga programmet	2	
Teknikprogrammet	1	
VVS- och fastighetsprogrammet		
Vård- och omsorgsprogrammet		

Tabellen visar hur årets elever valt utifrån program. De gulmarkerade programmen är högskoleförberedande.

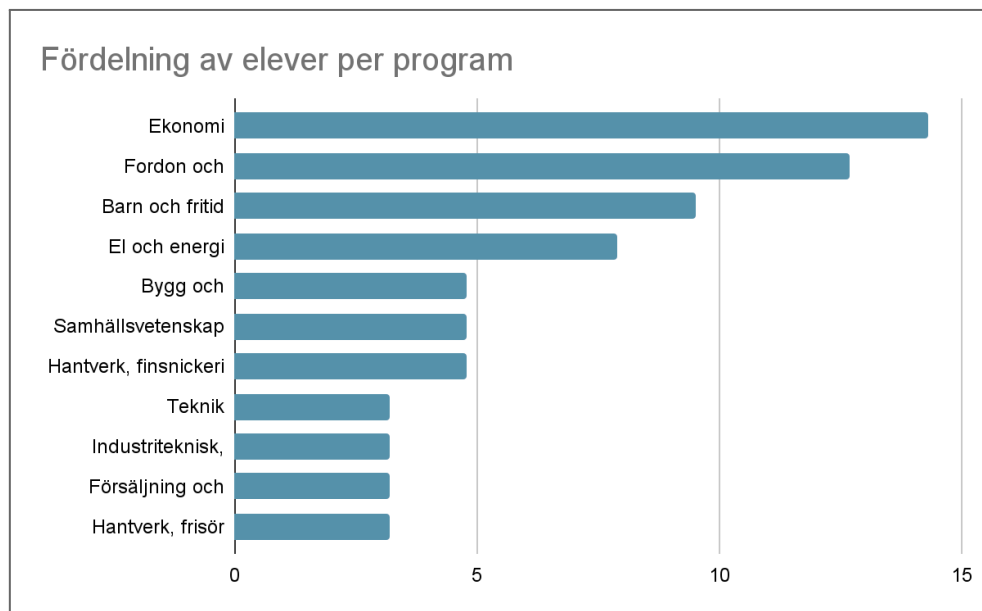
Program	Antal	Ev. inriktning
IMA	7	
IMV	1	
Skolor utanför länet	2	Varav 1 på BF och en på EK

Tabellen visar antalet elever som går gymnasieskolans introduktionsprogram, samt elever som går på skolor utanför samverkansområdet. IMA innebär ett individuellt alternativ medan IMV innebär ett programriktat val.

Bilaga 5 - Fördelning av innevarande års gy åk 1

Diagrammet visar innevarande års elever åk 1 gy fördelade på skola.

Diagrammet visar innevarande års elever åk 1 gy per program.

Bilaga 6 - Nyckeltal förskola

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor, förskola inkl öppen förskola

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl öppen förskola, miljoner kronor	Alla kommuner (ovägt medel)	0	-2	-1	-1	-1	-1
	Ödeshög	-4	-9	-5	-4	2	2

Effektivitetsindex förskola

Effektivitetsindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Effektivitetsindex förskola	Alla kommuner (ovägt medel)	52	58	54	57	50	55
	Ödeshög	41	56	25	46	31	11

Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex

1 Kvalitetsindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kvalitetsindex förskola	Alla kommuner (ovägt medel)	53	51	53	51	53	54
	Ödeshög	0	4	2	23	33	30
Kvalitetsindex underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	85	86	86	86	86	87
	Ödeshög	78	79	79	81	84	80
Barn 1-2 år inskrivna i förskola, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	70	70	70	70	71	73
	Ödeshög	66	64	63	63	77	64
Barn 3-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	94	95	95	95	95	95
	Ödeshög	87	86	92	93	88	88
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation kommunal regi, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	44	44	46	46	45	47
	Ödeshög	48	48	50	56	33	39
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	Alla kommuner (ovägt medel)	5,2	5,2	5,2	5,1	5,0	5,0
	Ödeshög	6,7	5,9	6,1	5,9	4,7	4,5

2 Resursindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resursindex förskola	Alla kommuner (ovägt medel)	57	53	54	53	55	52
	Ödeshög	98	100	71	68	53	25
Resursindex underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kostnad kommunal förskola, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	153 124	156 362	158 210	164 354	170 778	184 361
	Ödeshög	137 988	144 841	157 149	165 700	164 902	207 052
Bruttokostnad lokaler kommunal förskola, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	20 632	21 313	22 213	23 278	24 309	26 743
	Ödeshög	21 097	21 066	22 944	22 837	26 294	31 925
Bruttokostnad personal kommunal förskola, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	111 834	113 808	114 395	118 134	121 463	131 443
	Ödeshög	93 782	99 505	105 723	107 695	104 345	130 023
Nettokostnadsavvikelse förskola inkl. öppen förskola, (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	2,1	-1,2	-1,0	-0,1	0,6	1,6
	Ödeshög	-13,3	-23,5	-11,9	-11,0	7,0	4,4
Nettokostnad förskola inkl. öppen förskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	6 272	6 469	6 475	6 679	6 871	7 329
	Ödeshög	5 102	5 441	6 282	6 705	6 725	7 310
Referenskostnad förskola inkl. öppen förskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	6 196	6 581	6 570	6 726	6 865	7 257
	Ödeshög	5 881	7 114	7 128	7 535	6 285	7 001
Behovsnivå förskola inkl. öppen förskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	-185	-44	-52	-58	-61	-65
	Ödeshög	-500	-53	-83	-122	-162	-161
Produktionsförutsättningar inkl. öppen förskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	-7	8	8	4	5	0
	Ödeshög	65	176	150	171	46	16
Ålderssättning förskola inkl. öppen förskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	6 389	6 617	6 614	6 780	6 921	7 323
	Ödeshög	6 317	6 991	7 062	7 485	6 401	7 146

Bilaga 7 - Nyckeltal fritidshem

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor, fritidshem inkl öppen fritidshemsverksamhet

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse fritidshem, inkl. öppen fritidsverksamhet, miljoner kronor	Alla kommuner (ovägt medel)	-2	-2	-2	-2	-2	-2
	Ödeshög	0	1	0	1	0	0

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, kommunala, andel (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	38	38	39	38	36	36
	Ödeshög	42	57	50	37	35	39
Elever/anställd (heltidstjänst) i kommunal fritidshem, antal	Alla kommuner (ovägt medel)	21	21	20	21	21	22
	Ödeshög	24	31	19	15	21	27

Nyckeltal Resurser	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kostnad kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	39 312	40 080	40 714	42 611	43 227	45 046
	Ödeshög	42 879	48 647	51 080	63 367	54 853	52 503
Nettokostnad lokaler kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	5 557	5 770	6 029	6 356	6 751	7 039
	Ödeshög	8 173	8 636	8 331	10 333	11 515	10 317
Kostnad personal kommunalt fritidshem, kr/inskrivet barn	Alla kommuner (ovägt medel)	28 504	28 902	29 211	30 398	30 402	31 629
	Ödeshög	27 305	29 556	30 748	39 279	31 117	29 814
Nettokostnadsavvikelse fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	-3,1	-5,0	-7,3	-6,3	-7,1	-4,8
	Ödeshög	7,5	10,7	0,4	15,9	-3,7	3,8
Nettokostnad fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	1 353	1 383	1 392	1 425	1 467	1 581
	Ödeshög	1 299	1 306	1 255	1 473	1 374	1 563
Referenskostnad fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	1 413	1 470	1 511	1 531	1 589	1 672
	Ödeshög	1 208	1 179	1 250	1 270	1 426	1 505
Behovsnivå fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	-68	-62	-64	-65	-67	-72
	Ödeshög	-120	-122	-129	-130	-146	-155
Produktionsförutsättningar fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	-4	-3	-2	-3	-2	-4
	Ödeshög	-5	-13	-13	-13	-17	-23
Ålderssättning fritidshem inkl. öppen fritidsverksamhet, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	1 484	1 534	1 577	1 598	1 658	1 747
	Ödeshög	1 333	1 314	1 392	1 414	1 590	1 683

Bilaga 8 - Nyckeltal gymnasieskola

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, miljoner kronor	Alla kommuner (ovägt medel)	1	1	0	0	0	0
	Ödeshög	-1	0	1	0	0	2

Nettokostnadsavvikelse underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	4,0	2,9	2,7	3,4	2,7	2,9
	Ödeshög	-4,4	-2,0	2,2	1,0	-0,9	6,4
Nettokostnad gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	4 404	4 585	4 658	4 750	4 859	5 119
	Ödeshög	3 865	4 323	4 676	4 960	5 154	5 217
Referenskostnad gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	4 238	4 461	4 542	4 605	4 740	4 986
	Ödeshög	4 041	4 410	4 576	4 909	5 200	4 901
Behovsnivå gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	143	190	194	192	220	245
	Ödeshög	147	468	484	437	677	697
Produktionsförutsättningar gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	82	123	127	122	127	124
	Ödeshög	151	228	240	186	137	106
Ålderssättning gymnasieskola, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	4 013	4 147	4 221	4 291	4 393	4 617
	Ödeshög	3 743	3 714	3 852	4 286	4 387	4 099

Nyckeltal	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Referenskostnad gymnasieskola, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	118 139	125 852	128 707	133 275	138 167	145 433
	Ödeshög	127 293	147 091	142 838	148 065	157 994	165 845
Nettokostnad gymnasieskola, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	122 334	128 816	131 997	136 731	141 703	151 168
	Ödeshög	121 035	140 683	151 267	152 197	156 589	189 924

Bilaga 9 - Nyckeltal grundskola, förskoleklass till åk 9

Nettokostnadsavvikelse i miljoner kronor	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, miljoner kronor	Alla kommuner (ovägt medel)	2,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
	Ödeshög	9,2	5,6	-1,0	-0,5	3,3	6,3

Kolada Nyckeltal Effektivitetsindex grundskola F-9

Effektivitetsindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Effektivitetsindex kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	54	48	52	50	49	45
	Ödeshög	36	55	96	55	35	41

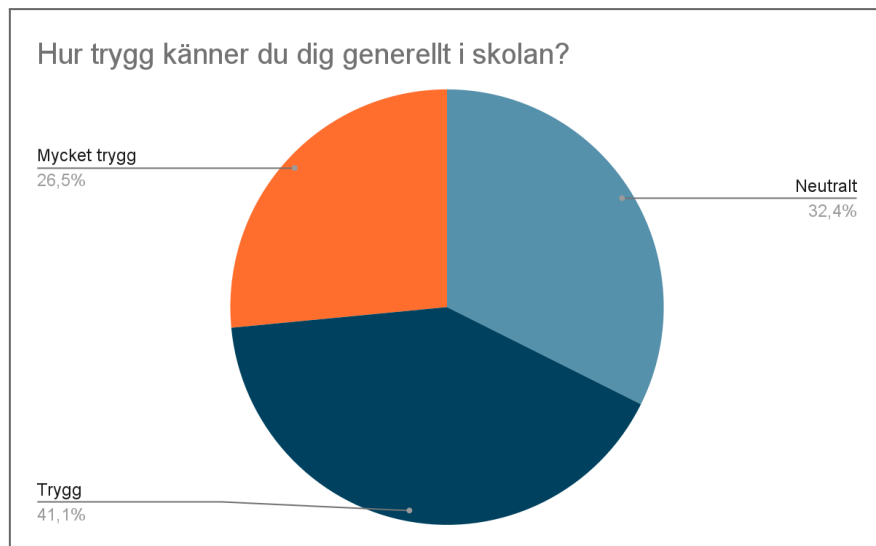
Effektivitetsindex är en sammanvägning av kvalitetsindex och resursindex

1 Kvalitetsindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kvalitetsindex kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	49	43	50	48	51	45
	Ödeshög	54	70	88	27	22	56
Kvalitetsindex underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Elevenkårsindex kommunal grundskola åk 8	Alla kommuner (ovägt medel)	54	54	53	54	49	49
	Ödeshög	87	87	61	61	39	39
Elever åk 9 som uppnått betygsriterierna i alla ämnen avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, procentenheter	Alla kommuner (ovägt medel)	1,3	1,1	0,8	0,8	0,1	0,5
	Ödeshög	2,3	4,2	10,4	-1,5	-3,5	3,7
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, procentenheter	Alla kommuner (ovägt medel)	1,2	1,5	1,7	1,2	0,9	1,0
	Ödeshög	-5,7	6,1	5,9	-9,7	-6,5	3,0
Elever i åk 9 genomsnittligt meritvärde avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor, meritvärdespoäng	Alla kommuner (ovägt medel)	-2,5	-2,7	-3,1	-3,9	-4,0	-3,5
	Ödeshög	1,6	2,6	15,1	-7,5	-15,5	3,8

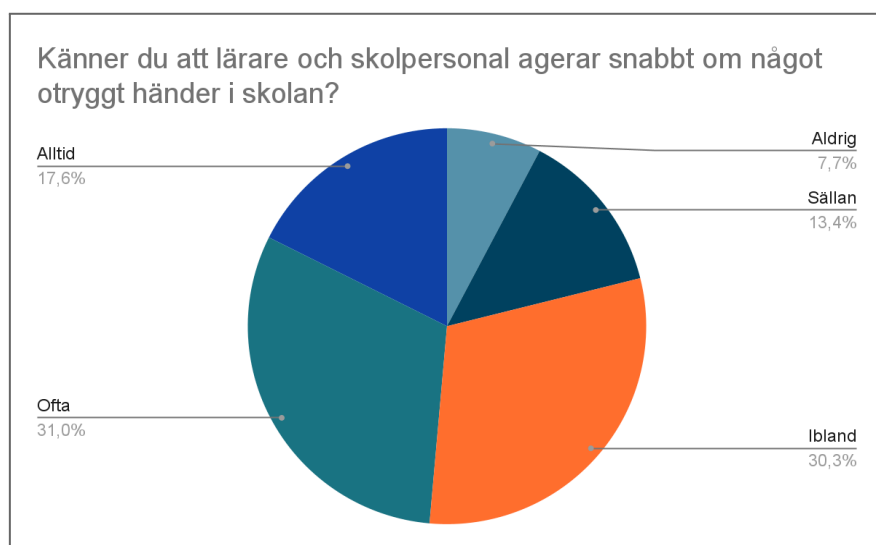
2 Resursindex	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Resursindex kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	58	60	58	55	52	56
	Ödeshög	30	44	80	83	62	40
Resursindex underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Strukturjusterad kostnad per elev i kommunal grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	97 327	99 164	101 015	104 522	108 560	117 394
	Ödeshög	106 307	104 276	94 898	96 089	105 644	122 886
Kostnad kommunal grundskola F-9, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	110 726	113 636	115 941	119 335	123 683	132 767
	Ödeshög	122 340	118 775	108 331	113 619	119 546	139 138
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	17 089	17 589	18 267	18 582	19 645	20 967
	Ödeshög	14 094	15 560	16 169	17 257	17 008	18 217
Kostnad för undervisning i kommunal grundskola F-9, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	62 195	64 267	65 751	67 695	69 260	74 487
	Ödeshög	72 007	71 567	63 751	67 172	70 194	79 392
Övriga kostnader i kommunal grundskola F-9, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	17 653	17 490	17 519	17 939	18 742	20 186
	Ödeshög	20 589	15 430	14 017	15 731	18 338	24 180
Referenskostnadskorrigering grundskola F-9	Alla kommuner (ovägt medel)	0,99	0,98	0,98	0,98	0,98	0,98
	Ödeshög	0,98	0,96	0,98	0,96	0,99	0,97
Statsbidrag grundskola F-9, kr/elev	Alla kommuner (ovägt medel)	11 759	11 940	12 460	12 288	12 357	12 498
	Ödeshög	13 465	10 566	11 190	13 922	12 765	12 465

Nettokostnadsavvikelse underliggande data	Område	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, (%)	Alla kommuner (ovägt medel)	3,3	2,0	2,3	2,1	2,2	2,6
	Ödeshög	16,1	9,6	-1,6	-0,8	5,2	9,1
Nettokostnad grundskola F-9, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	11 814	12 225	12 464	12 863	13 446	14 453
	Ödeshög	12 462	12 024	10 961	11 610	12 686	14 350
Nettokostnad förskoleklass, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	696	739	769	775	803	869
	Ödeshög	840	731	681	740	906	1 206
Nettokostnad grundskola åk 1-9, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	11 118	11 486	11 695	12 088	12 643	13 584
	Ödeshög	11 622	11 293	10 280	10 869	11 780	13 144
Referenskostnad grundskola F-9, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	11 477	12 027	12 218	12 641	13 197	14 135
	Ödeshög	10 734	10 967	11 140	11 700	12 064	13 159
Behovsnivå grundskola inkl. förskoleklass, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	-76	-56	-58	-59	-65	-72
	Ödeshög	-136	-104	-99	-96	-136	-141
Produktionsförutsättningar grundskola inkl. förskoleklass, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	228	304	305	320	350	371
	Ödeshög	397	425	421	450	477	476
Ålderssättning grundskola inkl. förskoleklass, kr/inv	Alla kommuner (ovägt medel)	11 325	11 778	11 972	12 380	12 913	13 837
	Ödeshög	10 473	10 646	10 817	11 346	11 724	12 824
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, miljoner kronor	Alla kommuner (ovägt medel)	2,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
	Ödeshög	9,2	5,6	-1,0	-0,5	3,3	6,3

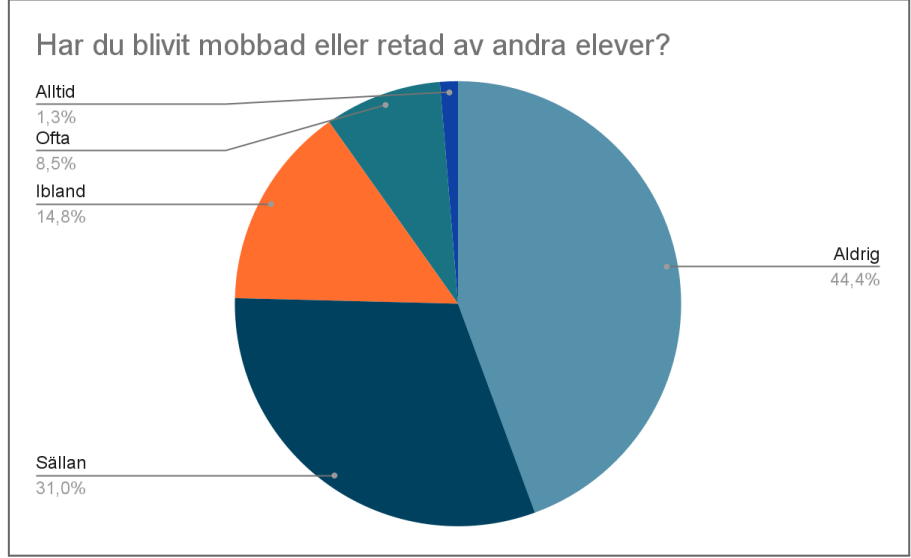
Bilaga 10 - Utvalda svar från ungdomsenkäten Om mig

“Hur trygg känner du dig generellt i skolan” är ett exempel på en fråga från trygghetsenkäten i åk 6-9.

“Känner du att lärare och skolpersonal agerar snabbt om något otryggt händer i skolan?” är ett exempel på en fråga från trygghetsenkäten i åk 6-9.

“Har du blivit mobbad eller retad av andra elever?” är ett exempel på en fråga från trygghetsenkäten i åk 6-9.

“Tycker du att skolan gör tillräckligt för att skapa en trygg miljö?” är ett exempel på en fråga från trygghetsenkäten i åk 6-9.